સહૃદયતા અદ્વૈત

લક્ષ્યબોધ પંચીકરણ

श्रीमत परमगुरु ब्रह्म कैवल्य पदम ॥ अथ सकलात्म अद्वैत
तत्त्वबोध पंचीकरण ॥ प्रारंभते ॥ ॐ प्रथम सकरतास्व
न कैवल तेने नमसकार करुं छुं ॥ ते सकरता कैवल्य केवा
छे ॥१॥ ते तो अखंड अमर अच्युत अनादी असाध्य ॥ अ
क्षय दीव्य दृष्टा रूप सोहं पद एकदेसा निरमल छे ॥ न अ
ने अचल सरवनी आदी पुरातन धाम छे ॥ तेने जये ज
ये अवयेल सवडे नमसकार करुं छुं ॥२॥ ते तमो सत कै
वल ॥ इस एकदेसी परम उतकृष्ट अलौकीक रूप छता
जे काले जमीं आकास मांने पवन पांणी चंद्रमा सुरज वी
रंची वीसनु माहेस्वर प्रकृती पुरस नी आघु कांय नुहु
ते तत्व अंस पण उपजेला नुता ॥३॥ ने करताने संकल्प
पण प्रष्टी करवा नो थयो नु तो ॥ ते काले ना जे एकदे
सी अपार सुन्य ने वीषे वीराजमान एक गंमने वीषे ॥
पू ॥ अचल रहीने ज्यारे पोताने आ वो आप उपजण उ
पजा ॥ तार पछी संकल्प वडे अपार खेल नांना वीध्य
वा मुलना ॥४॥ चराचर देव ब्रह्मांड समेत तत्व अंस उ
जावने रचना करी ॥ ते वीलोकाजो तां अनुमान ना लीपो
च तीन थी ॥ जे हे ते जोई ने चतुर वेद ने ताकरी ने अ बापी
गाय छे ॥५॥ कारण सु जे तमारु करत लीला संम पुर्ण
ब्रह्म देवना वेद वचनमां वृणवन पई ॥ ते करतनो व
पे कयं चमो वे द जे सुक्स्म ते हे नावीषे गंम रही छे ॥६॥ ते हे
ना करतात मो एकदेसा छो ॥ तारे श्रोता केहे छे जे एकदे
सी पदतो लघु अल्प होय ॥ अने सरवदेसी पदतो माहा
मोटु होय ॥ ते सरवने मां पेश्रे पजां एउ ॥ ७ ॥ एवु केहे सो
ते हे तो उतर ॥ एकदेसाने सरवदेसा लघु दीरघ पदनो
नरणे परम गुरु संतसजन लोकने केहे छे ॥१०॥ प्रथम
चतुर वेदनो वीचार तो एकदेसी गुण प्रकृती पुरस
आघे ईश्वरने थापंन कर्यां छे ॥ ते हे नो उपरांत सरव

पंचा
९

देसापदछुंलक्ष्मकलातरानु छे ॥११॥ एउमयेप्रकारनुं
प्रतपादनवाधोसमतस्रुतनुं छे ॥ पण ए बेहुं थायने
ऊहेकरेलांतेतो ॥ एकदेसीसकतानाअनुकरमनेथ
घेलांपदजांणवां ॥१२॥ एउमयेपददेषाडांते ॥ नवीनक
रतकरवापरवे तोअकरताजजांणवां ॥ सरवदेसीने
वाखेकरतवसकोनथी ॥१३॥ मासेतेहेनेअकरता
कहातेसत्य छे ॥ पण तेहेनेमोटुंपदकहुंतेसुजांईने ॥
तेसुंन्यतंमकालप्रमावत जउज छे ॥१४॥ अनेएकदेसी
ईस्वरसु एपुरससुधानेकहुं ॥ तितो एनाघकीकरता
परंपराचराचरनाचाले छे ॥ तेदेखीने एकदेसी लघु
पदकहुं ॥१५॥ कुलतोमाय कल्मवानासससुंन्यस
रसुअलहकचल छे ॥ एउमयेसीधांतबांधातावेद
नेबारवेकेहे छे ॥१६॥ पण तेबांधालानो एकदेसीअने
सरवदेसीव्यंमभालमपडतनथी ॥ हावे ते एकदेसी
अनादीसाध्यकेईप्रकारेपदवसे छे ॥१७॥ तेहेनोमर
मसंतसजंनआतुरनेकहुं छुं ॥ अपहोजेयांचमोवेद
सुक्षमपरमगुरुवेवू एवकह्यो छे ॥१८॥ तेहेनावीवेए
कदेसीअनोपंमअनुभवेबोल्या छे ॥ तारेतमोएम
केहेसोजे एकदेसीनेसरवदेसीपदतोलघुदीरघ छेज
तोसांमलजोजेबोल्यातेपद ॥१९॥ तोआदाएकदेसी
पाओरलांजांणवां ॥ तेउमयेपदजेनावडेवसे छे ॥ ते
एकदेसीपरसकतापरमउतकष्टकैवल्यकरुंएस
जाणवु ॥२०॥ जेहे भास्कर समो व उप्रकासीकअखं
अजनमारेहे छे ॥ जंमरवाअमनेनरपत एकदेसमेरही
नेरवाप्रकासबुंस्पोउमेकरे छे ॥२१॥ अनेराजा पण ए
कठांममारहीने अमलपोतानाराजसुधांकरे छे
ध्याभ तेअमलतथाप्रकासमोटाघरापण एकदेसीराजा
तथासुरजवडेथाय छे ॥२२॥ तेमनराजकरताएको

सा छे ॥ तेमतो परमप्रकास ते ज सनातन अद्वैत ब्रह्म सुंन
ने वी स्वे अंकृता रहे छे ॥२३॥ अने केवल पण प्रकृता पुर
ष सुधा जे हे ते एकदेसा के हे छे ॥ ते संमपुरण तत्त्व अंस
समेत करता ने अकरता ए उभय पद जे हे ना आधारे
व सेला छे ॥२४॥ ते मां तत्त्व अंस ए तो अवधा सुधा अ
ने प्रकास ब्रह्म तो अवधि काल रहेत सम जउ ॥ रवा
नो प्रकास व्यापक सरव देसी ॥२५॥ अने अंस सुरज
था उपजे ते एकदेसा के हे वाय ॥ पण प्रकास तथा अंस ए
बेहु एकदेसा मां नुथ काज जेम होय छे ॥२६॥ ते ज प्रकारे
करत ब्रह्मा उतत्त्व अंस समेत ॥ अ ह्रीवतना ज करताथी
जाणवुं ॥ अने ब्रह्म पण सनातन प्रकास ना ज करताने
ज छे ॥२७॥ ए प्रकारे एकदेसी परमपद अतिश्रेष्ट दिव्य
वपु रुपे से ॥ अनंत तत्त्व पदारथ था तात छे ॥ ए प्रकरण सां
भलीने श्रोता के हे छे ॥२८॥ जे तमो सुक्ष्म वेदने समने स
मते करीने ॥ सकरता एकदेसी पद वरणव कर्युं ॥ पण
चार वेद सास्त्र ना करता तो एम के हे छे ॥२९॥ जे हे पांच
मो वेद को हो छो ॥ ते तो तरकवाद जाणवो ॥ ब्रह्माये पांच
मो वेद केई प्रकारे उतपंन कर्यो छे ॥३०॥ अने एकदेसी स
करता पद ध कां ओरला पद ॥ को हो छो ॥ ते हेतु मण सम
ते चार वेदना श्रुतामां नथी ॥३१॥ तारे हावे वेद तथा ने क
हो छो ॥ ते हेतु नो रोपण कृपा करीने हे परमगुरु श्रीमुखे
कहो ॥ एटले ते हेतु श्रवण करीने अमारी श्रोताउना संस पाम
से ॥३२॥ ए प्रकारे प्रश्न सांभलीने परमगुरु पांचमा वेदनु
नीरोपण करे छे ॥३३॥ इति श्री सकृता अद्वैत लक्ष बोध
पंचउ प्रकरण परम एकदेसी पदनोरोपण नाम प्रथमो प्रकरण
पुरण ॥१॥ समाप्त ॥ प्रारंभते ॥ हावे पांचमा वेदनु नोरो
पण सांभलो ॥ जे हे पांचमो वेद अनादि सउध्य माहाश्रेष्ट
छे ॥ जे कल्पे ब्रह्मा उतपंन थाय छे ॥१॥ ते कल्पने वासे पा

चमो वेद प्रगट थाय छे॥ ते एकेई कल्प पांचमा वेद वना
स्वालातथा रहुं कल्प कल्पमे ब्रह्माथरा॥२॥ एम वेदप
ग पंचे ईश्वरा॥ ज्याहारे ताज करता करत उपजावे छे
तेकरतनुं तेउराक्षण अल्पजीवने करीने देखाडवा
नाकेम मालंमपुरे॥३॥ एटला वास्ते वेद करवानुं कार
गाधर दाहाडानुं छे॥ परंतु आ कल्पने वीखे ब्रह्मा पांच
मुखे करीने पांच वेदनुं उच्चारण करता हता॥४॥ तेहेमा
चतुर वेद वरणवमां तोओर स्युक्त प्रपंच वेहेवार
नातथा॥ करत मांहीना करतागुण ईश्वरादीकआने
ब्रह्मआकरता॥५॥ नुतारोपण करताहता॥ आने पांच
मावेदनुं उच्चारण पांचमे मुखे सकळलानुं क्षत परमउत
कष्टसंकल्पवडे करलुं जे आनो परमतत्वतथा॥६॥ आंस
सरजेलानी कलामेद वर्णव करताता॥ पछे ते लोपथवा
नुकारण सुं प्रायु तेसांभलो॥७॥ प्रथम करतारे पुरस
सक्षउपजाव्यां ते थकी ओगुण देव ब्रह्मा वाक्यमाहे
स्वरतथा॥ त्रणकंन्या थोथई॥८॥ तेम तास जमवडे प्रा
गलवास्तार थयो॥ तेसाथवने बे बालक थयाने वाक्युत
चंऊरह्या॥ एकब्रह्माने वीखे प्रजाउतपंन थवानुं रस्तु॥९॥
ते ब्रह्माने प्रथम चतुर सुनकादीक थया॥ तारपछी दस
हजार पुत्र ब्रह्माने थताहवा॥ पण जे उतपंन थायते ब्रह्मा
नापासे छता॥१०॥ मोटा वृधथपताजाय तेच्यारवरसना
थायतारे चतुर वेदनो उच्चार सांभलीते हेनुं ज्ञांन थाय
आने पांच मुखर स बेसे तारे ब्रह्मदेवना॥११॥ पांचमामु
मनो सुक्ष्मवेदनो उच्चार सांभलीने तेहेनुं ज्ञांन थाय॥
हावे येम केहेसो जे वाधीने मुख तो चारज सांभलवाये
छे॥१२॥ ने पांचमुं सांभलवा मांआव्युं नथी॥ तारे सांभले
ब्रह्मदेवने आ कल्पने वीखे प्रथम पांचमुख कह्यांहु
ता॥१३॥ तेहेतु कारण जीव परपंच राहडुं चतुरवेद

वउजेजाणसे ॥ अने पांचमा वेदे परमार्थ लक्ष करताना
१६ ॥ करते सहीत जाणीने करतां नुं भजन करसे ॥ एप्रका
रे रुडुं चलावा सारु कर्युं हतुं ॥ पण ते आसे नाचाली ॥ १७ ॥ पु
जे एक ब्रह्माने वाये उत्पत्ती थवानी रही ॥ ते रजो गुण
वासे स्वभावे तेणे करीने ॥ अने साचवी सुष्टीनो नाथ
ई ॥ १८ ॥ ते स्वमे वीधीपुत्र पांचमा मुखनुं तत्व सांभली
नेहा नीथवा लाग्या ते आपण तो जीव छीये अने अ
ल्प हे छीये ते आपण करता तो सर्व ते सुजाण अ
केल ॥ १९ ॥ नीजधामने वीषे रहा छे ॥ ते करताने सा
आपण करवा सावजी ॥ तथा वडा वानी रंजन पुरस
नो वैराग धारण करीने ॥ २० ॥ बोलवा सारु उपादी छो
डी नेगया ॥ तारे आपणे हावे ते हेनु सोधन करीये ॥ एवु
जाणीने प्रथम चतुरसु नक्कासीक तप करवाने तरत
कालती कलीगया ॥ २१ ॥ ते देषीने बीजा पण वीधीपु
त्र एक पछवाडे एक दस हजार तप करवा सारु गया
कोये तत्व प्रवृतीस संसार भुगतमां न करवानार सा ॥ २२
एक परमेश्वर जजवाने वीसे बरती अखडुं लागीर
ही तेउनमांन प्रतक्ष प्रमाणे करीने नीजध्यान अखुल
गा करे छे ॥ २३ ॥ एवा द्रुडता अषडुं ब्रह्मपुत्रना प्रपंच थ
रहा छे ॥ हावे एप्रकारे नवाई नीवंतानी रंजन पुरसदे
खताह वा ॥ २४ ॥ आगल श्रष्टना चाली जेउ पजे ते तप
करवा जाय ॥ तार पछी परप चवही वट श्रष्टावधवा
नो बंध थयो ॥ २५ ॥ हावे नीज करतारे पंचवेद समेत
अनुगृहनी कला ये कदम करी मुकीती ॥ फरी भज
नील क्षदे रवाडवा सारु पोताना धडमां थी ॥ २६ ॥ कोई
ते अवतार लेवाउ वो न पडे पण तेने कांणे पुचवण
आवीजे श्रष्ट धारा अभंग आगल चालती नारही
ते पांचमा मुखवडे ये म थाय छे ॥ २७ ॥ एउ सर ख सेजा

स॰अ
६

रमातीजाणवामांआवसे ॥ ६८ ॥ अंग ॥ २ ॥ ईत
प्रासककताअद्वैतलक्षबोधपंचीकरणसुक्ष्मवेद
स्वजनलयेनीरोपणोनामद्वितीयोप्रकरणसुसु
॥ प्रारंभते ॥ हावेजेमबांधातनेपंचमुखलेनीज
परंपरामांन्यवदेवजाणवा ॥ तेहेतोनमुनोआप
राणवीरवेआवेलोछुतेजुवो ॥ १ ॥ एकतोमुखप्रगट
छेज ॥ बीजाचतुरमुखतेमांएकजीभ्यातेनयेंनअ
नेकाननेपांचमुंनाकजाणवु ॥ २ ॥ हावेमुखजीभ्या
एबोलीयेतारेकानेस्वद्सुणीनेजणाय ॥ अनेने
त्रेकरीनेअवलोकनकरतांपदारथजणाय ॥
पणनाकनुंबोलवुंछींकथायछींकनुंसारुनन
लुखवानुंपवानुंमालमनपडे ॥ अनेबीजुंछींकने
भेदफलाणादीसाएछींकतेवेलामुखहोयतोसुभ
सुभपवानुमालमपडे ॥ ४ ॥ एवुंजाणवुरसबोल
गयाछे ॥ तेप्रकारेब्रह्मापणपंचमुखेपोतान
बोलवुजाणे ॥ अनेनजाणेतेतमानेकहीये ॥ ५ ॥ अ
होप्रथमसतगुरुनाबोधवडेकरीनेब्रह्मदेवपां
चमावेदनीवारतासर्वजाणताहता ॥ पछेघणेकका
लेब्रह्मानेवासरजनपणुंथयुत्यारे ॥ ६ ॥ बोलेबर
पणजेमसरसोपतीमेकोइबिरलेछे ॥ तथाछींकथा
लेपोतानाजाणवामांनथीआवतुं ॥ तेजप्रकारेब्र
ह्मानाजाणवामेवासरजनेपणेकरीनेआवावुं
हे ॥ बीजुब्रह्माजाणताइलातेहेनुकहीये ॥ ८ ॥ जोन
जाणेतोउचारकांमकरीनेबांधाप्रकारनाकं
रेसेहेजाकारेजोबोलेतोतोहोयपणजांणपणे
संभवेछे ॥ ९ ॥ प्रथमसतगुरुबोधब्रह्मानेकस्योते
तोजागृतअवस्थामांब्रह्मायेलीधो ॥ अनेते
सीनारायलोकयो ॥ तेणेकरीने ॥ १० ॥ ब्रह्मामुतभ

नीसने वृतमां नआकालगनउजांणनारथया॥पछे
लेयो तानुबोलवुं पोत्ये कांमनाजांणे॥११॥माटे सदाय
कालसुक्ष्म वेदनआया छे पांचेईवेदनअगनउजांणने
बोलताहता॥तारप छी घणे ककाले मुक्त कछेदन
करुं॥तारे पांच मानो लक्ष अभ्यास वीना बुंसावु
लागया॥१२॥अनेचतुरवेदना अभ्यास मां आग
लवृतउलागउ॥येटले वीस्वरजंनपणुं थयुं॥नांनाप्र
कारतत्वभागनो वरतारो नेनी अनीतउ करवाला
ग्या॥१३॥तेणे करीने परमारथ वेगलो रह्यो नेनीच
करमगतीने पोचताहवा॥हावे पांचमुं नुं वज्यारे छे
दंनकरु तारपछे॥१४॥ब्रह्माने स्व यंभुमनु पुत्र त
थासतरुपा कन्या प्रगटथयां॥तेउ भयेतनु लगनक
राहीधुं॥तेहेना संजमनी अष्टउपर परा चालउ॥१५
तेदेवदांनव ने मानवउ तेअसाज सुधी वरत्याजाय
छे॥ते पांचमा वेदनो लक्ष तकअस्तांगत थयो॥१६॥
तारे चतुरवेदनुं ज्ञान सेष रह्युं तेहेनां वाचे घणाल
क्षउलटा वाने लख्युं जे प्रणव अक्षरानो अोहंसोहं
उभये भेद पांचमा वेदनो गुप्त थईगायो॥१७॥अनेजो
वप्रपंचमां रहे हयो देससो॥अह ब्रह्मरुपथउ एहेवो
लक्ष बताविने कदमांनारख्या तेलक्षसुरतीनो लेई
नेते दर्सन थातथा तेदाउ थाजेज्ञानथाय छे॥१८॥तेअ
हंब्रह्म केहे छे ले तेटला वास्ते नभेज करताने गनी पां
चमो वेद लोपथये करीने जगतमां नारह्यो॥१९॥आ
तलसी विवास्तु पण ते जप्रकारे पालन संघार काज
वरवाना कांममां लाग्या ते अभ्यास करउने आदी
पंचमवेदनो लक्ष ते पण भुलउगया॥२०॥पांचमानो
लक्ष तो एकनी रंजन पुरस जांणे के॥ब्रह्माना पुत्र
मुंनकादीक भ्रमवणा करेलुं जांणे॥२१॥तेवीनानीज

सं॰अ
५

करतानाधांममेरहेलाथकापरमवासेसअंसपु
थंमउतपंनकरेलाजांणे॥पछेतेवीनासुक्ष्मवेदना
क्षतकला॥२२॥आंम्रचतुरवेदनीगातीपालजां
नारानेमाल्यम॥तेहेनीवारवेतोपरपंचबोधजन
पुअंतथुणवछे॥२३॥पणतेचतुरवेदकारणक
जछे॥तेजीवनेकरमधरमप्रवृतवालायकनीतो
बतावेली॥अनेपंचमोतोआदीपरमारथ॥२४॥
गतीजणावनार॥हावेतेपंचमोतेभवभेदनाजांणे
तेवास्ते॥सर्वजायेवाधानुंपंचमुसीरछेदनकर
ताहवा॥२५॥तेपणकातवीस्तारपवासारुसमजी
नेज॥संघारआदीआज्ञावडेकरसोतेपंचमानो
भेदपरमलक्षजो॥२६॥संसारनाजीवसरवजांणे
सरवेआंधलानारहेज्ञांनीजथाय॥अनेजीवजो
ज्ञांनीनारहे॥परपंचस्वादमांपडीनेतत्वरुपअभि
मानधरी॥२७॥अहंपणामेतोअवीलजीवपारांग
त्यपईजाय॥पछेभोगवेभोगभोगीनेदेहनेवारवेअ
धलानारहे॥२८॥जेजीवदेहधारणकरेतेपंचमावे
दलक्षगतीथेपरमपदजपामे नेसरवनोमोक्षए
कदंमथैजाय॥२९॥त्यारपछीवृधीउतपंनकरेप्र
कारथईनेथुंलांउनेवाखेअष्टीनाघाटनीपरपर
करतानाधारेलाप्रमांणेकांमचालीसके॥३०॥
अनेपरपराचाल्यावीनातोपदारथनोआनंद
कांणभोगवे॥अनेखेलजेहेकरतारेकसोतेअना
लकल्पवातीजालासुधीअखंडचालवानामत
वे॥३१॥करेलोछेतेकारणस्यारुनीजनागांमपंच
मोक्षतासुक्ष्म॥अनंतवैरागनेपासेपुरवेदेख
उपलोतेईश्वरेगुरु॥३२॥सतांउमुकवासारुवी
धीनुस्मरणमरदंनकयुं॥तेपणपोतानास्वारथी

मासे प्रथंम जसरव छेरद छाये कराव्युं ॥३३॥ अने जीव
ने चतुर वेदना फंदमां राख्या ॥ अने सामान्य अंस वा
सिसने सोंपी दीधा ॥ अने केटलाक काल जीव अज्ञा
न फंदमें अघोर पडी रह्या ॥३४॥ तेहे नापुरवे केटलाक
काल अष्टांस जाण रूप चलवी ॥ हावे केटलाक केहे
छे के ब्रह्मानुं साउर छेदुं तेप्रकाश यन था ॥३५॥ ये तो अ
न्यकाय नेमाटे साबजाये छे दंन करेलुं सांभलीये
छीये ॥ ताहारे सांभलो प्रथम कारण तो एज पण सं
करमांल्युतु तेटलावास्ते ॥३६॥ संकरने वीस मृतपु
रावीते पछे साउर छेदंन कराव्यो ॥ पंचमे श्रवनापरं
परा चलवा सारु वीस्नुए एवी कला करीजे ॥३७॥ ब्र
ह्मदेवे ते कह्युं के जे तमो पांचमा मुखे उच्चार करो छो
ते योलख परना जेबु सारु नथी बोलता ॥३८॥ अने ते ए
करीने पुजा तमारीनी कलीजाय छे ॥ माटे पुजानो प्र
मासर जीने वीस्तार पवाने पांचमे मुखे आज पछी
बोलसो नहीं ॥३९॥ एउ कह्युं तारे ब्रह्मा पंचमे मुखे बो
लता बंध पडी गया ॥ पछे व्यासजुनी मीत्य देखे पूजा पता
नी जाननु उमुं करीने ॥४०॥ साचनेक्रोध उपजाव्यो ने
साउर छेदंन कराव्युं ॥ तारे ब्राह्मणो ना जनेम केहे छे जे ते का
ले ब्रह्मा जसुधा ॥४१॥ सुक्ष्म वेदनो लोपथयो ते हेतु
जो अष्टपरसं ग्यान एक नीरंजन पुरसने ॥ अने सुनका
दीक अभ्यास करीने ॥ हजु लगन तप करे छे ॥४२॥ ता
रे सुनकादीक मोक्षप्रते ग्यान कह्युं ॥ ते वरख त्य सु
क्ष्म वेदनो बोध कामना करता हवा ॥ अक्रता बुद्ध स्वरू
प कप्युं ॥४३॥ अने नीरंजनने परांह स्वरूप धारीने स
नकादीक प्रते अस्करता बुद्धनो ज बोध वचन बोल्या
॥४४॥ ए सुं आगल केहेसो ॥ ते जाणीने परम गुरु सर्व
से उत्तर केहे छे ॥ जे हे पोतेज करता सरव ग्नानी नो

स॰ अ॰
६

आसे छे तेहेउ ॥ ४५ ॥ हावे सुनकादीकतो आकास
णथयेली तेनेमतलब जांणीने पांचमानो लक्ष
रा था तेचतुर वेदनु साधांन ॥ ४६ ॥ ब्रम्हा अभ्यास करतांने
गात हवा ॥ जेहे ओर त्याचतुर वेदनुं जप्रतापादने
रतां ॥ अभ्यास करता पद ब्रह्म वकरीने करतां हवा ॥ ४७ ॥
कतो सुनकादीकनो प्रकार अनादी साध्य रजो
बो ॥ वास्तु सुनकादीकने आंतर थई ते काले पोताना
बापब्रह्मदेवपुते पूछ्या करतां हवा ॥ ४८ ॥ ते समे वी
तानेपण सुक्ष्म वेदनुं वास्तव रजो न पणुं थयु छे ॥ तारे
छे चतुर वेदनु ज्ञांन ब्रह्माने पदरह्यु ॥ ४९ ॥ तेणे करीने
ब्रह्माने कसुस्तुरुतन्ह ॥ पछे ब्रह्माये परमेश्वरने
ध्यांना करी आसतीसेवी सेकआतुरताये ॥ ५० ॥ ताहां
तेहेने आव्या हायताने सारु पुरस्वनारंजन करे पोत्याले
ते मणे हंसरुप धारण करता हवा ॥ ते ब्रह्मदेवनुं वा
न रुप धरीने ॥ ५१ ॥ सुनकादीकना प्रछ्यनो उतर ए
वचनमां आप्यो ॥ ते एक अद्वैत मे वाप्रे प्रछ्य केउ
ये मकहीने सुनकादीकनो बोलवुं जबंध करी दी
धु ॥ ५२ ॥ पछे सुनकादीक तेहे खनी वाणी सामलीने
द्वैत अहं ब्रह्म व्यापकने जधुउ पकडी रह्या ॥ अने ते
जअभ्यास ॥ ५३ ॥ आगल करवालाग्या तेणे करी
सुक्ष्म वेदनो लक्ष वीसारे पडी गयो ॥ अने सतवे
स्तु पण पोताना कांममां वलगी रह्या ॥ ५४ ॥ हावे ए
परंम वीसेस अंस वीनाआंन्य वीसेसने सामा
अंस तो अत्यतु छे ज ॥ जेहेने स्वरवकालगतीस
वीस्तु माहे स सुनकादीकनी आघलेईने स्वरव
नाज कैवल करता अवीनास पदनी वस्तु समृती
वस्तो ज्ञानसामले ॥ ५५ ॥ तेनाथी न थी रहे ते ते माटे वी
उगाडी ॥ ५६ ॥ अने जोतां ब्रह्म अभ्यास करतालक्षनुं ध्यां

स:त्र
७

रे॥ पुनामेल्या वेतोउंकरीनेएकेक्षरवदरवएन
पासे पीलईवे॥६९॥ पएसहूकारतोको यदा वसे
न्यायनावरते॥ एटलेराजानेदाव मा कावे॥ तमनेतेहु
संततीपुत्रपरीवारहूतो॥७०॥ नेसरवेन्यायेचाले॥
मकरतांकरतांएकदीवससरसहूकार मृत्युकालपा
म्यो॥ तारेराजाएसहूकारनापुत्रनेबोलावीनेकह्यु
जे॥७१॥ तारोबापपरदाराव्यभीचारीहूतो॥ तमनेजेट
लुंधंन्यतेहेनुंमेलवेलुं तमोवापरो छो॥७२॥ मासे
उव्यमांथीएकअक्षरवधंन्यतमोनेआपो॥ एटलेबु
कअनुपछीतमोभोगवो॥ तमनेजोनाक्षरापोतोबधुं
लुटीलावीसु॥७३॥ एहेवोराजाएलागजोईनेपुत्रनेकह्यु
तारेपुत्रतोसांभलीनेलब्धईबिमे॥ घरीकरईने
लवालाग्यो॥ जेवीचारकरीनेकहीसु॥७४॥ येमकही
नेपोतानामातुश्रीनेपुछवालाग्यो॥ त्यारेतेकेहेछे
हमारोबापतोचांडलहीजउत्पन्नथयोतेदीवसनो
हतो॥७५॥ एहेवुराजानेकेहेजो॥ वछेतेपुत्रनेराजाये
बोलावीनेपुछ्युत्यारेतेअभागीपुत्रराजाप्रतेतेहेउत्त
रनेबोलेछे॥७६॥ येहेवोहमारोपीताहूतोनेएपरदारा
कांमकरीहस्से॥ एप्रकारेराजायेवचनसांभलीनेप्र
धानने॥७७॥ हूकमकरीनेसरवसहूकारनीसमरधी
लुटीमंगावी॥ राजायेकह्युजेएमनोपीत्यासहूकारवं
ठलहूतो॥७८॥ तारेएछोकरोबीजानापेटनाछे हावेएम
नोसोदायोछे॥ येमनेतथासहूकारनीअक्षमीनेरखाव
जेदलुंराषीनेसरवेलुटीलावो॥७९॥ सर्वेधंन्यमालअ
पणोजछे॥ रानोदावोकरनारकोईरह्योनही॥ तारेतेमा
लनोधणीसहूकारनरयो॥८०॥ एप्रकारेजाराजानेसर
लुटीलाव्या॥ येमअभवीचारीपुत्रसरवेगामांवीबे
तेजप्रकारेबुंसह्यांनाअमकरतामावराषीने॥८१॥ कि

जेमां पण अंस बुडता छीये ॥ अने छेले चारे न थाथया
रसुपण केहेछे ॥ पण आ छ बी चार ताते अनादी ॥ ८२ ॥
सकरतानी जआ पण पुजा छीये ॥ एहेउ सद गुरु जो जी
वने पुछेलो ॥ प्रतीउतर जे कोई आले नही ॥ ८३ ॥ सा माटे को
इ पीवी चारक ये जन थी अंतर रने वीषे जे अरे आ पण
काण छीये ॥ अने आ परोड पजावना रोने जे करता
काहां रहे छे ॥ ८४ ॥ ते वीवेकन थी जो ता एक हैत सी
धांत बोध अंतर मां प्रतीती करीने अकरता आतम
पपोत्येज छीये ॥ एहे पीमावनारा भीने ॥ ८५ ॥ तद वत पु
ईरला छे ॥ पण आप णे आ तमा कशी ही नीज करतान
थी ॥ ए तो नीज करताना अंस छे ॥ ८६ ॥ ए प्रकारे अमज्ञान
वडे पदारथने वीसे अटकी रहाने ईश्वर आ दे मो रामो
रासमे ते ते परमगुरुने सरणे जई नीजाण तानथी ॥ ८७ ॥
एटला साह पदारथ समेत समरथी बुंमलक्ष सहीत
सरवे जे अनादी सारगुण न परख णा बोध रु पी ते ॥ ८८ ॥
अरवील परमगुरु लक्ष्य सकरला ॥ ती मां आवी जा
णवी ॥ संमपुरण सबंध ग ती मां लुटी लीधुं एमजाणउ
८९ ॥ ते परमगुरु च कवृती राजा ग ती मां जां राज्यो ॥ ९०
हावे नीज करता तो स्व राज कैवल करुणे सआदि
अवीनास छे ॥ ९१ ॥ ते पोत्ये स्वतसुंध्य संकल्पे करी
ने अनंत ब्रह्मांड रचना रा ॥ ते मनी गती दीव्य अपार
छे सत्वज्ञानवां न अनंत नी राधारा ॥ ९२ ॥ सकरता त
मावताजे हे नावी से अखंड रही छे ॥ ते हे नी गती नी प
रको क्षी ये गती मां पेरे त्या जाय छे एउ नही ॥ ९३ ॥ सकल
सघुदारथ अंस तेहेनी गती मां वरे त्या जाय छे ॥ एप्र
कारे एक देसी परमपद पंचम वेद समत नुं सत्य छे
९४ ॥ हावे जेटला अकरता पदना अधीका री ते तो
सरवे सक्केल्ला गती ना पेटा मां आवी गया ॥ ते कोम

स॰म
८

जाणाये सरवदेस्य करता पद प्रकासव्या पछे ॥ ९४
तेतो सककता प्रकासक एकदेसीनो छे ॥ अने बीजा
स्वगुण उपासीक जेनां स्वरुप गुणतत्व अंस जेम जे
छे ॥ ९५ ॥ तेमना चमत्कार प्रगट थईने सहाय्य जारे वा
रे छे ॥ त्यारे तेज गणाय ॥ तेवीना प्रतक्ष संदेरवाय जे अव
तार लेईने काम करवु स्तुते करीने ॥ ९६ ॥ पोताना धा
म वैकुंठादी लोकने वीखे गया ते याहां देखाता नथी
तोहोय पण जीव तेहेनां मनुरटण करे छे ॥ ९७ ॥ ते हा
वे काहां आवीने प्रगट साहायता करवाना हता जे
म बे छोकरा रमत रमता हता ॥ ते खेलता खेलतां
वढवा लाग्या ॥ ९८ ॥ एटलामां एक छोकरानी माताए
धमेकरडु लेईने आवीबीजाने ताडण करी पोताना
छोकराने छोडावीने घेर लेई गई ॥ ९९ ॥ अने हाथमां ज
रुलाधेलु तां हांना रवीदधु ॥ पछे बीजे दाहाडे पेला
छोकरा ॥ दररोज रमे ते वार रमता रमत्यमे फरी वढवा
लाग्या ॥ १०० ॥ त्यारे पेलो छोकरो कहे जे हे फरी आकाले
मने छोडावो ॥ ते आज आवीने छोडावे ॥ पण हावे ते
फरडु माता वीनाना नडुं एकलुं जई आवीने केम छोडा
वसे ॥ १०१ ॥ ते प्रकारे अवतार प्रगट थया त्यारे साहा
यता करीने जे हेने भक्ति साची दीठी तेहेनु रक्षण कर
ता हवा ॥ ते सदेही हताता हांसुधी संकट निवारण
कर्यु ॥ १०२ ॥ हावे ते गया पछी तेमनी मुरतीउत्व फरउ
जेवी पर उरही ॥ ते चैतन वीनानर प्रमाणमां नीज भक्ति
करे छे ॥ १०३ ॥ हावे ते केई प्रकारे साहाय थईने नीवारण
करसे ॥ अने गुणादीक देव ईस्वर जे छे ॥ ते तो परोक्षप
रादमां ॥ १०४ ॥ पोत पोताना धाममां अरुपरूप वधी
ल सुधीरहे छे ॥ ते ईस्वरने अवलारीक अंस सदेही
जीवने जे काले मले ॥ १०५ ॥ ते जां हां सुधी जे हेनो अस्यं

ताहां सुधा लक्षबतावीने तेजीवनेदरसावे ॥ एप्रुका
रेसा रगुण नी रगुण उपासीनी अपार जरहा छे ॥ १०६ ॥
पेले पार रूप अरूप थी वंटीने कोईगयुं नही ॥ अने स
कलापद तो रूप अरूप रहीत ॥ एकदेसी अमाप सरूप
पतज छे ॥ १०७ ॥ ते हेतें ब्रंह्माडने वासे लोप अंत थई ॥
जुबो जे हे ते गुण ईश्वर सुनकादीक अवतार आदी
लेईने कोई जाणतुं न था ॥ १०८ ॥ अने कोई ने आदीगती
नुं समरण रह्युं नही ॥ सुनकादीक ने जो फांमणो ते तो
अवतार धरीने कह्युं होत ॥ १०९ ॥ पछे बीजा कोईनुं
कांम न पडेल ॥ पण तेमने समरण नार ह्युं ॥ अने ईश्व
रगुण सुनकादीक वीना पंचम वेदनुं सरवण बीजा
कोईये करेलुं नही ॥ ११० ॥ अने ते तो सकल गती अ
नादी वेद समेत ना पदनी भुलीगया ॥ त्यारे जे कालेथी
जगत उतपंन थयुं ॥ १११ ॥ तांहां थी पदार थतत्व स्वाद
प्रेमामां जीव पडेला ते हेवा ने तेहेवा ज पद बंद करी
जाय छे ॥ ११२ ॥ ईतीश्री सत्कृता अद्वैत लक्ष बोध पंचा
करण सुक्ष्मनीगम गीवासे सर्वेश्वर जंनतीरोप के
आत्मतत्वाबोध प्रकरण ॥ ३ ॥ संमपुरण ॥ प्रारंभ ते ॥ १ ॥ एहे
आत्मतादी मुल्यवजेकरीने अंस स सरवपरमस्क
ताताजे जन वीना अनंत जीव कर्ममुक्त मानकर्या
जाय छे ॥ १ ॥ तेएक सुक्ष्म वेदगती तरकवादरहीतल
तनधामासे अपावन थै रह्या छे ॥ एप्रुकारे तत्त्वज्ञधा
मनवासे सर्वेते आदी करतारे ॥ २ ॥ सरवेएके काले
जाणीलीधुं ॥ अने सुक्ष्म वेद प्रगट करवा तथा अनं
तअंस तारवा सारू पोताना समांय परमअंस ॥ ३
नेपुर्वे प्रेम उपजावेला हता तेमने सत्वर आज्ञा करता
हवा ॥ तेतु कारण अतीसे तुफांन जगत मां जागे तारे
ते राजा हजुर थकां मदार मोकली बंदोबस्त करे

प्रकरीने श्रवण करवा परमहुलासे बेसजो ॥ १७ ॥
जे पोताना ज कल्यांण काज ने सारु जरूर होय तेहेने
यांहां अनुभव लेतां फावसे ॥ अने ते प्रतीताले से
त्यारे ज पद ने जांणसे ॥ १८ ॥ श्रवण कर्यामां आनंद जं
नने पण पोताना कल्यांण रुपा सुख थसे ॥ एहेवा ए
ना श्रवण कर्यानो अपार महीमा छे ॥ १९ ॥ जेम कोई
जीवने सरप वीछुं डंख करे छे ॥ तेहेनुं वारख मंत्र वडे
करीने पेला आदमीने ॥ २० ॥ श्रवण करावतो नथीने
फरउतरी जाय छे ॥ ते प्रकारे सुक्ष्म वेदना अक्षर श्रव
णमे पडे तो तेने अरथ समजमां नाआवे ॥ २१ ॥ कदापी
तो होय ते पद जीवने परम पदगती प्राप्त थयं म प्रतीती
जाणवामां आवसे ॥ तेहेनो तो येज देहने बाधे तादरस
परम पतीने ॥ २२ ॥ नीज रुप अनुंभव थईने तेहेनुभ
जंन करे लुकताने आगोआगा पोंचे ॥ ए प्रकारे जेन
जाणे ने जाणे तेउभये एकज फल ॥ २३ ॥ अंते प्रथची
थी राखडउतरी जईने ब्रह्मांडने वीरखे अंस परमधांम
ने पांमे एहेवो अपार महीमा श्रवण कर्यानो जांणीने
नमो सकल जीव अंस संत सज्जन ॥ २४ ॥ समेत श्रव
ण करवानो प्रेम अतासे प्रीती सहीत राखजो हावे
ण नहीं तर कवाद अने आंन्य अनेक मत लामत नो स
वार पण नहीं ॥ २५ ॥ ये तो करता ना करत नो भेद देखा
डवो छे ॥ तेहेनो अपार गती उतकृष्ट परम पद था पर
मगुरूस करताना आज्ञा मां साथे लेई आव्या छे ॥ २६
तेज काले नीज करताना आज्ञा परम वासे सअंस
उपर ब्रह्मांड मांज वाडी थई ॥ ते काले प्रथम केवल
करताने ॥ २७ ॥ नमस्कार करता हुवा ते पोतानी उ
जसजो णवा फडद्रढ थाये करउने अंस स्वरुप स्वजा ल उ
सनातंन सोहं कटाक्षे दीव्ये न्येने नमीने परम पद

सतारवासारूप्रगट थयाछो ॥४०॥ तेमने कांईथंम
मालंम पडतीनथी ॥ जेतमारो आसे अपार हरसे ॥
नेतेगती ते तमो तमारी मेलेनाज अंतरमां जाणता
हरसो ॥४१॥ तेना मते करीआज माहाराउपर दया व्यरु
पेप्रगट थईने क्रपा करीने दरसंन दीधुं ॥ अहो केटला
क कालहुत मारो दास ॥४२॥ आमाहा सुन्यमे परम ॥
आस्राये तप करुं छुं ॥ ते तमारा तपनुं फल आजे हे
अनंत तमारुं दरसंन प्रापत थयुं एउ मने भासेछे ॥४३॥
एप्रकारे नीरंजन पुरसनी वातंनी श्रवण करीने पर
महंस ते मनना प्रते वदे छे ॥ अहो हे पुरस आ घु भेदय
जीन सतसंगत मोजांणोछुं ॥४४॥ अमने फरीतमो ने
तेहेनुं समरण आपुं छुं ॥ जे आपना करता तो एक
देसउने सर्व ते एक गांमने वारवे अचल वसेछे ॥४५॥
अने आप तेना अंस सजातील घुदारघग तनीवा
सरजेला छुं ये ॥ ते अनंत ब्रह्मांड तत्व अंस सांना
करतानुं चीतवंन ॥४६॥ आ पतीस जांण दुष्टीरूपा
चीत वसे करीने अहो राजा करउ ॥ एप्रकारे पुरस
नीरंजनने लक्षगत दरसावी ॥४७॥ त्यारे ते पुरसतो
प्रथम जन्म तीवी चीक्षण पोते पोतानी मेले एकव
रताने सारु वैराग धारण करीने भजंन करवा बेठा
जोछे ॥४८॥ वली उपर परमगुरु ये लक्षण दरसावी
तेह रुपकरी व्रतीस माध्यांन पांमीने करताना भजंनने
जोये एकाग्रताथी धरे ॥४९॥ अहो जे पुरस नीरंजननो
सुक्ष्म वेदना जांणनारा छेज ॥ पछे तेना उपर फरीने ते
तेनो संग थयोते लो करीने ॥५०॥ यक्षय अक्षरखंड
भजन करता पोताना धरमे जोग वडे करी लीधा ॥ एप्र
कारे परमगुरु ये जोईने पछी तांहां थी ॥ आंहां गामनक
सीने सनदी आघे सरव ॥५१॥ लोकमे अपार अंसांने

बोधलक्ष आपला हता॥ लेनो सारांस तेजे नीज कर
नाबाप अने आपनुं स्वरुप आप॥५२॥ प्रगट सदत
दाकार प्रतीता सर वने दरसावी दीधा॥ अहो जे हेत
साधांत एकज आदीस करता कैवल॥५३॥ अद्वैत
जाणवा॥ सांभलो ते हेतु दृष्टांत॥ जेम व्यालमीकरा
मायण बहु प्रकारनां कर्यां छे॥ पण ते सर्वे ग्रंथमां
न्यभांत ने वारवे एक आदी रामनुज वर्णव॥५४
जेम कोई प्रतीव्रता पोताना पतीवीना बीजुं ध्या
ननधरे॥ ते प्रकारे परम गुरुये पण जे जे लोकमें जं
मजाउवो नो भावदाठी॥५५॥ ते वोते जीव प्रते परम दय
ल वृणव बोलीने लक्ष आप्यो ते एक सत कैवल्य
बोध हेतु नीज जाणजो ए प्रकारे सकल लोकने वा
॥५६॥ अने मुसकरादी सर वदीप में अजो नअसंमें
कहे कांणे प्रगटीने आदीगन्यमें नीज करता नामेज
नीनवाई दरसावीने॥५७॥ अनंत अंसाने पारांगत
कर्या॥ अने छेहेलो आजंबुदीपने वारवे बड़ी का अम
आपे आवीने॥५८॥ नरनार एपनी आपा छे अपार
अंसाने अनेक प्रकारे लक्ष बोध नीजकर तानुं
जेने बनावीने पारांगत्य करता हवा॥५९॥ ते सुक्ष्म वे
एकदेस साधांत स करता प्रकास एक प्रकास ब
स्पधा परंतु जे कैवल अचल जे हेना सुध्य स्वक
बेउ॥६०॥ तत्व अंस उपजावीने अनंत प्रकारने
खेल रचना करी॥ हावे ते केई प्रकारे प्रथम केटला
लत्व उपजावी॥६१॥ अने केटला प्रकारना अंस सृ
रजीने खेल रच्यो॥ तेनो देस देसपाउाये छीये॥ स्वरे
संत स्वजन अवांतर प्रतीये करीने सकल उतपत
सांभलजो॥६२॥ अथ स्केता अद्वैत लक्ष बोधमं
कणना॥ मारथ परम कासेस अगम नीरोपणना

जोरेपणो ॥ चतुर्थ प्रकरण ॥ स्थितिप्रकरण ॥ प्रारभ्यते ॥

६॥ श्री हेअनना दीजे नो जकरता रूप परमपारखुं
यतेवारवि अद्वैत अरवंड अचल अरूरमर पोत्ये ए
काकी द्वैत उपजाव्यु भाव वाना ॥१॥ बीराज मां नथ
आरंत करीने हुता ॥ ते कैवल करतारने पृथ्वंम उप
जाव्यु उपजी ॥ तेजेम कोई पुरुषनो रामां थी अचांन
क जाग्रत थाय ॥२॥ एप्रकारे आ फेर उपजण उपजी
येहेना येहेला करता रे अलोकाक संकल्प उपज
व्यु उपजाने केटलाक कालस्थिती करीने ॥३॥ तेहुने
संघार करीने उपज एव्यु संकल्प समेत लीन करी
नो ॥ पोते अभ्यमांन गतीरूप एकाकी अद्वैत रूपे अभि
मांन ॥४॥ अस्म संवकाल लेता हुता ॥ जेम कोई निरपो
तानाह थयार मुकाने नचांतपणे आरांम करे छे
तेफरीपोतानां मेले जाग्रत करे छे ॥ ते फरी पोतानी
मेले जाग्रत थायछे ॥५॥ तेम करता पण अचांन
क उपजण उपजी ते रूपे जाग्रत थाया ॥ उपजण
ते संकल्पना केहेवाय ॥६॥ संकल्प नुं रूप तो हुं जुद
वेपरसे ॥ हवे उपजण एवु उपजी ते उपजणने पाल्ये जां
णी के आमने अचांनक ॥ थयुं ये मजांण्युं ॥७॥ ते पो
तानास्वरूप थी जाणप स्फुरणा थई ॥ अने ते उपज
णते सजाण ने अदेही ते वाज्यवृती जांणवी ॥८॥ अ
ने तेबारु दृष्टी नेत था उपजणने जांणी ॥ ते अंतरदृ
ष्टी करतानी जांणवी ॥ एउभय प्रकारे सजाण दृष्टी
नेवारवें हेतुं धारणा करी ॥९॥ ते बेहु प्रकारनो हेतु रू
पाअंतर बाहु बे वृतीयो जांणवी ॥ एटला प्रकारे अ
वाकाक तत्व उत्पन थयां ॥१०॥ ते वधाय ने जोईने
धारणा उपजी ॥ ते धारणा ते जे अभ्यमांन सुधजां
णवो ते अभ्यमांने संकल्प तत्व उपज्यो ते पोत्ये

नरखेकरीनेजोयुं ॥११॥ तेअकलविचारसजां
णपणुंजांणउ ॥ हावेतेनावीरखेदेखवानीतथाजा
णावानीभावनारूपीअमारतजांणवी ॥१२॥ एटलेप्र
कारेएकउपजणउपजावीछेसफुरणथीसुतारे ॥
पोतानासजांणपणेकरीनेविचारकरताहवा
जेअमापणएकाकीअमथाकांमबेसीरह्याछीये
कसुकखेलरमणकुकरीहोयतोसारु ॥१४॥ एव
ईछाथईत्यारेएटलामलीनेभावउपजोतेनीजक
तारेसुंधसंकल्पनेजांणीनेउतपंनकरोजाणवे
१५ ॥ पछेतेसंकल्पनेजांणीनेपोतेअभीतवीसेस
अभिमानधारणकरीने ॥ एकहुंअद्वैतब्रह्मजेथा
रीसुतेकरीसु ॥१६॥ एवोसंकल्पखुदमालकने
योज्यारे ॥ त्यारेपोतानीसजांणदृष्टीपोतानादीव्य
तनुउपर ॥१७॥ जोवानेभावनाकरी ॥ तेपोतानोपर
मप्रकासअनादीपणनेवाधेजांहासुधीअकातीव्य
पकथैतीउतांहसुधीदीव ॥१८॥ त्यारेजांणेजेअमाप
नोप्रकासपणघणोकछे ॥ येवुदेषीनेभावनाथई
तेजप्रकारेब्रह्मपुरीनीजकरतानीजांणव ॥१९
तेसजांणदृष्टीरूपभावनाप्रकासब्रह्मनेवीरखे
समसकोरुपेव्यापकथई ॥ तेहनेजप्रकासब्रह्मं
पुरीकहीयेछीये ॥२०॥ तेजमसुरीयेप्रकासीक
कदेसमेरहीनीतेनाभासप्रकासनेवीरखेसीतउ
अप्रष्टीधंधोगुणवडेपयांजायछे ॥२१॥ तेप्रकारे
करतानोप्रकासतेजब्रह्मपुरपरमतत्वअ
रताणउसुरतीप्रतीपादनकरेछे ॥ तेएकदेसीकर
ताथकोनमनेवीषेव्यापकमाहादअमाकलीवी
नुंछे ॥२२॥ तेसीहेज जेमनुंतेमप्रकासरूपजाणउ
हावेतेहनेजेसमेअमलोकाकबाफदृष्टीवडेकरी

स॰त्र
१२

तथाधनजेतत्वथा तेत्रीसत्रेसतासतत्वएकएको
पथातेअनुक्रमेकइयेछावे॥ प्रथमप्रकृतीतत्वने
वासारकह्युं॥२५॥ एथकीत्रणगुणरजोसत्वनेतमो
पथा॥हावेरजोगुणथीदसअवाकंक्षापड़ी॥एकश्रवण
बीजोसुगंध॥त्रीजोनारक्षण॥चोथोक्षुधात्रस्ना॥३॥
उचारपांचमो सीतउस्मछठो॥सातमोम्राज आठमो
वास्वद॥नवमोमलवासरजंन॥दसमोगामनं॥एदस
जोगुणथीआकंक्षायोपडी॥२७॥हावेबीजोसत्वगुण
दसतत्वउपजा॥पांचअवस्थानेपंचअंतसकरण॥
एदसजांणवा॥प्रथमअंतसकरणपंच॥एकमंन बी
बुध॥त्रीजोअहंकार॥चोथुचीत॥पंचमुमनचीत॥
एपांचअंतसकरण॥हावेपांचअवस्था॥एकजाग्रत
बीजीसुपन॥त्रीजीसखोपती॥चोथीतुरीआ॥पांचमी
नमुनी॥एपांचअवस्था॥२८॥नेपांचअंतसकरण
सत्वगुणथीएदसतत्वथया॥हावेतमोगुणथीद
कालतत्वथया॥६०॥एकसभावकाल॥बीजोकाम
काल॥त्रीजोआकंत॥चोथोआवरीये॥पंचमोउ
थक॥छठोवीपरीत॥सातमोअग्न्यांन॥आठमोराग
नवमोद्वेस॥दसमोबुधीअतकाल॥६१॥एदसतमो
गुणथीएप्रकारेत्रणगुणसहीतप्रकृतीथकीतेत्री
सतत्वथया॥अनेप्रकृतीचोवीसमी॥एत्रणत्र
नेदतत्वकारणथा चोत्रीसतत्वथया॥हावेधनजे
त्वकारणथा तेत्रीसतत्वथयातेकइयेछावे॥ध
जेथीत्रणगुणथया॥एकअसतकारण॥६२॥बी
स्वकारणघण॥त्रीजोअपतघणा॥हावेएत्रणका
एकएकथीदसदसतत्वथया॥६३॥तेप्रथमअ
कारणथीपंचभुतनेपंचमात्रा॥एदसथयातेमां
पंचभुतनेप्रथवीजलतेजवायुनेआकास॥६

ए पंच थयां ॥ हावे पंच मात्रा ते सब्द स्पर्स रूप रस ने
गंध ए दस तत्व ॥ अहंकार थकी एह थया ॥ हावे बीजो
स्वकास थकी एह पाद स तत्व ते ॥ ४३ ॥ पंच वावस्था ने प
च संभ सक्क ए थयां ॥ प्र थंम संभ सक्क ए पांच ॥ ए
क स्वांत ॥ बीजु सेहेज ॥ त्रीजु सील ॥ चोथु संतोस पां
चमु समता ए पांच थयां ॥ ४४ ॥ हावे पंच वावस्था ए
क थाती ॥ बीजी ठदार ॥ त्रीजी गलात ॥ चोथो कुंभ पं
चमी सांमान्य ॥ ए पंच थी येकु एह दस तत्व ये स्वका
स थकी एह थया ॥ ४५ ॥ हावे वली जो अचंत थकी एह जे ते
पाद स तत्व भावना यो थई ॥ ए कर्म हंन भावना ॥
बीजा संम ॥ त्रीजा वीसर जंन ॥ ४६ ॥ चोथा नंद ॥
पंच मो अंध तंम ॥ छठो अचेत ॥ सातमो उचाट ॥ आ
ठमो ॥ नवमो मुंन्य ॥ दसमो अस्वांमृत ए अचंत
थकी एह पाद स तत्व थयां ॥ ४७ ॥ ए प्रकारे धंन जे तत्व का
रए पालेलो स तत्व थयां ॥ अने माहा तत्व कारण
थी धन जे थयुं ते मलीने चोत्रीस तत्व ए थयां ॥ ४८
ए प्रकारे ईछा वृती थी बोहोतेर तत निरंजन अव्या
कत ने ॥ आनंद ने माहा तत्व ए चतुरमली ने थयां ॥ ४९
ए प्रकारे ईछा वृती तथा प्रकास बुध वृती ॥ अने सं
जमभोगवृती ॥ ए त्रण प्रकार तत्व नो रमां एक यो ते ॥
कल्पां ॥ ५० ॥ हावे तत्व एटलां उपजाव्यां ते हेनो पर ए की
धा ने देखाई तारे करता रेखा या वृती उतपंन करी
ने ॥ ५१ ॥ सरव तत्व उपर अक्रीया रूप भावना करी
तारे अक्रीया थाय ए बा तत्व थयां ॥ ५२ ॥ तत्व नुं मापप
भु जोईये ॥ ५३ ॥ जे जेटलो खेल रचना करवो होय ता हेहे
सुधी एक रमत तत्व उपजावे लोपो चोईसके ॥ अने क
दा करवा न पडे ॥ ५४ ॥ प छे ए कारण स्वारूप सजीवन
वृती उतपंन करीने सर्व तत्व आनंत ईउंच राचर

सूत्र १६

रचनाकरता॥पोत्येएटलामापनांवृधि करीमुक्यो॥
एकतोएप्रकारेक्रीयाने सजीवन वृतीनीक्रीयानां एव
हावेवैराटदेवचराचरअनंतप्रकारनाअलंकारतत्व
सांप्रगपेहेलीकरीमुक्या॥५८॥तेरचनाकघाटकरवामा
रुप्रथमनीजकरतारेचोरासीलक्षप्रकारनावैराटस
मेतपोतानाअंतरमेजेप्रकारेरचनाकरवीलेप्रका
रेधारणानीजातीवउेअनेकवीध्यकर॥५९॥पछे
तेअलंकारमापसत्र धीकतुंन्यवपुदीरघघाटपु
मोणेतत्वउतपनकरेलामेथी संभवेतेवोभागलेईने
६०॥करीयावृतीपासेथीवेचएयवीवचनाकरीपं
नेथावरजंमजंगमदेववैराटसहीतसरवनाअलंक
रनाधारणामेपोरवताहवा॥६१॥पछीसजीवनवृती
बउेजेहेनोजेहेवोजेवोघाटदेहतेप्रमापसवृधीपमाडी
नेमोटानांनाकोउथातेकुंजरसुधीतेयारकरीनेरचना
करी॥६२॥पणतत्वपोरव्याप्रमाणेप्रगटभीउंनभीउंनते
तुंअलंकारनेबारवेवृतमांनक्रीयानथवालागी॥६३
तेचराचरवैराटदेवनेवारवेनयीतत्ववउेजक्रीया
नथई॥त्यारेनीजकरतारस्वुव्यइसजाणयणेजोयुं
६४॥जेसर्वेघाटकर्यापणक्रीयाकेमथतीनथी॥पछे
अंतरमांवीच्यारीनेवीवेककरेछे॥जेप्रमाणेरवेलवृती
राखुदेखातुंनथी॥६५॥बीनाअंगलीकोटेलोहीकीम
नोकलीसके॥मोरेआपनासजातीअसउतपंनकु
रीनेदेहघाटनेवीखेप्रेरककराधीनेरवेलचेतनथ
ने॥६६॥परमपरास्वहीतआपनासकल्पधारणछे॥
ताहासुधानचाले॥६७॥अंतरमेआणीनेपोतानीभ
तरसजांणथकी॥६८॥अससउतपनकरवानीप्रती
भावनाकरी॥तीअससवृतीजाणवीरवटमीती॥हावेतेह
सवृतीथकी॥६९॥अल्पसजांणअसमणप्रकार

नालपुहारघागतावाली अनंतउपजावीने पेला चराचर
वैराटदेव समेत अलंकारघाट करी मुकेला तेहेमे पु
रककरताहुवा ॥७०॥ ज्यारे अंसघाटने वापेवाराजमां
नथयात्यारे जेदला जे तनुने वारखेवा सेसनुंन्य तत्वपो
रव्यां तां ते अंसने भास भावनाये चेतन थईने ॥७१॥ भाग
अंकुर सरवबृतमां बालाग्यां ॥ एप्रकारे स्वरबृती क
रतारे पोताना सुधसंकल्प वडे उपजावाने ॥७२॥ नांना
बोधरचना करी छे ॥ हावे रवबृती समेत चोरासी तत्व
सतसंकल्पे नीज करतारे कर्यां ॥७३॥ तेपकीज आवे
राटसहीत अनंत वैराटरवडां करीने चराचरदेव समे
तसरखेना बीजग अंकुरनी पउनाली का पोताना सं
कल्पनो ॥७४॥ वेग पोचता सुधी चाले एउक्त करीने
पोते ॥ सरवज्ञ द्रष्टीवडे अनंत अंसने अनंत घारांनुंप
लणपोखण कर्यं जाय छे ॥७५॥ हावे ते सकल करत
नोप्रकार सुक्ष्मवेदमां परमगुरु एप्रतीतावृणवक
रीछे ॥ तिनो पार स्वार वेदने वारखे बृणवन पी ॥७६॥ मा
टेपरम अंस पकरतारे मोकली ने गतादरसावा दीध
॥ तेनुं श्रवण करे तारे तेगती चराचरदेव ॥७७॥ वैरा
टसमेत आवृआंदुनु करतकरतानुं मात्यम ॥ पउञा
मां आवे ॥७८॥ ईतीश्री सकला अद्वैत लक्षबोध पंची
करण सुक्ष्मनीगमसलसंकल्पतत्वसरजनकृतनोरोप
णानाम पंचमो प्रकरणसंमपुरण ॥ ५ ॥ प्रारंभते ॥ हावे
तेमां धारकंचात्तगतीजगम पंचप्रकारतामां नाअ
पणे जेमां नवी अलंकार तनुने वारखे तत्वभाग पोषे
तानुं ॥१॥ पंचीकरणकहीये छीये ॥ ते पोताने स्वप्रती
नीतवासारुवीभागनी क्रीयादेखाडी सामासे जेअ
पण आतंनुं अलंकार ते वासेवस्या छीये ॥२॥ यांहां
नातत्वभागबृतमां नजाणवाना रुपप्रकारे उत्सम
आचरण करीने परमपद पामीसुं ॥ माटे प्रथम अ

पणेतोआपणतनुनांपंचीक्रणजांणवानीजपपे
तेहेनेजांणवानीईछाहोयतोआरत्यवतेअंससरवे
भलो॥आलोउलटेमारगनीरचांणअनुभवछे॥४॥
पृथमथुलदेहथानीजरुपअंससुधीजउचैतंननीत
हेवानाछे॥हावेतेप्रथंमपुरसनारीनापाउभागकर
५॥आपावृतीयेकर्यांतेकालेतेनाप्रवृतीउपाउन
वालागीतत्वपोरव्याप्रमांणे॥नारेकेतारेपोतानां
सनीरमाने॥६॥घाटनेवीरवेप्रेरयातेवरवततत्वभे
गस्वरवचेतनथईनेवृतवालाग्या॥तेअसनीरछाये
केईप्रकारेचेतनथयांतेनोअनुक्रमकहीवे॥७॥जे
कालेअंससज्यावीनेपंउमेवृत्तसरुनेरवेहेस्यकमल
वांधेआवउबउराजमांनथयां॥तेनउस्वाधेसासांम्
कलारेआपी॥तेसांभलो॥८॥अंससाथेउपजेएपनो
सतथासजांणपएहंअल्यतथासुरतनुरतअपकल
रत्य॥एटलासमेतअल्पवीमुतीईश्वरताआयाने
उनेवीपेवसाव्यो॥९॥तेअंसनीसजांणभासद
संचातकप्रथंमप्रणवउपरपडी॥तेणेकरीनेप्रण
वणमाहातत्वनेचैतनकर्यां॥१०॥पछेसंजमभोगवृत
नांत्रणचक्षसत्वचेतंनकर्ये॥अंतरईछावृतीये
चेतनकर्यांतेकहुंछुं॥प्रथंमईछावृतीयेनारंजवत
जोतीरुपअभीमाननेचेतनकर्यो॥तेनारजअंवेअ
कतनेचेतावीअव्याकृतलेतत्वकारणबेजे॥ए
आनंदतत्वनेएकमाहातत्वनेचेतनकर्यां॥१२॥प
आनंदेप्रकृतीनेचेतनकरी॥अनेमाहातत्वेध
तत्वनेचेताव्युं॥पछेप्रकृतीयेत्रणगुणनेचेतंन
यां॥१३॥रजोगुणेदसआकंक्षायोचेतावी॥तमो
दसकालचेताव्या॥सत्वगुणेअंतसक्रणपंचत
अवस्थायोपंचएदस॥१४॥नेचेतावउएनाअण
नांतत्वत्रीसचेतनथयां॥पछाधंनजेतत्वेपोता

जए घणा ते चेतंन कीया ॥१५॥ घणे पोत पोतानां तत्व
ते चेतावया ॥ अहंकार घणे पंचभुतने पंच मात्रायें दस
चेतंन कर्यां ॥१६॥ अचेतन घणे दस भावना चेतंन क
र्या ॥ ए घणा नां आस तत्व चेतंन थयां एप्रकारे अन्यो
अन्य चेतंन तत्व भाग सरव ॥१७॥ ईश्वर ते रत थार खट
प्रती आद्ये अंस पोताना संचीत कद्रष्टाए चेतंन
करता हुवा ॥ जेम कोई एक नरपतनी आज्ञा वडेस
रव कांमदार लस्कर ॥१८॥ हूकंम पतावारमे पोतपो
ताना कांम करवा सारु चेतंन थई बेसे छे ॥ ते प्रकारे
एक अंस स्वीस जांणुं संचीतक ॥१९॥ चेतन द्रष्टारुपी
हुकम वडे सरव तनु तत्व भागने वीसे क्रीया रही
ते एक चैतन पणुं जे आव्युं ॥ ते चैतंनता सरव तत्व
माथै जाणवी ॥२०॥ जेम आपणे जाग्रत थईने हुसीया
र अभीमांन चेतनता धारण करीये छे ॥२१॥ कसी
क्रीया कर्या विना तो एप्रकारे चेतन तानुं रुपये ज
जाणवुं ॥ एम चैतंन थईने पांचे देह तत्वनी प्रवृती अ
सईछा थकी भींन भींन तत्वना सांमर्थ्य तेन प्रमाणे थ
वा लागी ॥२२॥ इथ श्री सकलात्म अद्वैत लक्ष बोध पंचात्म
ना आदी मान्य व देह अंस प्रवेस तत्व चेतनकत नीरोप
णो नाम षष्टमु प्रकरण संपुरण ॥६॥ प्रारंभते ॥ हवे
क्रीया सकल तत्वना प्रवामांरा ॥ अंस नी स्व जांण
ईछा प्रमाणे ते कहीये छीये ॥१॥ प्रथम रजोगुणनी आकं
क्षाना दस प्रकारनी क्रीया कहीये ॥ ते थुल देहने वीसे
पृथक पृथक आकांक्षायोनी ॥२॥ ईद्रीयो पइतीना वीसे
क्रीया वृतीउ पोरवेला प्रमाणे क्रीया करते छे ते सांभलो
प्रथम श्रवण आकांक्षा नाश्रवण थईया ॥३॥ ते हेनी क्रा
नाना वाध्य प्रकारना नाद स्वदश्रवण करे ॥ ते सु
स्वर वहे के दुष्ट होय पण जेम उच्चार करे तेम सांभले ६

स०अ
१६

हावे सुगंध आकांक्षानी नासीका इंद्रीपर्द जीना वडे स्परे
स्वरउर स्रोभीतु देखाय ते देव मांन्य व आकाये स्र वखु
५॥ तेनासीका ये सुगंध उत्यंम मध्यम गृहण करवा
मां आवे छे॥ हावे तेउर क्षण आकांक्षानी तो चक्षु धया
तेने वे करी चराचर॥६॥ वैराट आ एवुं रे एवुं आ घे देखाय
छे॥ हावे क्षुधा नसा आ आकांक्षानी तेरमुष इंद्रीपर्द छे॥ ते
सुषे करीने आनतम क्षण पांत पांत कराय छे॥७॥ हावे
उच्चार आकांक्षानी तो जीभ्या इंद्रीपर्द तीर सना ये रसस
दणने सबदनो उचार पण बहु प्रकारे वारंवार वदे छे॥
हावे खीत उक्ष आकांक्षानी त्वचा इंद्रीपर्द॥ ने तनुने आ
तर बाह्य वेष्टी रही छे तेनु आम सीत उष्ण जे काले पूर्स ते
जणाय॥८॥ हावे ग्राहाज आकांक्षानी तो हस्त इंद्रीपर्द ते
ऐपे करीने आया पदार्थ लेवा आपका नु हाथे थाय छे
१०॥ हावे वउरसर्ये आकांक्षानी उपस्थ इंद्रीपर्द ते हेने
रीने मुत्र धातु मीष्ट नादी आया थाय छे॥११॥ हावे मल
त्याग आकांक्षानी गुदा इंद्रीपर्द॥ तेने उर खीत म
लनो त्याग करीने सुषदाय करे छे॥ हावे गवंन आकां
क्षानी तो पाव घिया तेनी आया॥ हलण चलण गतीन
स परदेस जज थाय छे॥१२॥ ए प्रकारे दस आकांक्षा
नी इंद्रीयो ये करीने तेहेना वीरखे आयो थाय ते कह्या॥
वे आ हकार घणथी दस तत्व प यां तेनु रूप॥१३॥ आ
पासहीत बतावी ये॥ एक पृथ्वी तत्व तो जड वजंन ते
ने पारखे जाणउ॥ हावे तेजनो भाग खरीर ते वीरखे आ
जवरा॥१४॥ आघे लेईने उष्म पण छे॥ हावे जल ते त
वीरखे रूधार जाणउ॥ वायु ते तो नाडीपरने धडकारा
छे॥१५॥ व्योम ते आकास देहने वीरखे स्वर व इंद्रीयो त
रोम रोम मे रह्यो छे॥ तेहेना पेटा मां सबद व्यापक ना
धुनीकार वरते छे॥१६॥ ते आकास नु रूप पंचभु

प्रथ्येतु जाणउ ॥ एप्रकारे पंचभुतना अंस देखाडा
जे स्थुल ठप सरीर देखाय छे ॥ १७ ॥ हावे पंचमात्रानुं
लक्षण कहीये ॥ सब्दमात्रा तो धुनी होय ॥ श्रवण जे कां
निस्वांभलीये ते सब्द गुण नभनो थास कांनने वीसे
सदोदीत छे ॥ १८ ॥ माटे सब्दने ग्रहण करे छे ॥ रूपमात्रा
ते तेलने वीखे नीरखवा पणं जे तत्व पदारथ देखे
छे ॥ गांधमात्रा ते नाकने वीसे ॥ १९ ॥ बहुं वीधसुगंध ले
वाय छे ॥ रसमात्रा ते रसना ये रसस्वाद जणाय छे
स्पर्समात्रा ते तुचा ने वीखे सीत उस्न जणाय छे ते ॥
२० ॥ एप्रकारे पंचमात्रा ते पंच ग्यांनइंद्रीने वीखे रहेली
अंतरखाऊ संधामे जाणवी ॥ एपंचभुतने पंचमात्रा
अहंकार थणनी लेहेनी क्रीया देखाडी ॥ २१ ॥ हावे तत्व
गुणथी पंच अवस्था ने पंच अंतसकरणनी उतपती
तेना वीभागनी क्रीया भीन्य कहीये छीये ॥ २२ ॥ मंननी
क्रीया संकल्प वीकल्प नाना वीध पदारथांना कर्यां
जाय ॥ अने बुध मंनना संकल्पनो नीस्चे करीने घाट
घडे छे ॥ २३ ॥ वारंवार ते प्रमाणे अगल प्रवृतीइंद्री
ओरे प्रगट पतीजाय हावे अहंकार ते पदारथांना घ
ड घडेलानुं तोल वजन करी जुवे छे ॥ २४ ॥ चीत ते जे चा
तवंत करीने जसाहाय सदा रहे छे ॥ त्यारे तमो एम के
हेसो जे ॥ चीतचेतनवना घाट संकल्प घाट तथा तोल
करवानुं ॥ २५ ॥ ये काम क्रीया थसे त्याहारे सांभलो ॥
पोते चैतन अंसनी जे सत्या छे ते चीतवृतीमां भास को
ने सकरण ॥ २६ ॥ ज्याहारे थई तारे संकल्पमां छे क्रीया
पंचदेहने वीखे थाय ॥ ते माटे तेना चेतनवडे अंत
सकरण अथांग ॥ २७ ॥ सरव तत्व चेतन थाय छे पण ते
अंस जे जे समे जे तत्व उपर द्रष्टी करे ते ते तत्वना
नाग चेतन थईने वृते ॥ २८ ॥ जो कदा पवे वृती अभी
मानउपर प्रुथम भास थई तो तेनी ज क्रीया सरीरने

जतु यनी अवस्था नी क्रीया जांणवी ॥ ६१ ॥ हावे पंच
ीउनमुंनी अवस्था ते परमकारणदेहने वीषे करे
ते देहसमेत प्रवृती कहुं छुं ॥ ६२ ॥ जे परमकारणदेह पं
चमो जे चतुरदेह स्थुल आदी माहाकारणसुधी ने
धारण करीने रह्यो छे ॥ जे जोतीरुप नीरंजन अभीमा
न जांणवो ॥ ६३ ॥ ते अभीमांन जो ती चार देहनी स्थीती
ना रखे छे ॥ हावे ते अभीमांनना बे प्रकारनी प्रवृती था
य ते ओहंकार सोहंकार ने बेहु प्रणायंमने वीषे ॥ ६४
एक तो प्रणवना जोगवडे वृतीने अभीमांन पारदे
ह स्थुलनी अवधी काल आवता सुधी रह्यो छे ॥ ६५
बाजु जे वृतीने अभीमांन ए तो प्रणवनुं कारण थै रह्यो
छे ॥ ते कांम जांणीये ॥ तारे प्रणवनी क्रीया लेतां मुक
तानी थाय छे ॥ ६६ ॥ ते आदी मध्य अंत सुधी वृतीने
अभीमांन वसे थाय छे ॥ ये प्रकारे ॐ सोहंग प्रणव
अने वृतीने अभीमांन एमनो उलटा सुलटी सम्बध
वडे ॥ ६७ ॥ बेहु क्रीया थाय पण प्रणवनुं कारण वृती
ने अभीमांन ए बेहुं जणाय छे ॥ तो अभीमांन जे छे ॥
ते वृधी संजुक्त रहेलो छे ॥ ६८ ॥ ते वृती संजुक्त अभी
मांन जो छे ते प्रणवने वीषे खीची लीधेलो बाहेर ॥
मुके छे नासीका द्वारे ते घूरतो प्रणव सोहंकार वृत
नो घोर करतो नीकले ॥ ६९ ॥ ते उनमुंनी अवस्था मु
ख्य जांणवी ॥ हावे ए प्रकारे अवस्था पंचकनी मुख्य
क्रीया थाय ते कही ॥ ७० ॥ हावे ए पांच अवस्था पंच दे
हने वीषे वृते छे ॥ ते मां जागृत स्थुलने वीषे ॥ सुपन
सुक्ष्म देहने वीषे ॥ सुसोपती कारणने वीषे ॥ ७१ ॥
तुरीया माहाकारणने वीषे उनमुनी परमकार
णने वीषे ॥ ए प्रकारे अंतसकरणनी अवस्था
दस तत्व ॥ ७२ ॥ सतो गुण थकी थयेलां ते इंद्रीनी क्री

अतसक्षणं ईद्रीतत्व आछे पोतपोताना सांभ्रतप्रमां
णरेहेछे ॥६५॥ तेआत्रकं तीवळेजाणवो ॥ अजो कामना
कालसर्वईद्रीयोसहीतनां कांमनाभोग्यभोग्यवर
तेछे ॥६६॥ चोथो आचरीये कालतेकोई येपोतानुं नी
जस्वरूपकेउछेते कांहां रहेछे तेनेनाजांणे पांचमोपु
थककालसकल अवस्तासमेत ठेकांणे बंध ॥६७
प्रीतउवरते संकल्पआछेने भोगीपण नारखे तेजां
णवो ॥ छठो वप्रातकाल तेजेवीनासववरवत्य नोतेने
अहंकार ॥६८॥ घणनुंउलेजे नमलवाथी बधांयतत्व
द्रीयो आछे स्वाजवृतमां पडोखे के नही तेहेने कोई
भात्यनो बच्यार नथारेहे तो ॥६९॥ अनेआचानक
वणधारे वागरजां एवानुं कीयी ॥ बीन संकल्पनुं कार्य
उपुथायते वाववरवत्य नेयउसे कांई समृता रेहे तीन
॥७०॥ एवप्रातकालना पेहेलां कोई पण खबर
पडतीनथा तेजांणवो ॥ हावेसातमो अहंतांन कालते
पोताना वृणंधरम यातउ अभीमांन मानतापणामां
उ ॥ पचेपण आगलसुथसे तेनजांणे ॥ अनेतेहेना
थीतानमलेतेजांणवो ॥७२॥ हावे रागस्वकालते सर
वपदारथनेवाघे सभभावे प्रीतीउपजेछे तेजाणवो
आठमो ॥ हावेनवमो द्वेसकालते अनेकजीवतथा
पदारउपरद्वेस उपजेछेते ॥७३॥ हावेदसमो वृधउअ
नकालतेजेजेना तत्वनुंमापहोयते टलुवृधीपामे
अतेनआवेते ॥७४॥ जांणवोए प्रकारेदसकालतमेरे
पुणथकाथयेला लेहेनी क्रीया कही ॥ हावे अचंत
यणधादसभावना ये ॥७५॥ पईलीनी क्रीया कहीये
ये ॥ पंपमस्मह्रेने भावनातेएकएकनी क्रीयाए
कयाजाने नेआवरे जेनेजेहेउ साध्युहोय तेटलुंज
ये ॥७६॥ हावेसमभावना बीजीते अवलसक्षणने

सम्म
१८

मंदकरवानां राखे छे । कदापि प्रवृत्ति चाले तो ते पण धीरे
मंदमां वेज वृते ॥७७॥ त्रीजी आस्रवजांन भावना ते नांनापु
कार सुषदुष भुगतमां न जीव कर्यं जाय । पण सुख
आवे तारे दुखनुं भांन नहीं ते सुखने वेला दुख पडे
लुभुलीजायते ॥७८॥ हावे चोथी नीदृ भावना ते नांना पु
रे काज करे तेनो स्वरम पोचे तारे कसी सुरुप डे न ह
ते जांणवा ॥७९॥ पांचमी अबंधतम भावना ते निद्रा आ
तारे कसो आम कर्यविना नीद्रामे बरले छे ॥ आने जा
लमे पण आमथो बडबडाट वाचारी करे ते जांणवा ॥
छठी भावना अचेत ते चराचर ब्रुंलादीमां न्यव सही ते
कोई थे पोताना अंतनारव बयर्जो तुनथी ते जांणवी
८१॥ हावे सातमी उचार भावना ते कसु कार्यनो आ
रंभ करे ने वचमे वाघ नं आवी पडे तारे उदास प्रा
थाय ते जांणवा ॥८२॥ आठमी आभाव भावना कोई
कोईना साथे सनेह बंधाय छे ॥ ने पछी कोई दीवसे
कए कनी प्रतीत न थाइ रहे तो ॥ ते अचानक दुर कपे
जाय ते जांणवी ॥८३॥ नवमी मुंन्य भावना ते वारंवा
र बोली बोलने वचमे मुंन्य रहीजाय ते जांणवी ॥८
दसमी अस्रोमृष भावना अने कपदारथो ने कांवा
कांम काज मेहर बाई नि रहे छे ते जांणवी ॥८५॥ ए प्रका
रे अचंत घणा नीदस भावना नी क्रीया वृते ते कही
हावे गुण अगुण अने अणघण एछ तत्वनी मुख्य
या थाय ते कहीये ॥८६॥ प्रथम रजोगुण ज्यारे उपजे
तारे ईंद्रिये आदि पदारथो ने वीसे मोह उपजे छे ॥ पु
दारथ लेवा कालवा ते जांणवो ॥८७॥ हावे तमोगुण
क्रोध रुप स्वरव पदारथ थेजाय ते जांणवो ॥ हावे स
त्वगुण ते सांत कन मण ता देह तत्वनी वासे वृते ते
जांणवो ॥८८॥ ए त्रण गुणनी क्रीया कही हावे अ

नी प्रवृत्ती अवस्तानी संधीने वाधे थाय ते सुक्ष्म कहीये
छे॥८८॥ प्रथम अचेतन घण ते अवस्तानी पंचवाध्य॥
कीया थाय ते अवस्ता उपजीने लये वारंवार पामे ने
पीत उपण थाय॥८९॥ ते मे केई वेले उपजीने केई वेले लो
न पामे ते प्रवृत्ती माल्यं मना पछे ते अचेतन घण वडे जां
णवो॥९०॥ हावे स्वकास घण सरव तनुने वाधे संधीमां
रहेलो छे॥ ते एक रहीने सर अरता सांधा एक एकने संघेअ
थइने गसतान था॥ ते स्वकास घण वडे जांणवो॥९१॥
हावे अहंकार घण ते पंचमुत भीन्यभीन्य पोताने रुपे
रहे छे॥ ते उत्कांत पलटीने कोई कोईनो जेवा न थाय ते
॥९२॥ ए प्रकारे गुणघण खदल त्वनी कीया कही॥ हावे चतु
रतत्वकारणनी कीया भीन्न भीन्य देखाये छे॥९३॥ प्रथ
म आनंद तत्वकारण जे नाना वांधा वैभाव वीसेया
दीक प्राप्त थाय ते मुक्कमान करता ईउत्क्रांत सरुक्षण
नीसे आनंद उपजे ते जाणवो॥९४॥ बीजुं माहा तत्व
कारण जे देह अंत सरुक्षणने वीसे माहातापणुं रहुं छे
ते जाणवो॥ त्रीजुं प्रकृती तत्वकारण जे ईउत्क्रांत सरुक्षण
मां॥९५॥ अने गुणघण पदारथ तत्व सकलने चंचल करे
छे करमने वांधे ते जांणवो॥ चोथुं धनजे तत्वकारण जे
करम करीने तेहेना फलनुं सुकमान करे॥९६॥ तेहेनो
आनंद जे सुख प्राप्तनो उपजे ते वीसीयादीक आनं
द ते मंद पाडे छे जे ते धनजे तत्वकारण जांणवो॥९७॥
ए प्रकारे चतुर तत्वकारणनी कीया कही॥ हावे अव्या
कृत ते नारंजननां वीभागनी कीया नरनारी उभय ता
वांधे भीन्य कहीये॥९८॥ चतुर देह सुधी लोए कसर
वभाग पुरसने स्त्रीने वांधे रह्या छे॥ पण पंचमा देह ने
वीधे जभीन्य पणं वेहेनुं छे॥९९॥ ते अधीकनुं न्य भाग
नी कीया कहीये॥ हावे अपर भाग नारंजननां अने वे

स.अ
२०

भाग अव्याक्रतना ॥२०१॥ एदस भागनो तो पुरसप
या ॥ तेमे अष्ट भागमेथी सप्तभाग धातुने कोसेस्या तेमो
मेलव्याते एणे करीने पुरस देह थयो ॥२०२॥ अने एक भा
ग पींगला नाडीमे मुक्यो ते एणे करीने ते नाडी पुरस रूप थ
ई ॥ हावे अव्याक्रतना बे भागमेथी ॥२०३॥ ईंगला नाडी
मे एक मुक्यो ते एणे करीने ते नाडी नारी रूप थई रही पछे
एक जे रह्यो तेमांथी अरध अरध भाग उपस्तने ने अने
एक जे रह्यो तेमांथी अरध अरध भाग नो भोग करवा भाव
रवे मुक्यो ॥२०४॥ ते एणे करीने अस्त्रीनो भोग करवा भाव
नात था जोवा करे छे ॥ एप्रकारे दस भाग मेलवीने पुरस
तनुं कीये ॥२०५॥ हावे अस्त्रीना देहनी क्रीया कहीये अ
ष्ट भाग अव्याक्रतना अने बे भागनी रजनना एदस
भाग मेलवीने ॥२०६॥ नारी तनुं नीरमांण कर्युं ॥ ते अष्ट
भागमांथी सात भाग सप्त धातुमे मेलव्याते एणे ते नारी
नु तनु थयुं ॥ अने एक भाग वामनाडीमे मेलव्यो ॥२०७॥
ते एणे करीने तो ते नाडी नारी रूप थई रही ॥ हावे बे भागनी
रंजनमांथी एक भाग पींगला नाडीमां मेलव्यो ॥२०८॥ ते
णे ते नाडी पुरस रूप थई अने एक भाग रह्यो तेमांथी
अरध अरध भाग नेत्र ने भग ईंद्रीने वीषे मुक्यो ॥२०९॥
ते एणे करीने अस्त्रीने मोह पुरस उपर जोवानो तथा भो
गा करवानो थाय छे ॥२१०॥ एप्रकारे अव्याक्रतने नी रंज
ननां भागनी क्रीया नारी पुरसने वीषे थाय ते कही ॥२
हावे एप्रकारे ईछा वृतीना बोहोते रतत्व भागनी क्रीया
तघुं टी रघ भाग प्रमांणे वरते ॥२१२॥ हावे प्रकास कुंभ
वृती थकी तीन माहातत्वना वी भागनी क्रीया थाव
ते कहीये छीये ॥ एक अ वीकास माहातत्व अने बीजुं
कासमाहातत्व ॥ अने त्रीजुं कुंभस्त माहातत्व ॥२१३॥ तेमां
वीकास ते ॐ पुरक ॥ वीकास ते स्वोहंग रेचक ॥ कुंभस
ते प्रणव कुंभक एत्र एप्रकारे माहातत्वनी प्रवृतउजा

यां॥११६॥एलोवीधीमहत्वनेवीरखेवीभागएकएक
भागोथेलाछे॥तेनीक्रीयाभांनदेषाडीये॥प्रथंमपुर
कलेतोस्वासएनावीषेकुंभकनेरेचकनोभागकही
ये॥११५॥रेचकनोभागपुरकनेअग्रभागेरह्योछे॥अ
नेकुंभकव्यापकपुरकमेरह्योछे॥हावेतेरेचकनो
भागअगलवीकासकरतोजायतमपुरकपाछल
थरथरचाले॥११६॥एप्रकारेपुरकनेवीषेप्रवृती
रेचकनीकुंभकनीथायतेकही॥हावेरेचकनेवीरखे
अवीकासपुरकनोभागसोहंकारमेव्यापकथई
रह्योछे॥११७॥हावेतेएवेकरीनेरेचकनीप्रवृतीथार
पणेबाहेरनीकलेछे॥अनेअवीकासनोभागअग्र
नेवासेरह्यो॥११८॥तेएतोप्रणवसोहंकारनेपाछो
उलटावीनेपुरकमएवीघालेछे॥अगलनीकलीज
वादेतोनथी॥११९॥एप्रकारेरेचकनेवीरखेपुरकनेकुं
भककेभागक्रीयाकही॥हावेकुंभकनेवीरखेपोरक
नेरेचकनाभागरह्याछे॥तेतेनीक्रीयाकहीये॥१२०
अवीकासनोभागतेकुंभकनेरोकीराखेछे॥जेपोर
कमांहेप्रवेसकरेतेहेनेअनेअवीकासतेकुंभक
थायतेहेनोरेचकबाहेरकाढीनाषवानुंकरे॥१२१॥
एमएप्रकारेप्रणवमाहातत्वप्रवृतीनेवीरखेएक
बेजानाभागनीक्रीयाथायतेदेखाडी॥१२२॥हावेसं
समभोगप्रवृतीनांत्रणचक्षसत्वपयां॥तेहेनीक्रीया
सर्वतत्वांनेवीरखेआदंतथायएमुख्यतोतीनमा
त्वतेवीरखेक्रीयावरते॥१२३॥तेकहीअनेप्रथम
अनेगचक्षसत्वप्रथमकुंभकनेवीरखेवसुछे तेपो
रकनेतेईनेरोकीराखेछे॥१२४॥अनेबुगाहानचक्षस
त्वतोपुरकनेवासेरहेलुं तेहेनोव्यापारपोरकने
मांहेप्रवेसकरावेछे॥१२५॥अनेकालचक्षसत्वतो
सोहंकारप्रणवनेबाहेरकाढीनेसंघारकरेछे॥एप्र

स०त्र
२१

कारेप्रणपनेवोपेलण चक्षसत्ववृतेतेनीक्रीया
हो॥१२६॥हावेकाल चक्षसत्वनोभागवोसेससो
रनेवासेपोरवेलोछे॥तेअंतकालनेव्यापेक्रीया
रकरावेछे॥१२७॥तेहेनीक्रीयावृधीपांमेतेकाले
ककर्माधतोजायनेपोरकनोसत्कीपणकमतोधा
एवेहुंनीक्रीयानीसत्कृपरे॥१२८॥एटलेरेचवकवीसे
चालतेसमेकाल चक्षसत्वनोभागवधारेछे तेप्र
वणनेएकडंडाकरीनेनासपमाडेछे॥१२९॥हावेएव
वजोप्रकारनीचक्षसत्वनीप्रवृतीथायतेकहीये
हावेवृगक्षांनतेवोसत्येपदारथद्रष्टीक्रमवोकार
परजेतेभींन्यभींन्यजांणउ॥१३०॥अनेगतेनांनाप्र
रनाकांमकाजनेवसेतत्वनेकांमउपजीनेकांमात
थायतेजांणउ॥कालतेजेजेकरमनाकांमउपजीने
कांम॥१३१॥करमनोसंधारकरतुजायतेजांणउ॥
रवोलततत्वप्रणवसमेतक्रीयासंधारवनारवेछेते
प्रकारेचक्षसत्वतीनकालक्रीयाकही॥१३२॥एसक
तत्वनीक्रीयाकहीतेअसनीभावनायेकरीनेवृते
तेअमाद्यमध्यांतवनेपिधारधदेरवाडउदाखु॥१३३॥
सअव्यावीनाक्रीयावृतीसचेतंनथाय॥अने
यावृतानाविगनाप्रवृतीनथाय॥१३४॥एटलामाटे
तेअसअवावीनेजेतत्वनीजेहेवीक्रीयासाधार
वृते॥मारपुरसमानवदेहधारीनेवभेवेप्रवृतीक
१३५॥तेसरवक्रीयावृतीयेवभागमेलवीनेम
मपराचलवावेछे॥अनेसजीवंनवृतीसवीदा
दीकरमनेमापप्रमांणे॥१३६॥वृधपांमाडीनेस
न्यमावेछेचटकरावेछे पणअसनीवृतीनोमा
सजांणचेतनगतीरुपजेवेलेक्रीयावृतीउपर
१३७॥नारपछेतेचक्षसत्वनेचेतावीनेतेहेनोक्री
तथासरवतत्वअणमाहात्वनीक्रीकातथासर

त्वभागनाप्रवृतीकरावेछे॥१२८॥एप्रकारेमुलअने
सर्वतत्वनीप्रवृतीनानाप्रकारनीथाय॥तेमांनेमां
तस्वंतसजनअधीकारीआतुरहोयतेहेनेकहुं॥
१२९॥इतीश्रीआसकरणअद्वैतलक्षबोधपंचीकरणखंड
वृतीआदीचोरासीतत्वभागसाधारणप्रवृतीनारोपप
नामसमुमुंप्रकरणसंमपुरणसमाप्त॥७॥प्रारंभतेः॥ए
प्रकारेकरतारेक्रीयाबुतीनारमांणकरीनेचराचर
नादेवआघेबुलांउसमेतकरताहुवातेमांनेमांने
असंखमालानोखेलकर्यो॥१॥हावेएहेवाखेलक
रीलीछे॥नेतेतेनजोतांवेदांतबुसलानीयेमकेहेछे॥
जेआतोसरवेनारगुणनेवासेआतोछे॥अनेवस्तु
एकअद्वैतछे॥तेअद्वैतनाप्रतीतज्यारेआपणने
थायतारेपछेकरतवसुकरवुछे॥२॥एवाभकरतात्म
भावनीअंतरमेराखीनेनीश्चयथपणकेहेछे॥जेअ
हंब्रह्मोअस्मीआपणअद्वैतएकजछीये॥तेउपरां
तजेक्रीयारेहनेवाखेथाय॥४॥तेसहेजदसाछेथाय
छे॥तेहेनुदृष्टांतसमेतबोलउनेकेहेछेतेकहीये॥जंम
कोईएकपुरसवेजारमेकसुंकांमधारीनेकेकोई
नेमलवानास्काजतोहतो॥५॥तवासेजतांजतांकस्तो
मनमांसंकल्पवीचारमांपडीने॥जेहेनेमलवुहतु
तेहेनुघरपाछलरहुनेपुरसपोतानानादमांआग
लगायो॥६॥अनेपेलाकामनोतोवीसरपडीयो
हावेतेनरघरमुलनेआगललगायोतेहेनेसहजप्र
वृतीथायएहेवुकेहेछे॥७॥एदृष्टांतअवकरताभाव
तुवेदछेएप्रकारेसहेजकर्मजेटलांथीआवेतेसर्व
तेनरकरतोनथीयेमजाणउयेउकेहेछे॥८॥मणएते
सकलवाकदृष्टीनीपुजप्रतीतीबोलबोलेछे॥जेहेनेत
त्वभागनीक्रीयाकर्माहोयेकेवीनीतवरतेछे॥९॥र

तेनोमेदअणमात्रमालंमनथा॥जेअंसनीभावनो
सरवतत्वनीभावप्रवृतेबहुवाध्यथाय॥२०॥तेअं
पोतानासंकल्पेकरीनेतत्वनेप्रवृतावेतेवांकडतत्व
रत्याजायछे॥फुलआदिसकलतानेवीषेपण॥२१॥
तसंकल्पवडेकरीनेअनंतमालीरचनातत्वअ
सउपजावीनेकरी॥एप्रकारेकारणकरता॥२२॥
अनेतेनुंकार्यअंसउभयेतापणकरताकेहेवा
तेपोतापोतानासांमृथप्रमांणे॥एकलारचनाव
रीनेकरताकेहेवाय॥२३॥अनेअंसतोनेउरमांण
करेलामांवर्तेतेपणअकर्तापणंनेअजकरतासर्वतं
अनेअंसतोसकलतानोअल्पज्ञछे॥२४॥एप्रकारे
बहुसजातीनेकरतवपक्षेसांमृथअधिकछेधीजछेज
हावेजेघरमुकीनेआगलाये॥तेनेजवीकेजसहेज
भावकह्यो॥२५॥पणनेअजकरतानुंअकलनजांणवा
अव्यु॥जेतत्वनोवरतारेअंसवडेथायछेतेअ
होप्रतक्षजांहांमालंमनपडुं॥२६॥नाहांपरोक्षसत्र
ताअनेतेहेनाकरेलाखेलनेकेमजांणे॥नाजएम
तेवीसरजंनपणावडेभ्रांतथईने॥२७॥कांमक
मस्वादमेतत्वरूपेचीमेवंधईगया॥तेनेअनंतप
लवीतीगयापणउलटदृष्टीयेकोईयेनरखवानथ
२८॥अनेसरवचराचरभ्रांतीरूपमांनेबेठा॥एव
अनुभवरूपीभोजंनकरनारातेअंतोअंसववेक
जांणवा॥२९॥हावेएहेवाजेजीवतेप्रमेश्वरनेकेव
मलेलाजांणवातेकहीयेछे॥तेहेनुंदृष्टांतकहुंजेम
कोईकुलवंतीनारी॥३०॥चतुरतेहेनुंलगनएकपुरु
समुदसंगात्येपोतानीजात्यमेमांबापेकर्युंतेने
कांईतेनारीनाचतुरपणनेनजांणे॥३१॥नारतेअ
स्त्रीपोतानापचीयेरजीसासरेआवीतेदउवसेते

स्यांमडं खेतरमे खेतानुं कांमकरवा गयेलो ॥२२॥ ताहारे
तेबाइये संगाते सांमांन लावा ता तेमांसे वो आसावा
तेदुधखावुं खड तथार कोमरोने वाजां पदारथपाप
दुवा गेरे ॥२३॥ सुकांने पता आव्या तारे स्नांन करावा
नेतेहेना आगालमां एनुं मुकतां हुवी ॥ पणलेन रतो कसा
पदारथनास्वाद नेनजांणे ॥२४॥ तेप्रपंमसे वो खावा
लाग्यो ॥ नारिखवा तारवा तो छे ते वार के हुं जे आ काया
हमडा नाहमडायो नुला वा छुं ॥२५॥ ताहारा पायेर
मां एहेवो हमडो छे के सुं ॥ तेनु बीजमंगावजो ॥ एटलेका
पणखेतरमांडछे रासुं ॥२६॥ येहेवा आपणे यांहां पला
नथा ॥ एउते पुरसनुं वचंन सांभलाने कुलवंता नायके
हेछे ॥२७॥ हे स्वामी आ हमडा नाहमडायो नथा रांधा
ता तो हुं सेवो लावा ते ले खांड दुध मांहां यभेरोने मुका छे
॥२८॥ ताहारे तेनर कहे जे हे रांड मने पेहेलुं कहुं होत तो हुं
स्वादे नरवात ॥ हवे एट दृष्टांत कहुं ॥२९॥ येप्रकारना बहु
लतां नानरजे टला तेआ हंबुं सभावे सेहेज दस्या श्रीव
मां ना ते ते नी टब राया ने वा चरे पण छेक पद ना अ
जांण ॥३०॥ जे ने करता नां करत नी चतुरई नां काम
स्यने तत्वनी ओलखांण नथी ॥ जे करतारे तत्वरच
ना अमोलख सांमुग्री उपजावी ने करी ॥३१॥ ते सरजंन
हारनेने तेनी पोक्षण कला अलौकीक नां कीया
आधक्रत कल्या मां ना आवा सामाटे जे ॥३२॥ सर
वजीव रुप पदारथ तत्वनां उपास नामे पोताने तथा
नीज करताने मुलीज गया ॥ पोते अहंबुध नथाने कुं
न ॥३३॥ अमावमा वनानी प्रकृतां वासे सचलावा
नेते नामे गुंचे गया ॥ पण पदारथ नो करता कांण ते
हेतु कोइये भजन न थाकर तुं ॥३४॥ पोता तुं नं जरु
[illegible] सजा तमेलवाने पावे के करतान थी ॥ अ
तत्व जजंत पृवृतीमे पडा ते ते करीने सरवने वभे

हावे तेनाज करता नाजजं नेवे
रजंन पण पोता सु ॥ ३५ ॥ हावे तेनाज करता नाजजं ने
रजंन पण थोगस ॥ ५ ॥ तेकाये प्रकारे पदारथने
षेस कल भागलगावका ॥ तेकाये पुकारे पदारथ न
येस कलभागलगावका ॥ हावे परम गुरु वा वे कप
याभ्यं गोभ्यं ॥ पोहोचे ॥ ३६ ॥ हावे परम गुरु वावे क
याम्यं गोम्यं पोहोचे जे छे ॥ तेनो मार
मतावुवैरागनो अद मुल देसक्षम भगजे छे ॥ तेनो मा
देखाउ वानी जे प्रतीती उत्यंम प्रकार नी आगला प्र
दे खाउवा नी जे प्रतीती उत्पंम पुकारनी आ गला प्र
ण ॥ ३७ ॥ नव माने बी षेक हो सु ॥ हावे पुरवेना रंजन
दास रव ईश्वर स्तुनकादीक समेत तत्व प्रवृती आ
लवीचार जाणता हता ॥ ३ ॥ अने जे काले जे हेउ जो
ते वीज्ञाली करीने वी भाग क्रीया करता हता ॥ तिना
सुधवा सरजंन पण नुतुता हां सुधी ॥ ३८ ॥ पण तेम
केटला क तत्व भागनी क्रीया क र्मा आवी स्वको
व रवत्य जे तत्व नी क्रीया थई जाय ते पंच देहनां वा
छे ॥ ते प्रवृती पुर्ये नाज डी ॥ माटे तत्वने सरुपनो
था पोताना करता पण वीसरी गया ते सो पुकारे न
णई क्रीया ॥ ३९ ॥ जेमा हे चैतंन अंस करतानो रजा
हतो ॥ ते हेना क त्यामा केम ना आवी ॥ हावे ते कहीये
छीये जे ॥ ४० ॥ जेम कल नी घडीयाली संच भरेलो छे
था आगत्यमा डी संच थई जन ना बहु पुकारे ना करे
छे ॥ ते कल फेरवे छे ने कुचादे छे एटले सुक्षम देह
कला पोफरवा नी क्रीया चाले ॥ पण जे एवे करेलुं
य तेने कला नी मात्यं म पडे ॥ ४१ ॥ अने बीजा ने पण
रवाडी होय ते जाणे ॥ ते पुकारे तत्व भागनी क्रीया
ईत पोरव ना रतो पोत्ये नाज पन्ती ॥ ४५ ॥ अने
तेनो मांही वसाव्यो ते कुची कल रुपीनी रजा
चैतंन दृष्टी जोग वा ॥ ४६ ॥ तेणे करीने स्वरव भाग
पंच देहनी क्रीया थाय ते माल म ना पडे ॥ जे के क
चैतंन थई ने सुक्रीया थई ॥ ४७ ॥ हावे केटलाक
यासे सअंसने करतारे भाग क्रीया समेत क
रवाडी छे ॥ ते मोटा अंस स्वरव पाचे हेला उपजा

तेमना आगल अष्टोर रचना करी अने समरुण पाउ
करत आगल तनी ते मासे ते जाणे ॥४०॥ अने बाजा अ
सतो लघु दासथ तेमना पछीना करेलो ते जावे ने परम
पारथी असजे ते विवेक तत्व पोरवेलानी क्रियास
मित देखाउ तो जजणाय ॥ तेज मासे तेनो अनुभव ज
णाय सारु साधारण क्रीया तत्वनी ॥४१॥ परमगुरुए
नीरोपण करे ॥ हावे तेज समे जे कांम मे जे उत्रुत वुते
नजांणीने अधीकनुं तत्वनां प्रवृत्ति करे ॥४२॥
ते साधारण भावे वरते तारे सुष्ट दुष्ट करम थयां जा
य ॥ तेणे करीने परम पद जांणी पामवानुं आछु त्वं सु
धी माहा मुसकेल आप्राप्त जांणउ ॥४३॥ तेज वास्तवै
याग हीन मक्रां पोलानुं स्वरुप ने अने नीज करतांने
पण जांणीने आराधन सर्व तत्व भाग सहीत करवा
सारु उलट सुलट नीज मरम ॥४४॥ परमगुरु केहेछे
ते पोतानी वृत्ती सावधान रापीने उत्वम अधीका
री संत सज्जन स्वांभलजो ॥४५॥ जेहेनी प्रवृत्ता वडे नी
जरुप जे आपनुं आप अने कैवल करतार दीव्यर
प अरुप तत्व पोते ते आपनो आप जांणवामां
आवे ॥४६॥ ते परमगुरु श्री करुणासागर माहारा
जनी कृपाद्रष्टी वडे तादृस थाय ॥ अने जेटलां तत्व
भोग करनारे आपणने आव्या छे ॥४७॥ ते पण कांम
मां आवेला तारे जजणाय ॥ सकल तत्व करतार कै
वलां ते प्रपंचने परमारथ आवे एटला सारु ज कर्यो
ण ॥४८॥ ॥ इती श्री सकला अद्वैत लक्ष बोध पचीकरण वीसे
सागनी वृत्ति परतु कैवल्य देस नीरोपणो नाम अष्टमो
प्रकण समाप्त ॥ संमपुर्ण ॥ श्रीमत सत कैवल्य पादी पर
मगुरु पुष्प ॥ प्रकण नवमु प्रारंभते ॥ प्रकरण ॥९॥ नवमु
श्रीमत परमगुरु श्री करुणासागर माहाराजजा श्री ते

जनसंतसजननरनारीपुले आतुरपणे ॥ हावे उत्तमो
यातत्वभागनुं नीरोपण करे छे ते सांभलो ॥५॥ जे प्रका
सांभलतां मे तेज प्रकारे नी प्रवृती परमारथ प्रास
थाय ॥ एवं करवाने भाव उपजे ते माटे सावधान
पईने श्रवण करउ ॥७॥ जे हेणे करीने ते मारगे जअ
छीनज केवल पतीने आंसनने भेदबोधलस वं
अनुमान प्रतक्ष प्रमांणे दरसन थाय ॥४॥ हावे पुप
मरजी गुणनी आकांक्षायोनी क्रीया ईछीओने वं
साधारण प्रवृतनदे पाडी छे ॥ ते हावे सरुप पताते
ननी प्रापती थाय ॥६॥ एवं क्रीया कहीये ते सांभलजो
हावे प्रथंम कांने सबद बहु प्रकारना सांभलीये ने ते
ज प्रकारे व्येहेवारमे सरवे जंन आचरण करीये
पण जे सबद सांभलवे करीने पोताना बोलवानो दांननी
पदकरताने वासे पोहोंचे एवां वचन न होय ते हेना
वारवे सदा पन्मं तेसनु ऋणनी योजना करवउ ॥
तेसु श्रवण करी उतारे सतसा हास्यु वीचार श्रव
णकर वा सारु अंतनं क्षसय प्रतीत राखीने सांभ
लउ ॥१०॥ अने ते वचन वानाजे अकारण होय तेनो
त्याग मन थी अने कांने पण श्रवणा करउ ॥ सतगु
रु उपासनाधरमनी तीरापवउ ॥८॥ अने तेक रम
ने बोरवे नीछा पण बहु रापवउ ॥ तथा गुणश्रमनी
जुग्ती अने प्रतीबडे सेवन करउ ॥१३॥ हावे जे जे क
रमजीवने देहमांय घंत सुधा करउ ॥ ते श्रवण बार
वार करे तो जकल्याण मांआवे ॥१४॥ पण श्रवण कर
वाना भक्ति ज्ञान वैराग नीरखवा एवं पद ॥ पामवानुं प्र
ली तीजा णावीना वृतानुं सजाणनीजा एवना पोचे
११॥ माटे अवसर जे पोत्ये पोतानी नीज बाफुदष्टी
पनी ते जाहां सुधी जे जे भजंन स्मरण करीये ते

ओरलापदारथनाअनुरागनुंथाय॥१४॥तेमाटेसत
अघादपरमगुरुवचनंदीव्यबोधजेछे॥तेजआधारथ
पुसादप्रतक्षउनमानेकरीनेश्रवणकरवो॥१५॥अवे
धाअरथतेवैरागज्ञांनभक्तीवचनमेनाजअकलापत
कृतानेभावना॥१६॥स्परसखुबैकतानेवारवेजएक॥
प्रेमरहे॥एप्रकारेवचनंश्रवणकसावानोपुतापअ
दभुतअमापजाएवो॥१७॥जेहेनाजोगवडेपरमप
दसुलभथाय॥अनेआतुरजंनहोयतेनेप्रगटप्राप्त
मालंमपडे॥१८॥हवेनाकहारेसुगंधग्रहणनानापुष्
पपुस्पादीकनोकरवो॥तेपदारथनोसुगंधलेवा
नीभावनानाजअंतरमेथाय॥१९॥तेसतपरमगुरु
भोगमुरतीनेजेसुगंधीपुस्पादीकसमरपणकरेलुं
प्रेमभक्तिवडे॥तेहेनेउपरपुजापथापछी॥२०॥प्रसा
दीकजेसरारनेप्रसेलुंतेहेनुंसेवनमांधेधारणकर
तेकरउ॥जेप्रकारेवायईजीवनरनारीपुष्पादीसु
गंधनोवासलासकरेछे॥२१॥तेप्रकारेपरमगुरुचर
णारबींदउपरजंममअमरोकमलनासुगंधलेछेते
परकारेवारहभावसुगंधग्रहणकरवो॥२२॥जेहेने
भक्तिप्रेमवडेप्रसादप्राप्तथाय॥प्रसादतेनीजरूप
सकेतानअमोदरूपीपरमपदार्थअनादीपदनो॥
सुगंध्यपामआये॥२३॥पछीतेनेचराचरव्याप्यसकल
करतकरतानुंसुगंधरूपेजणाय॥जेहेनेदुरगंधी
जेजरेनाआवे॥पणएप्रकारेअनुभवहारेउपासना
नोसुगंध॥२४॥तेसेनेजोवामांआवेताहारेआणउ
णवेनेकेकरीनेनारक्षणकरवानेसरवजीवप्र
भमानथायछे॥२५॥कोईकामनायेकरीनेअनेको
ईसेहेजभावेतेअंतरबाहृदृष्टीएनरनारीसरवेनं
जोईयेछे॥२६॥हवेतेमांवश्यएभावबुधीनुं
जोवानुंत्यागकरीनेजोउ॥वलातत्वप्रवृतीसमु

त-अ
२५

लइजोईनेतेमां॥२५॥जेजेवीभागआव्यावृतेछेतेवास
यादीकआयानोत्यागकरावउनेपरमारथनेवीसेल
गावुवा॥२६॥पछेबेहुनेएकठांकरीअंतरभाववृत
यासेलावानेपदारथउपरनोभावनापोत्येसमेटीने
मछेतेउपरउजेवीसेसरहेते॥२७॥पोतानोअंसतेआ
पनाआपनीजबाफउपरजांणीनेतेसुजांणनयंन॥
अवालोकपरमपोतानादेखवानालागो॥२८॥अने
सकतानेपणतेजउपरायेदेखीनेओलखवानुछे
मारेदाष्यनोजरुपअनेतेनापतीयेवेहुनेवीलोकने
करउ॥२९॥अहोअसंतलमोसदगुरुलक्षवडेउलख
नेदेखरमोतोसनातनप्रभुदेखवामांआवसेएटले
सारुपरमगुरुश्रीकरुणासागरनुरुपअखंउगलती
रुप॥जोतारेहेउ॥३०॥सतलेस्वमूपपरमगुरुतेमनेउदेवउ
होतरआकतीपरमअलीउलासेप्रथमजोवीतेने
करीनेपुरवनारोपण॥३१॥जोवानुजेकयुंछेतेपुरु
पांमसे॥अहोसकलतत्वनीआद्यासहतजांणीना
जोवानुते॥माहाअदभुतआपुरवजांणजो॥३२॥अ
नेतेप्रकारेजोयावीनातोपदारथनेपदजोवामांन
आवे॥हावेपदारथउभयेप्रकारना॥एकतोतत्व
अंसस्वमेल॥३३॥सकलकरतजांणउ॥अनेबीजु
तेस्वजांणस्वरुपखुदकैवलकरतानुंजेअनादी
भास्क॥३४॥एउभयेपदारथजोयावीनातोलमोल
प्रमांणकांईजणायनही॥अवधीनेअवधारहीत
सामा॥३५॥आदीमध्यांतनाजांणमांआवेतेमाटे
रमभेदलक्षनेआदरराखीजीवनरनारीसरवेजो
३६ जेजोयानाप्रतापथकीअनंतकल्यानुंजांव
कोउसरे॥हावेप्रथमतोजोउचराचरवैराटदेव
मांन्यवीसेस॥३७॥अंसनेआछेकरतअनेपछे
कतनाकरतापरमवीसेसप्रथमलेईनेतेणातजोवी

वेए उपरांत वेद श्रुती सम्रुती प्रमांण मुक्त जोवानुं कसुर
स्तुतइ ॥ ए प्रकारे सुक्ष्म वेदगतीनुं जोवानुं दुसरुं ॥ ३८ ॥
तेणे ए प्रकारनुं जोवुं तेनु अनंत कल्यानुं काजस युं ॥ जे
करता साधेक जोग हतो तेने साधे संजोग थई अक्षय
पदमलुं ॥ ३९ ॥ अहो आपण तो उगनेत्र रुप छीये ॥ आ
पताकरता कैवल पण दीव्य दृग रुपे ज छे ॥ ते माटे एक
एकने जोईये तो जोवानुं बहु सुभ छे एम ॥ ४० ॥ दत्त वदे हरु
परुप दुर्गा आकृती जेनो परम अव्यक्त व्यक्ता छे पोते
जाणस जो एा सरवज्ञ अखंड वानुती अमर अचल छे
॥ ते हेतुनुं जोवानुं संघात के अता सचेतन छे ॥ आंसनुं
नतीज करतार प्रभुनुं परम सुरेख छे ॥ ४१ ॥ ते आप्रुती
ओकही एणे करीने वीवेके जणाय ॥ तेमां अंसने दृष्टी
जे तत्वनुं भ्रुत मांन थाय छे ॥ ४२ ॥ अने कैवल करता
जो पेकरी अंसस चेतन थाय छे ॥ जेम सुर्येनो भास
तेमना तेज ने पुष्टा थई ने पदारथ देखाये ॥ ४३ ॥ तेवी
नातेमना पुष्टी ये कांई सुर्य सरवने देखातो नथी तेनो
सबप्रकासक छे ॥ ते हेतुं कांम तो जीवने नेत्रे देखावा
प्रदारथने साक्षपरे छे ॥ ४४ ॥ ए प्रकारनुं अल्पज्ञ सरवज्ञ
ईश्वर खवानुं देखाडीधुं ॥ हावे एजोईने परम पुरातन
प्रभु अम्नचल छे तेनु जजंन करउ ॥ ४५ ॥ हावे छुधा पीपा
सा आकांक्षा ते खाउं पाउं मुखे करीने खटरस पदा
रथ जे सर्व देह अनोमये कोसनुं पालण करवानुं छे
॥ हावे खटरस कोया कोया ते कहुं छुये ॥ एक तो जी
पादीने मध आछे ले ईने खाईये ते लेहेनो मररस
वा ॥ ४६ ॥ बीजो पेहेनो मरस ले घरघरपीजीये छु
ने आछे ते जोणवो ॥ बीजो चोस ते अबवफल वे
आछे सु सा ले ये ने कुचो प्रुकाना खाये ते
अक्षर उदक फल वण वनाना फल जां आछे तथा
कम पाखांसाकर वाजेरे खाईये ते खाधनो

स॰अ
२६

मेरसजाणवो॥५४॥पांचमोस्वारमातत्त्वआधारेखाईयेते
अन्नभोजननांमेरसजाणवो

॥एवंषटरसदेहमरणनेसारुप्रवृत्तउकरी
हावेतेनयदिहनेसारुजपरीपत्तकरीनेभोगनाले
शुऽ॥तारेकेमकरीयेतेवीनातोदेहनोरवाहनच
ले॥हावेतेहेनुकहीयेजेजेफलरसादीआवीमले॥
तेप्रथमसतअवतारपुतक्षसुरतीप्रतीमादीकने
मरपणकरउं॥पछीसेरवउच्चीष्टप्रसादसलुंमुखमेघ
लीने॥५५॥अथवानजरेकेकानेसांभलावीनेतेनुसे
वनप्रतीयेमनीष्ठारापभेअलमस्तनाथवाय
एहेउरवाउ॥५६॥पछेतेप्रसादरसप्रतापवडेतत्त्वम
गनामुखविकासपामीनेपोतानापतिभणीमक्षप
करवासारुदोडे॥५७॥असरपुगरुपनुदृष्टारुपीमुप॥
अंतरनाऊतेजत्वचानीसकलकजाणवी॥जेरुपअ
पधारहीत॥५८॥असलोकीस्वरुपदीव्यदेहरुपीपोत
नुतेहेनासनमुषसकलतत्त्वनांमुखबोतरपथीएक
ठांथायले॥५९॥जाहारेपोतेनारमलप्रतीयेकरीये
थाय॥पछेएकमुखीजअन्याससुलभथवामांडे॥६०॥
तेअसनीदृष्टानुखांनपानलेपरमपदजेसकरतातेह
नुजमुगलमानकरे॥जेमकोईप्रतीवृतानारीहोयतेको
मनेजीवप्राणसमेत॥६१॥पोतानोमुखजोगमेलवे
कारेअसनुमुखजेसजाणदृष्टीरुपकरलाभणीस
मुपथईयेदलुंफलदुधान्नआनु॥६२॥माहात्म्यदमुत
पाय॥पणजेखांनपाननापदारथमलेतेसमरपण
रीनेमुकमानकरेजोपरमगुरुउपासनायेतो॥६३॥
दृष्टीसुंषसनातननेवीखेसंयोगकरवोतेपोतेउ
रपणथायताहारेजेप्रकारेकांमनीव्हेवतीपुरस
साथेअनुसरे॥६४॥
एप्रकारेजांणउ॥हावेपांचमो

क्षाजेउचारनांमेतेरसनायेकरीनेनानाविध्यवचन
नोउचार||६५||सुष्टउ एसाचुजुवुं बोलवानीप्रवृतीचा
लिछे||हावेतेमांजेवृथाबोलवुंहोयतेनगमजोईनेत्या
गकरउ||६६||अनेसतजेआपनाकारजनुंहोयतेटलुंज
बोलवुं||अकारण वचनबोलवाथीसेभावनानाध
रवी||६७||हावे मननेपुण वनायोगवसेउचारथायते
पणपोतेअसनगईछायेसब्दधारघरीनेबोलवेछे||६८||
तेजउचारप्रथमपरमगुरुबोधिवसेओलखीलेवोअ
नेलागलुंजोबोलवुंपडेतोउचारणाकरउं||६९||हावेते
सुक्ष्मवेदआधलेईनेपंचेईयेदनोअभ्यासकरवो
जेथीजोगेरसनारोगीनेअरवंउकरतानाचीतवंनमेंसु
रतथईजाय||७०||जेकैवलपरमगुरुनीजस्वगाईनेकर
नारधरूपथाय||पछेसकलपदारथउचारप्रतीतीस
थकालसततसंगेजेनेघरे तेस्वेकरीने||७१||परमगुरुस्व
भ्यासेवाच्याछेजेछे||तेजपरमपदनावेतापरेहे||
पघेतेएकसकलतारवीनाअन्यउचारकदापीनकरे
||७२||अनेकतपदारथप्रवृतीआले बोलवानुंतेपण
मेमेजबोले||एप्रकारेनीतीथीवाणीवदे||७३||करत
नेकरतापदारथकुभयभावलेतेवाणीपछेअनरत
बाधालपणातरपथनमुकेनेपुनीतथईजाणवी||७४||
हावेघटीसातउयमआकंक्षातेजेअतरबाफस्वोतोस्व
पणवृतथायछे||तेएकेकतत्वनासप्रुसकरीनेतेना
प्रकारेप्रतमानथायछे||७५||एउसकसलतत्वभागनुंप्र
तमातेतेअसचेतननापरसेकरीनेचाले||हावेसत
तापसप्रुसेघनोसंगीथायछे||७६||अनेउदमअवंधा
नापनेसप्रुसेतोतापउपजेछे||पणजाहांसुधीस्वरूप
नाअकरनानुंसुखनीसांन्तीप्राप्तनाथई||७७||ताहां
सुधीताहनपणुंतत्वनीसंगतीयेसदासछेज हावेवी

स-त्रम
२७

स्वायेनेवीसेवरतेतेएवेसान्सीउपजे छे ॥७८॥ प्रभु
लउस्वरूपसुरवनीनहींआणवी ॥ तेस्वांतीयेकरी
वासायेनाप्राप्तजेवेलेनथाय ॥७९॥ तेवेलेकांमना
नुरूपअसा ॥ अधीकनापजेठपजे मासेनेतापस
ववासारूसतगुरूसतनेसवांगेप्रेमभावे ॥ मलउ
अंगोअंगभेदथयेकरीने ॥८०॥ जेमप्रतावृतापोते
पतानेभेदतेप्रकारेवृतीअभीमानगुणभावना
हीतसतपदवारवे ॥८१॥ अरवंडरत्यपईजीउ ॥ तेप
गुरूनुंजजनकरउवाअनंतप्रकारनीतेनेसरवभा
प्रेमसहीतप्रसन्नसउ ॥ पछेतेनास्वरूपप्रतापेपरमप
८२ ॥ दीव्यअनुभवबोधजाणवामांआवे ॥ तेबोध
क्षतोनीजकरतांअनादीसंबंधजेतेरागरूपअसंस
समपडे ॥८२॥ तेअसतीदृष्टीसजांणहेतुं ॥ जेतेकरत
दनेवारवेपोचेसजातीभेदवसेकरानेतेजसप्रसप्र
पेअवीनासयोगथयोजाणवो ॥८३॥ पछेतेउपरा
सप्रसथवानुंनीजआपनाआपनेकोईयेरस्तुनं
अनेएजसप्रसकरीनेअसदीव्यसजांणतनुनेवी
सांतीअपुरवथायछे ॥८४॥ एवीसांनतीप्राप्तथी
वीनानेयांहांसुधीअनुभवलक्षलक्षवीनानीजो
डुपतापतेस्वांनेजांणीनेजीवनेअरवंडरहे ॥८५॥ प्र
एप्रकारेतापनेस्वांतीजांणीनेअतीउन्मग्नपणेस्व
तीसुखप्रमाणोनोवीवेकग्रहीनेभोगतारेहेवउ ॥
हावेग्राजआकांक्षातेआपपालेवानीप्रवृतीपदार
बीसायेनाकरमनोबाहूवाध्यथायछे ॥८६॥ तेपोता
हाथ ॥ हावेतेजहाथेउपचारसेवेनसंतपरमगुरु
जजनकरउ ॥ नभादानधरमपुन्यनीतीक्रमवृतउ ॥
अईंसादीकआचरणनोमेरापडउ ॥ पछेसरवतत्व
आंससजांणघरनेवासेआवे ॥८७॥ तेडेकांणेस्व

न·ग्र
२८

क्षुधात्रसानी आकांक्षानउं वासे कहुं छे ॥ तेजप्रकारे
त्वरवामलरखवामलअसे ॥१०२॥ परमगामगलनुं
जंनकर्युंहोयतोते पांनपानेकरीनेअमरपदमेंजे
खवउथाय ॥ तिहेंनेपछेफरसुंखवउंतदेसमोंआवउंने
उ ॥१०३॥ अनेमलत्यागकरवानुंपणतिहेंनोनारहुं
अहोजेअंसतत्वभागसमेतअमरपयो ॥१०४॥ प
रमात्अमृतपानकरनारनेमलत्यागस्यानोरह्यो जे
लानीसजाणआरुदुख्दाएसकरतानुंभजनरूपीजेने
नपानमलुं ॥१०५॥ परमात्अमृतपानकरनारनेमल
गस्यानोरह्यो ॥ जेनीरमलस्वरूपछेतेहेनावीखवकां
रजउंद्धीनहीं ॥१०६॥ मासेजांहांरजद्रष्टीनथातेथीघ
मलसकातजोज्यो ॥ एकसतस्वरूपभजनजनीत
नेसरसकर्योजाय ॥१०७॥ प्रकारेमलमुत्रवीरसर्जवेअ
कांक्षानोआदीभेदसांतजंनवुतेकहुंछो ॥ हावेगमनआ
कांक्षानोअनुभवस्योभलो ॥१०८॥ सुष्टदुष्टकाजसां
भवनरनारजीवगमंनकरेछे ॥ हावेतेस्वधरमनी
जेप्रवृतीतेपुर्वबाधावचनप्रमांणेकरवी ॥१०९॥
कोपामक्रीतारथयात्रासंतदरसंनप्रदक्षणा
घेवीचरउनांनाप्रकारनाउत्वंमकरममेंचालउ ॥
अतीउतालउतेस्यास्यारू ॥ फरीएहेवोमुनस्वादेहे
दावहांथमेंआवतांवारलागेतेमास्येनीसदांनवे
नावेसारेहेउ ॥१११॥ साधंनअभ्यासमांजवेलाकी
वा ॥ हावेप्रथमअश्ववतत्वभागप्रवृतीमेंनउजसजा
गतीयेकरउं ॥११२॥ एगमनकरवामांकचीतअ
मांननकरवो ॥ अहोउआसनासांनवैराग्एजपरम
रूकपानुंसभाग्यजाणउ ॥११३॥ एएवेकरीनेआदीउ
जंनकरवाजोगथयुंछे ॥ आपणनेमास्येयेगमनग
चालेत्वालउतेपोतानीईछानातलये ॥११४॥ अहांबअ

जमान थवुं॥ पछे कांई भार बोझो जनम मरणनो अनीत करवानो हसे तेमांथे थअवउतरजसे॥ ११५॥ पणकहुं तेप्रमाणे चालतां चालतां पोतानुं स्वरूपने पोचे नेतेनी ओरखणपडे ते आदेहमा एकने वाचेनी जरूप॥ ११६॥ अख्खइस मायगतीह वाधजाणवामां आवे॥ पछे अनादी निजपती असना आयनायी त्याजे ते नाभणी चालवानुंते॥ ११७॥ नीजस्वजाणवृतीये उतावलुं चालउ ते अपा गातीकरता नीजोणाने जेमपोतानी मातानी आगल अज्ञांत बालक दोडीने गले मअमारे॥ ११८॥ तेप्रकारे नीज आपर हेतुपती तरफ अंगोअंग आपवो॥ एप्रका रेथाल्या वीना वासखुरे नही॥ ११९॥ जेनीजकलापदने वाचे पोचाये ते मारो थालजोगतीये करीने अतुटप्र तीतीधारणा वडे॥ पछे एउपरांत चालवानुं कलपांत १२०॥ जीवनेफरीआन्यन्यारहतुं॥ एदखासारूएज ए कामनगती परमार्थने दोस्तश्रवकरजो अनेयां हांसुधी चालतां वचमे बोटी पईने॥ १२१॥ वाश्रीमनदे वी एप्रकारे परमगुरु सकलताउ पासना गतीअनुंभव प्रभानुंरूप कहुं॥ एदसरजोगुणनी आकक्षायोनी उत्तरप्रवृती रूप प्रवृती तीजाणीने वाचारवा सारूक हुं॥ १२२॥ इतिश्री रजोगुन दस आकंक्षा योनी उलटलीवा प्रकरण॥ ८॥ भाग॥ ९॥ प्रारंभते॥ एप्रकारेजाणीनेदुष्ट प्रवृतीनो त्यागकरवो अने खुध्रुम प्रवृती प्रगटहालक हाते जो पोतानी दृष्टी राखवाने वृतउयेने बुलीवृ वैरागधा रवानी नीतनकहीछे॥ १॥ जसुनकादीकहाछे घणाकस्ट घणाकरताहुवा॥ हावे आकंक्षा योनी दसई उथो थईते पचेनन्य नीज आकार करेल जोणवी॥ २॥ एकहको घणाधी पंचमुलउपजाव्यां ते नीजअलंकार मुरती नरनारी रूपमरानेकरनजाणजो॥ ३॥ ते जाना स्थुलदेहम

स॰ अ
२८

चभुतवअनाकोईबीजातत्वनानथीकरेला॥ एमोमांज
तेजसमारनेआकासएपंचतत्वनोसर्वछे॥४॥पंचभुत
त्ववअनास्थुलकर्मक्रीयात्माकंसाक्षीनेजेकहे
तेसमेरहीनेकरेतेस्थुलक्रीयायपंचभुतनादेहनेवा
सेरहीनेपायछे॥५॥तेप्रागटदसमांनपडेछे॥हावेते
वारवेपंचमात्रारहीछे तेतेहेनीसाधारणप्रवृतेअ
मेसमांन्यपणयेथायछे॥६॥तेमात्रातेपंचतहांनेई
तेवाघेवसानेक्रीयानुंआलंबनकरेछे॥तेहेतुंथान
तेहेतेलचक्षुस्पर्सत्वचारसनानेनासीका॥७॥प
थानकनेवासेरहीनेवृतमांनचालेछे॥हावेतेहेनीउ
लटक्रीयासांभलो॥हमणेजसंतसज्जंनप्रतेकहेछे॥ते
जेहेनाजोगवडेपरमारथजेनीउमुलगीयेलोप्राप्त
थाय॥हावेसवदजेसांभलवोतेआदीसत्यपदनो॥
होयतेहेनेश्रवणकरउ॥अनेपदारथजोवाआदीक
तानेक्कतजेनीत्वेनुंअनेस्पर्सकरवोतेअनादीपद
नेप्रसउ॥१०॥अनेत्वप्रसनोत्यागकरीनेअनेपर
रसनुंजथानकरवुंस्वादजाणीने॥अनेपरमस्मु
ताकेग्रहणकरवो॥११॥एप्रकारेमात्राजोगसकल
एग्रहणकरवीमात्राआवेछे॥मात्रावअनाआकर्षायो
ग्रछेसकलइंद्रीयोपणववेककरीनेजुवो॥१२॥स
वेलुलासरखाजछे॥मात्रावडेजेतेइंद्रीयोनेवासेस
लपणुंक्रीयाकरवानुंआव्युछे॥१३॥पंचवीसयअ
रथाजवसेछेतेएकएकपोतानासजातनेग्रहण
रेछे॥तेजमस्युर्यनातेजप्रकासेनेअनुंतेजपुर्णथईने
दारथनेदेखे॥१४॥हावेवासयतेपरमारथविचार
रथथालवानेक्रीयाधाराजेहेकहीअनेउपासना
गनेहांनएअणेथनुंरुपदेखाडयुछे॥१५॥एवेअहंक
घणानांदसतत्वजेपंचभुतनेपंचमात्राअनेरजोगु

नी आकंक्षायो ॥ १६ ॥ ए अस्यम ल उने अपुरी ये क्रीया सेम
पुरण थुलने वासे प्रगट थाय छे ॥ पण तेहेनामां थाउपर
अंत सक्रण ईंद्रि रह्यां छे ॥ तिजेम आज्ञान त्वने करे छे तेह
वी क्रीया करी जाय ॥ १७ ॥ ईतीश्री अहंकार घणनी पंचम
त्रा अने पंचभुतनी उतपट क्रीया दरसनु प्रकरण ॥ ८ ॥ हवेत
त्रीमात्रा ॥ २ ॥ प्रारंभते ॥: हावे तेअंतसक्रण पच अने अ
पस्ता पंच एदसस त्व गुण थी तत्व पयां ॥ तेहे तु प्रतमां
त्रसाधारण प्रथमं मदेखाडीदीधु ॥ १ ॥ हावे तेमां प्रथम उत्प
न्न क्रीया अंतसक्रण ना कहाये ॥ जेहे क्रीयावडे परम
परदनी प्रापती थाय ॥ २ ॥ हावे मन ते संकल्प वीकल्प क
रे छे ॥ तेहेमां परमारथ काज ने सारु संकल्प करवो अ
ने वीसाये कामनानो ॥ ३ ॥ संकल्प जे उपजे तेहे ने था क
ल्प करीने भोगीनां खवो ॥ एटले मन संकल्प करे ते
जोईने वासाये वृतीवृतउ नहीं ॥ ४ ॥ जे प्रथम आकंक्षा
नी क्रीया कही छे मात्रा सेहे वृतमांन ते प्रमाणे मनने
संकल्प थवा वीना न थाय ॥ ५ ॥ माटे कहुं ते वो संकल्प
करीने पछे ईंद्रीयाने आज्ञा करवी ॥ ते क्रीया प्रतापे नी
रुप जाणी सक्रला बाप ॥ ६ ॥ एएक मे कनी मेठ थाय
अने जो वासायेनो संकल्प मन करसे ईंद्रीयानो हेतु
राखवा ॥ ते वखत मन नो धरम देखाडीने ॥ ७ ॥ वीचार क
रवो जे मता को सल धार पणुं बुधीनुं छे ॥ स भावीक
नीश्चे छे ॥ ते नीश्चे ने संकल्प उठला वार मेन करवो जे
थी ॥ ८ ॥ अने परमारथनो संकल्प करे तो ते क्रीयावी
ने नीश्चे अनुकुल रा खवो ॥ ते वीनानो नीश्चे करीने न
ते उ ॥ ९ ॥ हावे ते संकल्प नी नीश्चे नो लोल करवो ते को
अहंकार अंतसक्रणने सोंपेलुं छे ॥ हावे ते तोलन
करवा देवो ॥ १० ॥ हावे चीत सुक्ष्म चिंतन करे छे ॥ तेहे
पातवंन प्रमारथ प्रापत थाय एउलगावउ ते परमा

रुकेवलभजनमे सत्यकायाधारणाराखवाने ॥११॥ हा
वासायेप्रवृतीवडसेनचांतपणुंस्फुरेछे ॥ नीजीवने
तुसमाधानपामेछे ॥ हावेतेनचांतपणुंवासायेमो
मलामे ॥ अंतरबाह्य कोईकालेनाराखवउ ॥१२॥ सतने
ममहकी ज्ञांन बोध वैराग्यादीक परमअपादलक्षबो
स्फुरणनेवाधेवृतीनुंचीतवन करीनेनचीतरे
उ ॥१३॥ तारे एमकेहे सोजेनचीतपयापछीकायेप्र
रेपरमारथनीक्रीयानीप्रवृतीथाय ॥ तेनुंसांभले
तेप्रवृतीतेनुंरुपदेखाडीये ॥१४॥ जेहेप्रकारेवीसी
जीवपदारथअनुक्रमांनकरीनेलेनेजेकालेनचीतप
नीअवईडीयोतत्वनुंवृतमांन ॥१५॥ वृतावीनेसमा
नपामेछे तेजप्रकारेपरमारथजोगनीप्रवृतीपोते
हुतुंप्रतीयेकरीलेलेईनेतत्वभागनीतीनेजे ॥१६॥ प्रत
तीनजअंतरमांलेवी ॥ पछेतेअनुंभवज्याहारेअ
ग्तेआवे तारेसमाधांनथायते ॥१७॥ वारंवारजेने
जवृतीनेवारवे प्राहथायतेजनचीतपणुंसर्वका
स्फुरणअभ्यासकरीनेभोगवुं ॥१८॥ हावेतेनचीत
पणुंकचीतभोगजाणीनेपछेतत्वभागसदाकाल
जननेवीखेवृतावधां ॥१९॥ नहीतरतोनीजलक्षवीन
अमथुंनचीतनाथवुं ॥ ज्यांहासुधीस्वरुपनेनीश्चे
थयुंनेनीजकरता ॥२०॥ सरव्यहेतुपणतादुनाथयु
हांसुधीनचींतकदापीथउनही ॥ अनेपरमपुरुजा
करीनेअभ्यासनेवाधेसदायआदीमध्यांतवृत
२१ ॥ एप्रकारेअनुंक्रमेकरीनेप्रवृतीअंतसकारण
स्फुरणलानीकरवी ॥ अनेसतक्रीयावीनातेहेने
पोतेअस्वरुपकोईकालेअनुकुलनाथउ ॥ सतने
मवीनापदार्थभावनायेवृतीअनुकुलथायते
लेतेजोईने ॥२२॥ वीचारकर्यावीनाकेदापीसंतने

तेवरवतवृतीअदोपीराधानेपदारथवीसचेतरथना
नवादेवी॥२४॥तारेयेमकेहेसोजेअंतसक्षणवीना
वीचारकरीपानपायतेहेतुसांभलोजेनोअंस
जेआपणतेआपनीदृष्टीसजांणते॥२५॥तक्षप्रथंम
परमगुरुबोधजांणउ॥पछीपदारथओलखवानेजा
णउंजेवीसंभवेतेवीयोजनाकरीनेवेवचनाकरवी
२६॥तेजांणपणतेअंतसक्षणवीनानुंहांनजाणउ
जेअंतसक्षणसमेतजांणवानुंजांण्यपणपोताना
स्वाधीनअवकालवसेछे॥२७॥तेजस्तुजांणवृतीअं
तअंतरमेवीचारजांणीजुवो॥हावेप्रथंमअवस्था
तुअधोष्टांनपणतेपांचेअंतसक्षणनेवीसेछे॥२८
तेअंतसक्षणपंचेंद्रीअवस्थानुंवृतमांनभोउंअमां
व्यवसीनेकरावेछे॥तेपांचनोप्रकारमुख्यअव
स्थादेखाउ॥२९॥त्यांतेनोभेददेखाडोछे॥हावेबीजो
तेहेतोअंतरभेदसंतसजननेदृसावीये॥जेचक्ष
सत्वअवस्थानेचलकरीनेवृतावेछे॥३०॥तेप्र
कारपंचेंद्रीअवस्थामेप्रवृतीसदायथालेछे॥हावेते
चक्षसत्वनीप्रवृतीयोअवस्थानेवीषेदेखाडीये
जप्रमाणेसरवअवस्थानेवीसेजोउ॥३१॥प्रथंमजा
गृतनेवीसेहलणचलणकरवालागेतेअनगचक्ष
सत्वतणीक्रीयाजांणवी॥एप्रकारजाकाजवीनानुं
वृतमांनथायते॥३२॥हावेतारपछीकार्यकारणने
वृतवालागे॥तेप्रगसांनचक्षसत्वजांणउ जेहेयो
नीभावनास्वजुक्तपतेले॥३३॥स्वप्नेतारपछेमंन
संसारनोनीरोधकरीनेजागृतअवस्थानोलयकरी
नेनीद्रावसथईरहेतेकालचक्षसत्वनीक्रीयाजांणवी
३४॥एप्रकारेउतपतीथातीनेअंतपांचेइंद्रीअवस्थाने
चक्षसत्वनेअंतसक्षणवडेथायछे॥तेनोअनुभव
३५॥पंचमनागंममेपरमगुरुयेवीस्तारकह्योछे॥३६

अरधमात्राकासुषुप्तसमांनपणुं ते ससोपतीमे सु
षुप्ततवंनवतानुं ॥ ७९ ॥ हावे कोई नारुमे बरलाउते ने
ते हेते पुछीये तो केहे मने मालंम नही येम केहे ये वीषुव
तससोपतामे पाय ॥ ८० ॥ तेना ग्रत जांणवी ॥ हावे अर
धमात्राका सुपन तो छे ने तेना वीस्वनाली वृतीपईजा
यते तुरीया ससोपतामे जांणवी ॥ ८१ ॥ हावे अरधमात्रा
कासुषुप्तवये थैगयुं छे ॥ अने तुरीया अवस्तानी आदि
पूर्वे ससंधा छे ॥ ते संधीने वाषेउनमुंनी थईजाय ॥ ८२
ते ससोपतामे उनमुंनी जांणवी ते वेले मुकतो पुण व
घोर करतो बाहार्यनो कले छे ॥ एप्रकारे ससोपतास हु
पंच अवस्ता वरते ते कहीये छे ॥ ८३ ॥ हावे ते तुरीयाने
उनमुंनए उभये अवस्ता प्रणाम येम ना कायाजे वृते ते क
हीये ॥ जाग्रतमे अव्यक्त सरषो चाले ॥ ८४ ॥ अने सुषुप्तमे
जाग्रतमे चाले ते थी वासे कलव मात्र व्यक्त वृते ॥ अने
ससोपतामे ले तो पुण वघोर करतो पुर्वे से छे ॥ ८५ ॥ ते
अहंकार अंतस्करण ते व खत जाग्रत छे ते मासे घो
र करे ॥ अने तुरीयाने वेलाये ले तो मुकलो बहु घोर
करतो चाले ॥ ८६ ॥ कारण तीन अवस्ता ने तीन अंत
स्करण रखट नी काया लींनपां मी छे ॥ अने अरधउ
रधनाउ प्रणरुंधन पां मीगयो छे ॥ ८७ ॥ जे स्थां ने वृगहतां
ने चक्ष सत्व कबंधनीय तावा नवस्त छे ॥ ले ता मुकतो
पुणा वंमने सांमान्य चलवाने राखे छे ॥ ८८ ॥ तारे एम
केहे सो जे पाछल बेहुं अवस्तानुं नारोपण कर्युं तारे
ले तो पुण व घोर थाय येम कहुं तुरीयानुं वृतमांन
अने हमणो ॥ ८९ ॥ बेहु घोर करे येम केम छे तारे ए तो
अनेगा चक्ष सत्व प्रधांन तुरीयानी काया नारोप
णा करी छे ॥ एप्रकारे हाबाध्य मुख्य ॥ ९० ॥ तुरीयानुं वृ
तमांन जांणउ ॥ अने हावे मा हा तमे एज प्रवृतउ जे बेहुं
पुणा व घोर थाय छे हावे तेना उदरमे आंन्य अवस्ता

स॰क्र
५२

वृते ते कहीये ॥६१॥ जे वासेसस घोरकरीने चालतो हू
सुक्ष्म घोरकरीने चाल वालागे ॥ घोरीगुजनो त्यागक
पुणवलेता मुकता उभयेने ॥६२॥ बीजे काले ते समे
वामे स्वप्न अवस्था वृत ते जाणवी ॥ जे सुक्ष्म घो
रपुणव घोर नो करीदीधो ॥६३॥ ते केम थयो तारे स
मेपुण यमदेहने वापेचे तेनेप स्थुंल स्थुल आवे छे ॥
णे करीने सरीरनी नाडीयो वीकाल पामी जाय छे ॥
मादसे सुंक्ष्म घोर करतो चाले ते वेला तुरीयामे जा
वृते ॥ ते हेतु कारण जाग्रत अवस्था तो नाडीयोने
रधमुषे रहीछे ॥६४॥ ते णे करीने नाडीयो उरधभा
वा कास पामी छे ॥ मादसे मुकतो जो घोर थाय ॥ एपु
रतुरीयामे जाग्रत वृत ते जाणवी ॥६५॥ हावे जे सभे
तो घोर करे अने मुकतो बीन घोर वृते ते समे तु
मे ससो सुवरत ते जाणवी ॥६६॥ ते हेतु कारण अ
रूपत सकण ने ससो सीएटेनु नाडीनो अरधो भाग
सेला छे ॥ ते णे करीने उरध भागे बेचाले तो घोर था
६८ ॥ ते ससो सुजाणवी ॥ हावे तुरीयानो अत तत्रने
नमुनीनी अवस्था सुधी वृतवानी वेला ॥ ए उभये पु
यमने संधीमे उनमुनी तुरीयामे वृतत जाणवी ॥
ते हेतु कारण अरध उरध बेहु नाडीयो अतीत
जाग्रत पछी तेमा दसे सुक्ष्म वरते एवु कारे अवस
पाध तुरीयासहीत कहा ॥७०॥ हावे उनमुनीने वी
पांचेई सहीत वृते ते कहीये ॥ जे बेहु प्रणव जाग्रत स
नचालता प्रवृत होय ते सम वत समान्य पुणवले
मवृते ॥ ते एकलो उनमुनी अवस्था वृते ते जाणवी ॥
हावे साधारण प्रवृतीमे मुकतो घोर करे एउनमु
कहा ॥ अने हमेणा बेहु लेता मुकता समान्य घोर घो
करताचाले ॥७२॥ ए हेतु के हे सोतारे तेनु सामल जो
हावे बेहु समान्य नामे दतो हम ए दे रवा डादीधो छे ॥७

जेउ तमुनी अवस्तानो मुलतुरीयाने अंते ॥ अनेपा
छलनु षष्टमुं तुर्ते हेतुं ने देतु कहुं ॥ ७४ ॥ लोहंकार ना अे
नी कलते ते केकारणे काल चक्षुसत्वप्रधान थसे छे ॥ तेनी
कीयालेई निनीरोपण कर्युं ॥ ७५ ॥ ते बाहेर कादवानी म
ननाकालचक्षुसत्वनी छे ॥ मांटे अेम ये समंधे धउकी
नेसबद पूण थते वासे थाय छे ॥ ७६ ॥ अने जे अवस्ता
जे देहु ने बासे वृत ते देह ते वरवत्य जाग्रत रेहे छे ॥ मांटे
तेणेकारणे प्रवृती ईश्वरता जाग्रतनी ज जाणवी ॥ ७७ ॥
अमधीनाउ अरुधंन पामी छे ॥ अनेउरधनाउ अवकास
मानथई छे ते ऐक रानेमुकतो घोरकरे अेण ईवा घ
समान एउम येमयप्रकारे उनमुनी अनुनी रोपण क
र्युं ॥ हावे ते उनमुंनीना उदरमे अन्य चतुरवृते छे ते
कहीये ॥ ७८ ॥ हावे एक दोस्वास घोरकर्यावीना वृतेने
पछीएक घोरकर तोनी कले एमाय स्वलेता मुकता
रहीरहाने वृतमान थाय छे ॥ ७९ ॥ ते समे उनमुंनी मे तु
रीयावृत तज्जाणवी ॥ नारपछी स्वरवतनुं वामदा
हेतल्याउपरफरउ थाय ते प्रवृती रूपी उनमुनीमे
सखी प्रजाणवी जे ॥ ८१ ॥ अल्यधार घाटपूणवज्जो
गीरे हभाग चलाय वानथवा मांडा ते टलो ज व्यापा
रने सस्खो सम ॥ ८२ ॥ हावे तारपाछे हाथपाव पसरण
सकोरण जारे करे ते सुप्र उनमुनी मे जाणवी ॥ जे उनमु
नीमे वासे सधारप्रवृती थाय छे ॥ ८३ ॥ ते ज तारपाछे
नीरातो अंत समेने जाग्रतनी आद्य प्रवेस वेला हो
य ते समेने अ तो मुदेला होयने ॥ ८४ ॥ सरीर उपर हाथपे
रवेने माहा खजवायतां हाथ जवे तो हो यपण अमधी
अचल देहने वृती ते उनमुनी मे जाग्रत जाणवी ॥ ८५
अकारण सरवदेह प्रणव जोग अल्यकाज करवा प्रवृ
तमानथयो छे ॥ अनेनीचांत अंत सकेणना प्रवृती

स॰अ
३३

पणतेवेलेवरतेछे॥८६॥अनेकोईमीनादीकअंते
कणप्रवेसस्संधिआवाछे॥तेणेकरीनेउत्तमुनीअवेते
उतमुनोछूतेछे॥८७॥एपंचअवस्थापंचीकरणपंच
स्वप्रकारेनीरोपणसंतस्वजंतप्रुते॥तेक्षप्रमाणेकरे
तेउसमानउरवाउंछु॥८८॥हावेएअवस्थापंचस्वरीरते
वारवेजेप्रमाणेपोषाछे॥तेप्रमाणेवृतमानपर्यांजा
८९॥पणएनीप्रुवतीतीजेलेवानीतेजाग्रतवीनामा
लमनडीपडे॥जीउनभोपणकरूछुएउजाग्रतमेअते
उजाग्रतपणेजेकोईदीरवेतेने॥९०॥जसजाणपअ
भवउत्थयेकल्पामांआवे॥एवीरतअवस्थानीप्रु
लीअकलकलवानीछे॥९१॥पणएवेकाणेतोजाग्र
तपासेसवृतावानेसारुकीधापंचेअवस्थानदे
खाडी॥तेपोतेसचेतनथवासारु॥९२॥जीवआतु
रप्रतेकह्युं॥हावेजाग्रतमांसकलवृतमाननत्वभा
सहीततनुंसरवजणायतेनेज्ञस्वरुपसजाण॥
आपसंछायेतेसमेतजाणवामांआवे॥अनेवल
आदीसत्तास्वराजकरूणेसकैवल्यएपंचवा
सण॥९३॥लक्षणसमेतपरमगुरुलक्षबोधवडेजा
लमेजणाय॥अनेतेहेतुंकतअनंतब्रह्मांडचरा
रदेवादीसमेत॥९४॥जाग्रतमेअंजोलरवाजाग्रत
नाआन्यअवस्थामेएमांहेनीएकेगतीमालमन
पडे॥९५॥कारणजेहेआन्यअवस्थामेवृतमान
थतेतोपोतानीईछावडेसुक्ष्मअत्यथायछे॥अ
जाग्रतमेतोजाग्रतरूपथवे॥९६॥पंचेदेहीनातत्व
नाप्रुणवसमेतजाग्रतवृते॥अनेआन्यअवस्ता
मेतोतेप्रमाणेतत्वभागथईनेरहेछे॥९७॥
णअसरुपनीसजाणइष्टजाग्रतउपरवीसे
रापवाते॥अनीउजाग्रतपणेरापेतोजेहेनीक्रया

आसजोगवडे ॥ ९८ ॥ सुख अखंड प्राप्त थाय ॥ तेजेसारु
आंन्य अवस्था प्रवृतेउ पर थोहल वे हलवे तेज
आतउ डो थडने ॥ ९९ ॥ जाग्रत मे भावना चेतन पणे थो
डेअभ्यास करवो ॥ तारे केहेसो जे आन्य अवस्थाने
प्रवृता तो सेहेज करे थाय छे ॥ १०० ॥ अने जाग्रत मेउ
तरावउ येतो उलटी सके छे ॥ सर्व अवस्था पण आन्य
अवस्था मे केम क्रीया सचेत पणे उलटे ॥ १०१ ॥ हावे
तेकहे छे के जेजेम जेम देह तत्वमु कापंच देहरेने
जेकरे छे उत्यंम ॥ तंम तंम कार्यभाग नीजरे थाये
छे ॥ १०२ ॥ पण जाग्रत पणंरूजाणआं सनुं सर्वमे
तव भागजेरला जे देहमे ते प्रमाणे आदीमध्यांत वृ
ते ॥ १०३ ॥ तेमध्ये अतीवासेस जाग्रत मे वासे सउ
सक्रीयाई छा वृती सर्वत्र पणे वरते छे ॥ मासे जाग्र
तमे वासे सउ जाग्रत रहीने ॥ १०४ ॥ स्वजाणउं स्वउ वृता
वी ॥ हावे एप्रकारे दस तत्वस त्वगुंण थउ उपजेला
ते उलट सुलट पणाने जाग्रत मे सर्व देखाउं ॥ १०५ ॥
पंच देहने वासे अवस्था सउ ईत अंकुर वृतमां
करे छे तेतुंने जेरे पण जथारथ कयुं ॥ १०६ ॥ इतिश्री
गुणनी अवस्था अंतसक्रण एदसतत्व उलट क्री
प्रकरण नवमु ॥ ९ ॥ भाग ॥ ३ ॥ प्रारंभते ॥ः हावे स्वका
पणाने पंचवा अवस्थाने पंचसंभसक्रण एदसत
भागनी क्रीया पंच अवस्थानी संधीमे जउ पणोसु
थाय छे ॥ १ ॥ तेहेतुं कारण सुके गुण अंतसक्रणथी
भाग कंचीत छे मासे क्रीया पण तेवीज वृतते
ये ॥ २ ॥ प्रथम पंच संभसक्रण थूलमां नभ्र वएउ
क्रीयानुं करजो हावे सर्व अवस्था मे सातउनुं
मांनसमां भपणे थाय छे ॥ ३ ॥ तेहेना वासे जाग्रतनी
वृता वासे सरावपवा ॥ जे वरवतउ पअंकावापउतेनो

अवस्तानी सधामे देरवाडी दीधुं ॥१७॥ हावे जे प्रकारे
अवस्तानां अधाष्टांन अंतस करण ते जे प्रकारे वा
वस्तानां अधीष्टांता सेमस करणछे ॥१८॥ ते मांन्यमां
न्यते हेतां क्रीयाकहुं ॥ तेज पण अवस्तानां संधामे जे
वृते छे ते पृथक पृथक देखाडु ॥१९॥ हावे स्थीतावाव
स्ताने पातीसदा सर्वकाल प्रभुजजंन संभवादने वासे
रापवी ॥ जे एवे करीने सरव तत्वनो धेरा सुफल थाय ॥
२०॥ हावे उदार ते जे उदासी रापवी ॥ पाश्वेमे पाली नारा
षण ॥ ज्ञानम क्रीवैराग ने वासे अनंत पातीजोईये जे
एवे करीने परम दृव्य ॥२१॥ वैभवने वावेगती पोहा वेते
करउ ॥ हावे गलाते वासाये प्रवृतीथकी मन अतीहलवे
नारोध करतोलेउ ॥२२॥ अने परमारथसाधन करवावी
सेगली तपण न रापउ ॥ तथा अंतरमे पण न धारउ ॥ ने जे
कालेपदार्थ धंधानी निवृती करत अंते थाय ॥२३॥
ते काले आदीने अंत संधामे वीचार सुध्य करवो ॥ हा
वे मन अंतस करण तो अस्थे क्रीयामां बहु बलवांन
छे ॥२४॥ सरव ईंद्रीयोनो धारणाये पुष्टा पुष्टीपामीने
ते क्रीते पागल वाने परम जजन करवानी क्रीयाते
देखाडउ ये ॥२५॥ पछे तेने रुचा जंमजंम लागती जायते
ते तेम वधसाये आकांक्षा मेते न जाय ॥ पछे ते तो ताज पद
…न्यचेतनवी सेरत्वपैने रेहेसे ॥२६॥ हावे कुंभत
…ने समृतानो अवरोध प्रतीअवस्थामे करांजा
…छे ॥ जे इनाप्रवृतीना कउ केमी सुफन पउने कलामेता आ
…॥ अने देखाय पण नहीं एवा गुणसघात्व करनारा
…आपनुं चेतन पणउजाग्रुतछे ते हेतु संमरण नथवा
…॥ एषाधाता प्रवृतीतत्वनो जे काले थवा लागे ते
…ते क्रीयादेषाने चेतन पडउमोते ॥ जे आवरवत्व
…मकनी प्रवृती थायछे ॥२९॥ एवु जाणनारा लोपोते

आंसरुपजाणसे॥ अनेमरीगीयावीनाप्रतक्षछेयेजम
तेजोउ॥३१॥ जोजोघणाकजेनने एकरूपवावस्तायेने
उगांछे॥ जेजेहेतउपासनासधांतधीकरका॥३२॥नेथ
वादीधानेजरुपकरतानेनेकरनेनाजाणवादीधा वे
मजेकोयनायेप्रवृतीदृष्टीतथासमृतीनीआगल
नाचालवादीधा॥३३॥ सारगुणनीरगुणनेवेदांतने
वरजोवावीगातीरीकोणरखलेवेजाग्रतमेअनुभव
बोलेतेकहेउआतत्वसंसार॥३४॥ भ्रांतरुपजेभवछ
येवेभावेअने॥ अंतरबाह्यव्यापकवैभवमांनउने
वेगछे॥ पणकेवलकरतानुंकरतअंसअंसीलक्ष
आगलगतीयेचालीनाजोवु॥३५॥ नेकुंभवीवस्त
नीप्रवृतीवासेसवेधारहेमासेनाजोवादीधुं॥आ
जाग्रतजेनीप्रवृतीयेफारीयेतेभागनीवधे॥३६॥प
तेजेसंभवेनही॥ तेहेनोवीचारकरीनेनुंन्यायधीका
देखवांतत्वभागवृतावववा॥३७॥ तारेएमकेहेसोजे
प्रमाणेतत्वभागपोरव्याछेतेहेउवृतमांननउरतं
तत्वनुंचालेछे॥३८॥ हावेतांहांपोतानीचतुराईक
वाजाय॥ तेहेनाकांईयेचालवानीनही॥३९॥ तारेश्री
णकरजोजेजेघरमांसामग्रीउत्तममध्यमअधोप
आछेभरेलीहोय॥४०॥ तेसुखदुखआवअडेतारेश्री
अरधनआवेएटलासारु॥ हावेतेरकमसमाजेरवाव
घटेतेजरखावा॥४१॥ अनेनघटेतेमुखेपणसप्रस
णनकरवा॥ अनेओसधोउपरजेलगावबानोतेथ
धीनोसनारघ्रचोपडवा ४२॥ नहीतरतोवारवरांध
भक्षणकरीयेतोतेहेतुंकोईकालेअमृतनुंपानक
जेउफलमलसे॥४३॥ जेनमलेनेतेहेनोत्यागकरीये
अनंतवाघनउलपंनथाय॥ माटेजेहेअप्रवृतीनीगाल
पवानीछे॥४४॥ तेहेनोत्यागजकरवो तेप्रवृतीनो

रकरे॥ जउत्र नीगतो अस्तेषजनमस्तु धानथाय॥ ४६
एप्रुकारे जाणवानुं तेनजाणीने अवाच्य मांछ्रण क
लबुदरघआं सपोतानाई छापई ते प्रकार नो प्रवृत्तस्व
धारतागया॥ ४७॥ ते सरव प्रकार एकछोडीने अकाण॥
प्रवृतागया॥ जांहां जेहेउ तांहां ते वाचायोजनान करी
४८॥ तेसासारुन करीतारे तत्वनी प्रवृती थायतेजीव
अससर्वनेअफलछे॥ तेएवेकरीनेने पलीसामान्य
४९॥ पणएसुंन्य सरखा थईने धारी बेगतेवावस्ताने
वासेपोत्येजरुधनपांमीजईने पण करताना करतमा
गसरवतत्वनुं नेवाधेसजातां॥ ५०॥ समरुथायेनाजोया
नारे एम केहेसोने मागतो अधीकनुं न्ये प्रुधांमकहेगा
याछे॥ ५१॥ अनेहेमणेना कहो छोए केम छे॥ हावे तेहेनु
सुनीजे तत्वभागपक्षतोसजातासरवनेबासेवामाग
समांन्य॥ ५२॥ देखावाथछेप्रवृतीनेवासेनुन्याधीक
पोरव्या प्रमाणोवाचाररावषवो॥ हावे तेत्वनाजे प्रवृती
पसर॥ तेहेनामा प्रमाणे सरवनेवासे थाय छे मत
नोधरमसंकल्पवीकल्पनो छे॥ तेकांई बुधीनकरेबु
धीतो॥ ५३॥ नीश्चे घाटघडाजाव एप्रकारे भांनभांन
नेकरतने वारवेसमतापणूं राखउ॥ ५४॥ अने त
वेकमेराउ राखीने सरवे भावे नाज करतानुं भ
नकरउ॥ एपंचवीवस्ताने पंचसंभसक्रण एदस
नीक्रीयाकही॥ ५५॥ एउलटक्रीयातोजे जीवतत्व
मांजवक्रुजायछे तेअसने तरवाने साकरबर
एकहीछे॥ ५६॥ हावे एदस तत्वअवस्ता पांचमे
जाग्रुतमांजाणनेलक्षणकहीतेप्रमाणेवृतवा॥ ५७
इतिश्री स्वकासघणानांपंचसंभसक्रणनेपंचवीव
स्तत्वभागनीउलटक्रीयाप्रुक्रर्ण॥ ८॥ भाग॥ ४
प्रारभते॥: हावे तमोरुणनादसकालतनुं वृतमानक

स्वभावकालजेतत्वनासभावअवो
हाये॥प्रथमस्वभावकालनीष्टस्वर्णसवृतमांनको
छे॥२॥उत्तममध्यमतेकनीष्टमध्यमवृतमांनत्यागकरवो
छे॥हावेतेमांकनीष्टमध्यमपयेपोत्येकरवोनाहारे॥
तेमनआद्युतत्वभागनेहायेपोत्तितेतत्वनेवसाउ
छंश्रेष्टजस्वभावनेवीरखेप्रीतितेचैतंनपणुंतेआंन
३॥सुखचैतंनअंसनोस्वभावतेदेवो॥४॥अनेपरमगु
करमनीसाणनेवोवेनवृतवादेवो॥अनेवीसेच्यासउ
लक्षकीयावउअक्षयदीव्यजजननेवीसे॥
छेईश्यानोतत्वनास्वभावजेहोवलेपलटेजस
तेकेवातोजेवीपोतानीप्रभावनाहोयतेवापलटी
वृते॥जेमलोरवउनोस्वभावसामेतातेपारसनेप
सेकचनथाय॥६॥एप्रकारेतत्वभागप्रभावपरमारथ
थैजाय॥हावेआक्रांतकालनीप्रवृतितेवीआयेव
समभावेजेवीसेआक्रांतीवेतश्रवलत्वरहेछे॥७
तेहेनीआक्रांतीअकारणछोडावीनेसतधुमनेप
सेवालवो॥हावेकामनाकालतेकामनानीजअ
भावनाये॥८॥सर्वनेवसेकांमनावसेछेतेआप
दृष्टीरुपकामनायेस्वांगोपांगपरमगुरुपदअ
धराप्रतथाय॥९॥नेनीजलक्षरुपनेजोगेसकल
मजंनप्रतीवृताधुंमसमान्यथायतेअंमनाराय
हायेआश्रयकालते॥१०॥पोतानास्वरुपनेआश्र
कोईजागतुनथा॥मासेतेआश्रयभागअलउउ
तेहेनेजाईनेजेणेकरीनेआश्रयेवृधउपामेतेकर
११॥जेकरतारेआश्रयोत्मककरतरचनोसोल
कारेकरीनेकरीछे तेअचोनकअमनादीप्रस्तुये
केईप्रकारेकर्वीछेजेजोबातेकरतानोमेदआश्र
सागरनेवीसेपुष्टकरीनेगायोछे॥१२॥तेजआश्रय
पअधाहकथैनेअबादस्थीयेअतेरमेवसाव

हवे पृथक काल जे चराचरने वीसे ॥१७॥ पउ भाग उ जे
करत कयुं छे ते तत्व अस समेत संकल्यना गती देख
जे आ पृथक पृथक रचना अनंत देखाय छे ॥१८॥
तत्वना वीभाग करीने अने आसपण अनंत देखाय छे
अने ते कयुं छे जे ने ते करतानी गती पण अनंत देखाय छे
१९॥ नहोत तो ए कांम बने ए प्रकारे पृथक लक्षे सरव देखउ
हवे वा प्रात काल अकाल मृत्युं अनेक प्रकारे थाय
छे ॥१७॥ हवे ते वा प्रात कालनो छु उं जो ई तो ये पंच देह
सुधा छे ॥ ते अनीत्यनास वंत जांणीने भजनमे भाग सर
वकांम आवे एउ करउ ॥१८॥ हवे अज्ञान काल जे वृण
पुमती मानीनलाग्रवने छे ॥ ते वेहवारमे अस्थ काज
नेरलीरापखने ॥१९॥ आगल पोतानी गती मे अंतर मेच
तारापवी ॥ पछे ते जनन भजंन प्रतापे अज्ञान काल जे
छे ॥२०॥ ते परमस ज्ञान पसे ॥ अने मन्त्रा वैराग ज्ञाननी ग
ती करवा मांडसे जेम चमक पडे लोढुं चे तेन थाय ते
मज्ञान पडे अज्ञान अल्प पणुं छे ॥२१॥ ते जेस ज्ञान थसे
ते सरव तत्व भाग समेत उलटीने सनमुख थसे ॥ पछे ले
ने जोईने अंगीकार करवो ॥२२॥ ते केम लारे अज्ञान
काल जे छे ते ते पोताउ पोते केई प्रकारे ॥ अहो प्रभु
आप नुं करेलुं जे आ कलवी मुलगी ॥२३॥ ते हुं कांई ये जा
णतो नथी रामवदउ ॥ केमजे अपार कतनी गतीको
ई रीत्ये तमे करी ॥२४॥ ते अमो ने नजणाय एप्रकारे अ
ज्ञान काल ते सदा तमे पोचे एज अज्ञान कालनी मां
नीनता ॥ अखंड परमपद रत्य थवाने राखवी ॥२५
वेराग सकाल ते आदी सकत परमधाम ने वीखे
सरवभाव राखवी ॥ प्रथम तो उपासना सलसंगने वी
षे पुरी अचल जोईये ॥२६॥ पछे ते लेईने नाजय लीदर
सन पता सुधा अदृस्य सीलसंगाते राखवी ॥ अने स
वजीवां प्रते नाज ग्य मलक्षां ॥२७॥ अनुराग पले ते

स॰अ
३८

नीजअकान्याससस्वरुपकरतानासाधनकायेहेतुओ
दृयि॥१६॥अनेतेप्रकारेवृतेतारपछीतेउपरांतबो
कलायेकैअेछनही॥अनेतेकलाजेतेआवीतेनेसुखे
हंनकोमकेहेनाय॥१५॥अहोजेहेतेअगेसरवा
लानुसुलजवसीरहुछे॥हावेसमभावनावुधीपा
तारेमनेआधुतत्वने॥१६॥अधाहूंधकरीनेरखेछे
तेकालेसचीतेनतावृतानीसुफनपउवादेअनेम
प्रवृताकरावेहावेप्रवृतीनेपातीयेते॥१७॥योलेजे
इनेतेहेतेओपदलरलसावधानपायतेसाकआप
लेसंभवृतीमंदपाडीनेसदगुरुलक्षणतीमणीवाल
५८॥जेपरमसुखउपासनाअपारनेपायेनीज
वेकेप्रवृताकरावपी॥तेएवेकरीनेअंतसकरण
तत्वभागसचेतथैनेसनातनप्रभुसनसुपवृत
लागसे॥१८॥हावेवासरजानेभावनातेसुपउव
पतेनुभानएकेकवेलायेनारहे नेपोतानास्वरु
नेपणनजाणे॥तेअहदेहोस्वाभावेसुखरुपछता
पमानीनेवासरजनेपणलीधु॥२०॥पोतेपोता
मेलेतेनुदृष्टांतजेमएकदेसमांवेडाकणीनारीते
हआत्यगोमपरतेबेजारकरवाजाय॥२१॥नेजती
लिपोतानापुत्रनेकेहेजोअमोपोतानेमुलीजैये
अमोनेकेमओलखसो॥२२॥तेवास्तेनाकमे
योबांधीनेजैयेछे॥येनीसांनीयेओलखजो॥पछ
वेहुनारीयेजारमेएककीधी॥२३॥तेमएवेसामास
मीनाकमेकोडीयोदेखीनेकेहेछेजेहुतेतुकेतुतेहे
अभीमानपणीबोलीनेलउवाउकरताकरता॥२४
राजदरबारमेगीयो॥राजायेसामलीनेन्यायके
नेतेमनापुत्रानेबोलावीनेकहुजेतमारीमातानो
लखाने॥२५॥घेरलेईजावो एमोएएमनेकहुके

सरीर बदलातुं नथी पण एयेनथी मांनतां थयो माटे तेत
मोते तेउ ॥२६॥ तारे पेला पुत्रो पोत पोतानी मायाने
ओलखीने हाथे झालीने लेई जवा मांडा तारे पेला
पुत्रने केहे छे के जो हुं तारी मा ॥२७॥ होई तो लेई जा नहीं
नर तो पछे बदलाया आवसे तो राजा बदली आपे
नही ॥ हवे एप्रकारे जे भुली गया ते हेतो अंत कांहीं
आवे ॥२८॥ जे हे ने पोतानुं सरीर पुत्रे समेत मांनन
थी ॥ हवे ते नारी समांन जे तुं अने कन रनीं रिहुं देहुं के
आत्मा छुं तेनुं मांन जन थी ॥२९॥ एप्रकारे सरजा
पछी ते आज सुधी भुली गया हुं का ए आंहां थी उ
आव्यो ते कांहां जास एवो सरजंन सरवे ने थयुं ॥
३०॥ एवु वीसरजंन पण एप्रथम दिव्य द्रष्टी करी ते
प्रभाने वीथे नु उसां मांन्य वीसेस कांई अवस्न ॥३१
जे प्रकारे एक माने पुत्रने एक एक पछवाडे एक
जनमेला ते सरवे पोतानी माताने केटलाक काल
जाणे ॥३२॥ पछी तेमां काल वीतीगयेल बहु हता तारे
बेजण मातुश्री थी भीन्न अन्य देसमां ज ता रह्या
ने पोतानी माने भुली गया ॥३३॥ ने ओलखाण न
रह्या ॥ अने एक श्रेष्ट ते माताने ओलखे ने पोताने
पण जाणे ते मनो वीध्य अवसने एक पुत्रने जाणे ये
तासमेत ॥३४॥ अने बेहु ने तो अग्यान वार वीजो ग
नीथी ते एक रीने भुली गया ते वीसर पण ना प्रभु
तीन त्व भागन व धारी ॥३५॥ ते एवे करीने ते ज स्वा
र्थी मोह पची रह्या ॥ मा टे देहहुं के चैतन अस छुं ने के
[illegible] स अरध पलनुं गयुं तो होय जाणवा मांनाव्युं
देह ॥ ते मासे परम वीसेस सदगुरुने अनंतीं न प्रेम
अनुसरीये तो ते त्व भागन ओलखाण करी आ
पसे ३७ ॥ पछी वीसरजन पण एज ईने समजतां सजीं

स.अ ३९

एआ छे अत्यवा वेकनी कांम आवसे एज उपाय
परम उतकष्ट ॥३७॥ अंस स्मृतीवंतने समरण
रवानो छे एवीना कोई आंत्य उपाव्यज णाय माटे
अओतरनुं पी सरजेन पणदवडीने स्मृती आपे ॥
पछे अनंतकल्य सुधी अरवउ भजनने वावे तेने
सतीवासकरीने रहे ॥ पण परम गुरुए आ प्यावा
नासमृतीजीवनेना आवे ॥३८॥ अनेटकेनहीम
सेतेमनालक्ष उपदेस उपासना वीषेस वंदारेहु
हावेनश्च भावनानुंरुपजे तत्वने वीसयआश्रे
मने वावे जप्रभामे जीवहीजाय छे ॥३९॥ वेलीडाव
णीनारीसमान कोई तेन सुझेलुं ॥ जेहे नेआ धामध
आंत जे तत्वप्रवृतीकोणकेवा थाय तेनाजणाव
४०॥ माटे तेनासुझेलुं उधायेजोई ने सरवप्रकारे
सावधान थईने स्वरुपेनीज करतानुं जजनश्रे
तीउतावलुं अभ्यासेकरउ ॥४१॥ अने हारादीपु
कभक्षणकरउ ॥ अने वीचरउ तेनातीयेतत्ववे
मागमे पछे तेओ प्रवृतीस चेतन ॥४२॥ द्वव्य बो
नेवीसे रहेसे ॥ ते वीना तत्वप्रवृतीनो जन्महारे
कीनरता हमणे जो करता जो करता रहाये ॥४३॥ तो
रनापामीये माटे प्रसुंजजन वीना कल्पपुजतश्रे
मजथाय ॥ ते साहु कहुं छे रउपाय करीने पोताना
४४॥ सांप्रप्रवडे सुपले तोले वाय ॥ हावे अंधतम
वाणीनार वोस्य वी वेने मेरामेने अनरत बोलते ॥४५॥ ते
नाआंत्य नबोलउ पछीते सत्यवचने करीने स
त्यजवृतमान ॥४६॥ तत्वभागने वीसे पई ॥ अने
पंउभजनमे नीजवृतीउतम प्रकारे रहेसे ॥ हावे
चेतभावनाते अचेतंन वेउअनातेने ॥४७॥ करत

तेतेनाकरतनेकरीजांणतानथी॥तेहेनाअसरसहीत
त॥हावेतेपचदेहनीतपापोतेअंसरसमतनी॥५१
अवधीजेकालेथवानीजेपरवतत्वसत्कोपुरसप
वीतत्वरवदपूतीआव्युंअंत्येकांईनारह्यु॥५२॥ते
तीजअतनोसोधपरमलसअघादवडेकरवो
पछीतेहेनीअंतरमेधारणाराखवी॥५३॥नेअपं
ुअलयेपदरेहेवानुंतेहेनुंचीतवनकरडं॥एप्रुका
रेअचेतनेचेतावीनेभावना॥५४॥भजननेपाखेरा
खवा॥हावेउचारभावनातेपुमारथकार्यकरवानुं
करीयेतेहेमांकोईवीघंन॥५५॥आवेतोतेवरव
त्यउदासीराखवी॥केअसेमाहारासंचीतकाये
मांनकेउजन्मजन्मोतरनेवीषेकरेलुंपोचे॥५६
मासेकसेपुमारथसाधेनबनीआवतुंनथी॥ए
पुकारेउदासीअंतरमेआंणीनेजेतेपुकारेसर
वकाले॥५७॥नीतीमांप्रुतायएउकरउतेहेनासार
सतनीसंगतमांरेहेवायतेजआरत्यराखवी॥५८
हावेअभावभावनातेवीसयेवैभवजोईनेअ
भावराखवोनेपरमेसरसदगुरुपदनेवीसेप्रेमहे
तुंअबडराखवो॥५९॥जेजेतत्वकायापरमारथ
काजमेआवेतेदलीगृहणकरीनेवृताववीअने
जेपरमारथमे॥६०॥अनाउकरेएवातत्वनीकाया
ओबीराखवीप्रुतवानदेवीजोईएकांणेबपलागेलेट
लोज॥६१॥तोहामापेपुतावंवांमापअकायातेवी
सयकअमापनीजकैवल्यजेजनमाहादतेहेने
नीजपोतानीदृष्टीउलटावीने॥६२॥जोईयेतारेदेखा
यमासेतेउदृष्टीअन्यनेवीषेअभावराखवीने
नीउ॥मौनबोलीनेथानारह्यीयेतेवृथाअनरथ
बोल॥६३॥वापदेसमुंन्यगृहणकरउनेपरमगुरु

स॰अ
६६

केवलकरतानाजससगानामुंध्यनारापतउएप्रव
रेमुंध्यभावनानीसार॥६४॥अथसाप्रवृतीजाणीने
ध्वतउ॥एकअनुभववीनाचतुरवोएणीअगलेस
ध्यराषानेध्रुढधारणावसेप्रमांणीकवचनबो
उ॥६५॥हावेदसमीअसांप्रभावनाजेतेतोवीस
रसपानकरवावीसेअचुकवृतावली॥६६॥वार
यप्रवृतावेलायेअसांप्रपपएणुंधारणकरउपे
त्येहायथएणुंलेईनेरहेतेजजीते॥अनेपरमारथपु
हानो॥६७॥क्रीयानेवेलेसांप्रपपोतानुंनामके
उतांहांतोध्रुढधारणाराषवी॥धारीयेवीनावैरा
ह्यांनेमक्रीनी॥६८॥प्रतीतीअनेमलेवायमारेतेने
नीप्रवृतीहेतुंप्रीतीपेसाचअमरथराषीनेजे
मपरमेश्वरनुंपुजनथाय॥६९॥तेसत्यतेवीना
मंसर्वअनीत्यजेअत्येपोतानुंकाजनथायतेद
प्रकृतीपुरसबुंझउपासनादी॥७०॥एसरवअो
लक्षणावउ॥एउपरांतनीजकरताअमाद्धदीव्यप
दपांमवानीनीतीछे॥तेईनादातारपरमगुरुक
णासागरअवतारगलीरुपप्रगटमुरती॥७१॥नीम
सेवंनकरउंजेईनायोगवसेनीजनराधारयद
दरेपामीये॥मासेतेअदरनेवासेअक्षयेसांप्र
पएणुंराखउं॥७२॥एप्रकारेअसांपभावनोत्या
करीनेपरमारथसांप्रपधारीनेसर्वकालक्र
एप्रकारेदसभावनाअचेतघराणी॥७३॥तेनीउ
दक्रीयासनातंनपदनेमलेवाजोगकहां॥हावेए
कारेनएणुगाछुणीअणघणपाजेलत्वदसदस
प्रकारनामअनेएकदरसाउपाया॥तेसाठस
तत्वभागलघुदीरघनीआवापरमारथहेतुंजे
तेअभ्यासकरीनेनीजरुपअोलखवा॥७४॥

कतापदनीजाएवथईनेअचलभजंनप्रताप्रजोगेनी
जधामपामवासारुकहीदेखाडउ॥एप्रकारेउतक्रष्टकी
याजाणइनेवृतेतेपरमसुषपामे॥७६॥ इतिश्रीअचंत
घणानीदसभावनातत्वनीउतक्रष्टकीयाप्रकरण॥नवमु॥
॥भाग॥९॥ प्रारंभते॥ हावेमुख्यत्रएवगुणनेअए
घणाप्रवृत॥प्रथमसकेलमणभासमेवीस्तार
करीनेकहीछे॥१॥तेरवटसप्रुसजोगेतत्वभागकीया
उत्तममध्यंमथायछे॥हावेतेनोप्रभाप्रमारथप्रस
थवासारुउतक्रष्टप्रवृतीनो॥२॥कहायेछायेपणसर
पनेथाघनानरपनेदांतरवडएकथीहोयतारेतेव
लहाणथाय॥पछेतेकोईनीजावघातकरीनसके
तेउरजोगुणआदीघणसहीतनाअवयवतत्वभागजे
सातेनउतक्रष्टकीयाकहीतेप्रमाणेप्रवृतीकरावे॥३
तोतेनानरवदांतनेदुष्टकरमअनीतीप्रवृतीरुपथी
रुसानेरवुरीनांरव्याजाणवा तेसावडेलारेसदकीया
नेमरुपासेहेसुपडेजाणवा॥४॥पछेतेवीसीयादी
कअंधंमप्रवृतमांनसुकरवाथासे॥अहोप्रमारथ
कामनानेवासेभागवृते॥५॥नाहारेगुणघणपणतेहने
अतुकुलथायनो॥एकमेकवीचारकरीनेसरववृत
मांनकरे॥६॥हावेरजोगुणनामोहदूरछे पछीतेआदी
तमध्यांतपरमगुरुलक्षवीचारमेमोहराषइनेअहो
रात्रीप्रवृते॥७॥नारेअनीतीवृतप्रवृतीनेसरपंजरकी
ईकालेनपडे॥सरवसमुहसहीतअंसनासनमुषतत्व
भाग॥८॥मोहरुपथाय पछीअंसवृतीप्रभुपदनेवीसे
प्रेमउमोहरुपजाईलागे॥अहोमोहवीनाकोईकाले
मेक्षीनथाय॥९॥अनेमकीवडनारुपेरसेदीव्यवृती
लीनात्माथे॥प्रवृतीलीयानाजेटलीजुक्तीकरेतेसर
वरवालीजाणवी॥१०॥मारेरजोगुणनोमोहवेगजेछे

तेएप्रकारेनउजन्मकात्यासमेमोहवालउरारखवोते
रमेश्वरतरपकारेवलेज्यारेवीसवे॥१२॥भावनाने
स्थाआसानोत्यागमंनथायोतेकरेतारेजाणजो॥प्र
तमोगुणनेक्रोधवृतीअनेकप्रकारेघातकक
कर्मथासेउपजेछे॥तेहेनीअकारणीवृती॥१३॥जेहे
तेप्रपंचजीवपणांवासीयेनुंवृतमांनतत्वनुंधा
तेहेनेखंडणकरवातेमोगुणधारणतेसंधीमोकर
करायाचीनाभागप्रमारथसंधि
१४॥ताउणसाक्षाकरायाचीना
वासेकोकालेनावृते॥माटेतेकाजसारुप्रपंचमत
नुंग्रहणकरउ॥१५॥अनेतेवीनाअमथोतमोगुण
तानुंसांमथनहोयनेतेपापवासेसधारणकरीये
तेवगाडकरे॥१६॥माटेवासेहोयतेएवेपोतानीवृ
तीप्रमाणेराखवो॥अनेतेलघुजीवनेलघुराखवं
प्रकारेतमोनउप्रवृतासामथवउनातेकाजथी॥१७
वासेसनराखवा॥हावेसत्वगुणस्थानीनमणते
दाकालछे॥तेनानाबंधकाजमेनम्रतावी॥१८॥
येनेसारुदीनपणुंसरवपुंणउमानेकधारणकं
छे॥तेराजप्रसीआधुअरवानेसारुहावेसमंध
१९॥अारजवछोडीनेसंतसद्गुरुपरमपुरस
आरजवधुंमप्रासीसाकवरयो नेतेमनुजसेव
रचंनआरवउकरउ॥२०॥जेसत्वगुणनीआस्ता
सकेणउपरपासेसकरानेछे॥नेआहास्दको
तेवासेवालवा॥२१॥सत्वनुसांमथपरमअदे
रामुके॥२२॥पछीनउजरुपनेप्रभुप्राप्तवाने
लागी॥पणजोउपासनाचेप्रवकालअंतरपोतानुं
मगुरु॥पासेरेहेतो॥२३॥तेमनीकपाअनुराग
अनादीमजनआपणपीपायसुलमथईने॥

देत्रणगुणनोउलटप्रवृत्तोकहो ॥२४॥ तेजप्रकारेप्र
मवृहेकरीनेअहोरात्रप्रवृत्तउ ॥ जेहेनावडेनाजमो
नमुलेलुनोलये चाले ॥ हावेत्रणघणनुंवृतमांन
अवस्तानोसंधामे ॥२५॥ वुलेछेतत्वभागनेवासे
नोकोयाउलटावासारुकहीये ॥ हावेअचेतघण
नोप्रवृतीअवस्तानोउतपतीलायेनाजांणवाद
२६॥ पणतेअजांणयणनेओलखवानेमजनमे
थतोराषवी ॥ मजंनसुधमवेलेअचेतपणुंजा
णतअवस्तानो ॥२७॥ आगलआवेतेजांणीनेपो
तेअंससजांणचेतंनरुपसावधांनतत्वसमोह
नेवासेपनुं ॥२८॥ तेसकलसमोहचेतंनराषाने
प्रमेश्वरजजंननेवासेवृतावउ ॥ तेवखतमंद
पणआवेतेअकाजनुं ॥२९॥ जांणीनेत्यागकर
उ ॥ एवाधासचेतंनपयाजेकाळेतेवेलेस्वका
सघणतत्ववाकासकरवानाकामसमांसदाचेत
नरेहेसे ॥३०॥ पछीतेसरवभागसंधाउनेवीकास
पमाडीनेयेकेयेकेसंधाउनेछुटाकरीनारखो ॥ तेण
करीनेवृतमांनउत्सेमां ॥३१॥ करवानीउपासना
प्राप्तथाय ॥ जेमसरसीउदयेकालेभानुंवीका
सनीजेप्रकारेकमलपांखडीमलीजाय ॥३२॥ ने
मवाभागतत्वनीप्रवृतीअचेतघणप्रवृतेतारे
मंदकरीनारखो ॥ अनेस्वकासघणनाप्रवृतोप्र
तेतेवखतजेमभानुउदयेकमलवीकासपांमे
३३॥ एमतत्वभागवीकासपांमीनेनातीमेछुट
थते ॥ तेपांनावीसायप्रवृतानासंधीआवेतारे
अचेतघणनीप्रवृतीरायवा ॥३४॥ अनेप्रमेश्वर
जजंनवेलायेस्वकासघणनेचेतंनराषानेछो
डवोनही ॥ एवाधास्वकासनेअचेतस्चेतंनथावेतो

स-अ
६२

२५॥ पण अहंकार घण वधता ते जीतक वण। भाग
गलाध्येगला धारण येराखसे॥ सरवतत्वनुं अहं
र अहंकारकीना अक उपसुं कोण राखे॥२६॥ अ
उपणावीनाच लणसुधर्मने वीसे के मथाय मा
से अहंकार घणनी चेतनता पंचभुतनी अपेक्षा
वतत्वनी प्रवृती॥२७॥ अक उपणे करवा सारु
चुक काज जे टलीराषवी ते एवी करीने अने कत
रधयात्रा आधुले ईने परम उपासना करे॥२८॥प
लप्रवृधसे अनेस्थांन पांन चालउ बोलउ अरव
लवृतमांन धंधो करायन॥ हावे मोह त्याग स्वा
स चेतनं॥२९॥ स्व कास अपेक्षा छे वृता वीये॥ पण
हुंकारकीनास्तां प्रथ वंत थैने नावृते॥ माटे सव
लनेम प्रवृताने तो अहंकार घण प्रधांन छे॥३०॥
णजे अहंकार घणनिजपदने पोचावे ते जधारण
करीने राखवो॥ तिवीना बीन कारण अहंकार घ
रीने वीषयेनी प्रवृतीचा तंन न करउं॥३१॥ जेवी
सायेनो अहंकार धपामिजनम अेवे कवउ सेन्ना
पनीहानी करीने करसे॥ तेमासे नउजकल्याण
मारथ साधन करवाने अहंकार धारवो॥ एप्रक
रे स्वगुण घणनी उलटक्रीया देखाडी ६२॥ इति
श्री परगुण घणनी मुरव्यक्रीया उलटक्रीयानुं प्र
ण॥ नवमुं॥ ९॥ भाग॥ ७॥ प्रारंभते॥ हावे गुणघ
नेमां पेचतुरतत्व कारण ओछे तेतो॥ एक आनंद
जुमहत्व नेउसु प्रकृती चोथुं धंनजे॥ १॥ ए चतुर
उलटक्रीया प्रमारथनी कहुं॥ हावे वीषये प्रवृ
करतो आनंद जे उपजे मोह मद वधे करीने॥ २॥ ति
आनंद हद उपाधी तोजाणीने परम हलासे पर
रथसाधन क्रीया भजन ने वीसे अंतर प्रवृतीस

यराय या ॥ ४ ॥ जे आनंदे करीने नीज स्वरूपने सत्का
लानां प्रतीती अलंकार रूप प्रगट थाय ॥ ए का धा आ
नंद तत्वनु वृत मांन ॥ ५ ॥ चालतो सरव तत्व भाग हुं
तो ते पांमीने पावन करनार थाय ॥ हवे माहातत
त्व कारण ते देहने वासे ॥ ६ ॥ माहातत्व प्रगट जे तत्व
क्रीयाने धारी रहुं छे ॥ ते महातापरम गुरु उपासना
केवलने वास्ते राखवा तेवीना वायकारणनुं ॥ द
श्रमाभीमांन लेईने नारे हेठ ॥ प्रकांस्तु ध्रुमनी माहाता
ये अरवउ देहने वासे उत्यं मवृतज चालसे ॥ ७ ॥ अ
ने जेहेना प्रतापे कैवल्य अद्वैतनो भेद थाय ॥ हवे
प्रकृती तत्व कारण ते तत्व भाग श्रवने चंचल करे
छे ॥ ८ ॥ ते परम भजंन कोंमने आवे एउ चंचलपणु
राखवु ॥ अपावे भाग प्रकृतीवानां पारखो आवी
ने क्रीयानुं उउवापणुं न थाय ॥ ९ ॥ माटे प्रकृतीने
भाग जे प्रवृती करनार वृतीते वृती जे सरव तत्व
भागने वास्ते नीत्ये वृतावव उ ॥ १० ॥ जेह एवे करीने
नीज रूप आंगी पलीनो संजोग थाय ॥ जे जे प्रकारे
पाछल उलटक्रीया कही छे ते ॥ गुण पण आदीक छ्यास
र तत्वने ॥ ११ ॥ मांथे चतुर कारण श्रेष्ट छे ॥ एनाआ
धीन सरवनी क्रीया भीन्न भीन्न प्रगट थाय छे ॥ ते
अनुभवे जुवो ॥ १२ ॥ एप्रकारे छासट अने चतुर
मलीने सीतेर तत्व भागनी उलट क्रीया परमार्थ
प्राप्त थाय एवी नीरोपण करी ॥ १३ ॥ इतिश्री चतुरत
त्वकारण नी उलट क्रीया प्रकरण नवमु ॥ भाग ॥ ८
॥ प्रारंभते ॥ हवे एसितेर तत्वने मांथे कारण प
रम तत्व छे छे ते अव्याकृत ने नीरंजन एहेवुं जाणजो
तेहेनो साधारण ॥ १ ॥ क्रीया पुरवे नरनारीने वास्ते
पोरवेला प्रमाणे वृते तेनुं नीरोपण कर्युं छे ॥ जे ते

वृतअघटे तारे लगावतेना भागन करे॥ पछीते नीज स
पअवधे नास न सुरव व ले॥१५॥ अने अभ्यास जो ना
करे तेन थाय तो काहे रपण करीने ते तत्वभागनी॥
अपानमटे ते नेते अायायेजीव पंधन पामे॥१६॥
पछीते हेनो घूट को अनंत कल्पे ना थाय॥ एसारु जे
हेने परमारथ कर वो होय तेणे अा साधंन कहुंछे
१७॥ एवी पृवृता करतां मुल चनरा षवाजे साधं
नपृताप वडे अनादी अभंग सकृतानुं भजंन थाय
ए प्रकारे ईछा वृतीनां॥१८॥ बोहो तेर तत्वनी उलट॥
कोया एक सकृतानुं भजंन करवा सारु कह्या॥ एवा
अासनी संकेत्य भावना मे ईछा वृता रह्यो छे॥१९॥ ते
नीरंजनादीक सपृल तत्व भागनु वृतमांन कायापृ
तीनी अाज्ञा पृसे करे छे॥ ईछा वाइना तत्व पदारथोने
भीन्य भीन्य कुणह्या पमे झालीने भागपृमाणे॥२०॥ पृ
वृती करावे ते मा टे स्वट पृतीमध्ये ईछा वृतीनां त
त्वपसारो सांमृयु नो बेहु छे॥ मा टे ते ईछा वृतीपो
तानी॥२१॥ पोतानी अाज्ञामे हुकंम पृमाणे कारण
कारायेमे वृताबे तेउ पृत्यां जाय॥ मा टे तेज नीलाये
वृतअ॥२२॥ ईतश्री नीरंजनने अव्याकृत तत्वनी उलट
कायापृकरण॥ नवमु॥९॥ भाग॥९॥ प्रारंभते॥ हावे
पृकास वृल वृतीपकी माहा तत्व पया॥ एक वी
कास॥ बीजु अवीकास॥ त्रीजु कुंभस्त ए तीन माहा
तत्वजाणवां॥१॥ एहेनी काया पोसा छेले पृमाणे सा
धारण पृवृतीमे पृथंम सरव कह्या ये छे॥ हावे तेज
कायामो कुंभस्त जे छे तेकरवो॥२॥ रेचकपुरक स्व
स्तधारले ईलो ईने जो कुंभक ने पृताप देह सरवदा सचे
तन रह्यो छे॥ अहो पृणव तो सकल तत्वनुं जेहेनो वसे
जीवन छे॥३॥ नीरंजन अा छे बोहोतेर तत्वनुं जेहेनाव
डो तत्वभागनो समाहुजु पबंध बंधाय रह्यो छे॥ तेभागनी

स॰अ
६६

क्रीयासंम॥७॥संकल्प मनादीक अंतःप्रबल वृती जे
जायछे॥ ईछावृतीउपर अहंसनो भासथउ केरीने ते
क्रीयायो अतःचंचल॥५॥ पाईनेजायछे स्थीर एवं
पलमात्र प्रवृतीनारहे॥ केई विरवत्य केई प्रकारे
ईजीवते आपणने मालम पडतोथउ॥६॥ तेसरवको
थायो प्रणव वेगने उतावलीचलावेछे॥ जेपुरवे
पेलुं वृतमांने वृततलांनारहे॥१॥ हावे एकतत्व
क्रीयाने कलेअने एक प्रणवपण चालेवउसेस
ताईवीचार कर्याविना प्रतीती केईक्लेसने आवे
॥ हावे ते वीचार धारतां वीना नीरवांण पदनो
पावे मासे धारतां साक्षरदं मजे प्रणवएने जरवाईने
आदेहने वारवेवसउ॥८॥ जे प्राणायम साधनेकरी
नेपाछल घणाकंबुंभ वेला हानी सांम पनपईगया
तेन प्रणवनु साधन सदगुरुए लक्ष बताव्यो होयते
मापसकरउ॥१०॥ पछेते कुंभक धाउर जोग प्रताये
रवतत्वनी क्रीयादेहमे थायते केव्यामां आवे
नेपछी सनालंनपद॥११॥ नीवाघे हेतुं छे हे लक्षमां
ननोउपजे॥ परमगुरुनी उपासनाये अंसतत्वप्र
लीसहीत सदपदने पोंचे॥१२॥ पछेते अंतरत्या
रागतेकरनी उपासनानी अवधी जाणीमे मेहेतु
पसनारहे॥ अंतरत्यो अनुरागते करनी उपासना
अवधीजाणने॥१३॥ अवधीरहीत जे परम कैवल
पदने वीसे प्रतीती राखीने पोत्ये अंसरुपे सजाण
तीदस्थउवसे चीतवंन सरवकाल ते हेतुं करउं ते
करीने अक्षसक्कतारथथाय १६॥ इतीश्री प्रकासवा
वृतीनां तीन माहात्वनाउलट क्रीयाप्रकरणं॥८॥भा
१०॥प्रारंभते॥०॥ हावे संजम भोगवृतीनां तीन
सत्वना साधारणना प्रवृतीनुं रुप संत सजंन प्र
देखातुंछे॥१॥ जेहेना वडे सकलतत्वनी क्रीयाप्र

चालेछे॥ हवे तेहेनो भेद उलट देखाडीने ठपो चाउ
धे॥१२॥ ते श्रवण करजो जे प्रकारे प्रकास प्रवृत प्रवृता
तां तीन माहात्वे करीने वीचार उस्यमांन थाय तेकुं
अधारताये ज्ञांन जणाय॥१३॥ पण ते कोई काले चक्षस
त्वबीना आदी मध्यांतनी कलामां आवे ते वृगज्ञां
नतुं भीन्न भीन्न करमजे वीस्य भावना थाय॥१४॥
ते त्याग करने सतकाम प्रवृतीवाषे तत्वभागनो
संजम वैनो संजम करवो॥ एक भाग देहने वीसे
क्रीयासंजम वीना थायनहीं॥१५॥ ते संजम करवा
सारु वृगज्ञांन चक्षसत्वन वृतावउ॥ हवे अनंगनी
प्रवृतीस्वरुप कामने वाषे कांमातुर अरवंड संज
मराबीने॥१६॥ वारंवार राषवी॥ अनेकाल तेजे नांना
प्रकारनी क्रीयानो संघार छेवट करे ते जांणवो॥१७
सरव संघार काल प्रवृतीये छेवट थाय॥ तेनी उज
मावसहीत सनातनने वीषे बाऊ सजांण दृष्टी पोचा
उवा॥१८॥ अंतर अंस योलानो सहेतु सह वृतमांन
एप्रकारे चक्षसत्व पूर्णभावना सहीतनी क्रीया
नीजहां थे॥१९॥ देठ पोचाउ वीएज क्रीयावृतीनुं उलट
प्रवृतीनुं अपार रुप जोजो॥ हवे ईछा संजम भोग
प्रवृतप्रकास एनण॥२०॥ ने सजीवन वृतीये आदी
मध्यांतनुं माप आंणी दीधुं ते सरव तत्वभाग समे
तचेतनपणाने लावी॥२१॥ जे प्रवृती सजीवन सक
लतत्वनुं जीवन करनारी ते सजीवंन॥ तो अस
तीरुपी वृती पुरण सजांण॥२२॥ चेतनपणानी बाफ
जे ते सद क्रीयाने माथे जांणवी॥ हवे ए सजीवंन अ
ध सरव प्रवृती चाले॥२३॥ आदी मध्यांत सुधी तेनी
करनारी पोत्ये क्रीया वृती असनाउ दृष्ट जांण भा
वनाजांणवी ते असंष वृतीयो क्रीया सहीतनी जा॥२४

जाणवो ॥२॥ हावे एदरपणने वाचे आपनुं आपआसनुं प्र
त्यक्षिकंजणाय ॥ तेने केउतारे सजाण स्वरूपदीव्य अत्य है
आ॥ गातीवालु पदारथ मेघु तेएछे ॥ हावे तेने जोउते परम
पुरुआपायेनीरमलबुध्धमां पणआसरूपअमोलखछे ॥६॥
तेनीजरूपजोईने आनंदकरवोने परमसुमेदसुखभो
गवधुं ॥ हावे तेस्वरूपजोईने केघो आनंदपाय ॥७॥ तो
स्पष्टपणेसारकरीने तेनो दृष्टांतकहु ॥ जेमकोईराजानीरा
णीअतीसुंदररूपलावण्यता पोते एकदीवसे उत्यंम
प्रकारनेहैई धोयने पोतानी गादीपर ॥८॥ बेसी अलंका
रपुरुक्षण अंगउपर ले छे ॥ पछे सरव अलंकारधारण
करीने दरपणमे पोतानुं नीजमुंखसरव अंगसहीत
॥ जोईने नरएषेकरे छे जे है मारास्वरूपसमान अ
मृतलोकमे तो जणातीनथीने हसे पण न हो ॥९॥ पण दे
वलोकमां देवांगनाआछेतेनुं श्रवण ग्रंथोमां कवी ए व
र्णकरेलुछे ॥ तेमां सरवथी श्रेष्ठलक्ष्मीनुं रूपस्वरूप
सांभळीउपमायाकरतां ॥१०॥ अमनेउतकष्टछे रउकहुं
छे तेतो वैकुंठलोकवासीसुनी अरधंगाथईरहीछे तेहे
तुंते मारारूपस्वरूपसमतान्आवसे ॥१०॥ लेवीनाबी
जीकोईनेमने उपमालागे एवीआत नहीं ॥ रउजे
वीचारीने आनंदपांमीने वलीकेहेछे ॥११॥ जे हे हुं तो
लक्ष्मीछुं ॥ एटले स्वजातीपणे करीने मानीलीधु ॥ ए
प्रकारे तत्ववृतीयो रूपदरपणमां नीजरूप ॥१२॥
जीज्ञातीकाचमेघरथकी उमुसजाणगतीदीव्यवंत
पोताने जोवुं ॥ ते अत्यगतीवंत आत्यइहे अनादीपकी
अनथयेलुं जाणउ ॥१३॥ पछी पोताना सरजंनहार केथे
सरव हैनो वीवेक जोवानुं करउ ॥ जे हे प्रकारे राणी
आतरमेलक्षमीनी उपमा पोताने मांनी लीधे छे ॥१४॥ अने
वीचार करे जे लक्ष्मी ने तो वैकुंठनाधपती श्री

तीजे मोह सक्षीर रह्यो छे ॥२७॥ जे करतारे अल्प यत्तो पो
तानी उपजेल ये पामे एहवा ॥ ते वृत्तीके वीजेम कोई अ
स्त्रीने पोताना पतीसंजोमे अम सर्व थाय ते प्रकारे २८ संतती
नीज पतीकै वल करतानादृष्टी अंसउपर भासआ
वी पडे ॥ जेम सुरायेना प्रकास व डेने अदेख तां थाय
२९॥ ते हे वी परम सत्याच उअे अंसने वृतउ ॥ ते हेमां
हंस वृती आ ढलेईने घाट वस्तु पोखवा प्रमाणे अ
स्थितो जाय ॥३०॥ ते पण पोताना बापनु जोईने अं
स अल्प संकल्प करे छे ॥ मारे करवा जाय तो अंस
थकी कसुं बनतुं नथी ॥३१॥ अहो अंसने तो जे करता
नु करतब छे ॥ ते हेनो वीसे वृतउ ॥ ते वीनान वीन बी
जी प्रकारनी तत्व के अंस ॥३२॥ कसु जे हेना थीन
थाय ते हेनुं कारण अंस के ई प्रकारे अल्पगतावालो
छे ते वताउ ॥३३॥ जे अंसने करतानुं अकल करे लुं न
मालम पडे ॥ जे कां हां केई प्रकारना तत्व पोखीने वे
सो ॥ अने ते तत्वने प्रतावयुं ॥३४॥ सुष्ट दुष्ट प्रकार
नु ते नी पण गयं मन रह्यो ॥ ते सामाटे तो जे अंसने भास
पुष्ट जे वृती ने तत्वना संसैगे करीने बेभांन पडे ॥३५॥
जे तत्व जुलो था परवानी न जाणीने पोतानी ईछाये
अनीती आ या मा वेपारीने दुखभोगववा लाग्यो ॥३६॥
हावे अंसनी दुष्टी तो परम सुजाण छे ॥ पण तत्वनी
प्रकृतीको प्रभावमां चुसालाधा छे ॥ ते जेम पारो कंच
नने प्रसथाय ॥३७॥ ने एक गोमुकाये तारे सोनानु वा
न चुसालीले छे ॥ पछी तेमां थी सोवुण सारभ ठोलगाव
ीने कांमठ्या गार काढी ले छे ॥३८॥ हावे ते प्रकारे यांतुं
अपार वावेक छे ते देखा दुहावे नोनाथा ध्यस दक्को
यासां प्रयोतो पाअजाणवु ॥३९॥ अने उपासना थे
रागरूपी अग्नीज्वाला वीथी अजाणवी ॥ अने ज्ञान

पारतत्वभागनीक्रीयाप्रुताकानेसरवप्रुकारेसजा
णधसुं॥क्रावे तेसजाणपणतोपरमवासेसन्न्यांसक
रतानोछे॥५२॥तेमनेसरणेजईनेतेमनाप्रुतबोध
करेजाणलेउ॥एप्रुकारेश्रवणकरीनेश्रोताजंन
प्रुस्नकरेछे॥५३॥जेपरमगुरुप्रुतेकोईठेकांणेपर
मवासेसन्न्यांसकोटीमेवरणवकर्याछे अनेअ
सतालबनेअघादबोधनेवासेकैवलवेतात्रा
छे॥५४॥नारीपणेमेपरमन्न्यांसएजकरतासरवहे
थापनकरेलाछे॥तारेएश्रवणकरीनेसखेउपजो
तेहेतुंताउणकरीने॥५५॥नारोपणसांभलवो तारे
प्रुस्नसांभलीनेपरमगुरुपोत्येसरवहेपणेउतर
देछेतेश्रवणकरो॥५६॥पोतानीदावाध्येगतेन्या
यतुंनारोपणकरेछे॥तेद्रुष्टांतेकरीनेरुपकवृण
वकरीदेखाडेछे॥५७॥जेमकोईनर॥एकन्यायकर
नारएकदेसमावसेछे॥तेहनेबेअस्त्रीयोनेपरी
वारकंन्याएकने॥५८॥पोतानीमाताएटलाएक
नगरमांरहे॥जेनेजेउलकरुहोयतेनेतेहवोन्याय
करीनेप्रुतेउतरआपे॥५९॥तारेएकवेलेएकगां
मनापांचछजणकोईटटोलेईनेन्यायकरावबा
साकपेलागामनीभागोरेअ्याव्या॥तेवरवत्येलोक
हेरकरे॥६०॥तेमरनारीप्रुतेपुछेछेजेन्यायकर
नारपुरसयाहांगांममांवसेछेतेघेरछेतेकंईगां
मपरगांमगयाछे॥६१॥एउप्रुथेमएकबाईमली
तेनेनेपुछ्यु॥तारेतेबाईकहेजेतेतोमरीगया॥एउ
सांभलीनेकहेहावेगाममांजईयेएमवीचारीने॥
६२॥आगलचालीनेबाजीबाईमलीतेहनेपुछेछे
तारेतेणायेकहुंजेतेछेपणआंधलाथयाछे॥तारे
बीसवासपडो॥६३॥जेछेतोरवरापणपेलीयेमरी

तेते ऐवेरवाई लीधुं॥ पण दुध मातापासे मांग्युं तारे रडीने
तेत्यक्रम प्रमांणे मांग्युं॥ त्यारे न्याय करता॥७७॥ ते पे
ला परगांमना लोको एवुं छुं जे आ वडा मोटा थया छो
ने न्याय पण करो छो॥ अने रडीने दुध केम मांग्युं॥
तारे न्याय करता पुरस के हे जो॥७८॥ मे तो न्याये ज दु
ध मांग्युं छे रडीने एमां अन्याय नथी॥ हावे ते कहुं मातु
श्री नु तो हुतो बालक छ मासे रडीने मांग्युं॥७९॥ ने रे
वे तु ज थयुं माताना आगल मा हाक श्रेष्ट पणुं सु ते न्या
य द्रष्टा ये तमो पण जु वो॥ अने तमारा आगल तो
श्रेष्ट न्याय करता छुं॥८०॥ ते माताना आगल ते अस
हाय सरखु छुं॥ एउ क्रमे लीने सत मां नाने पोते जे न्या
य करावावा आव्या हुता ते नो न्याय करावेईनो॥८१॥
पोताना गाम प्रते गया एप्रकारे वीस्तारे द्रष्टांत क
ह्युं॥ ते ज प्रकारे परमहंसने बेप्रकारे उपमा जाण
वी॥८२॥ जे जे पलीअ वतार थया ते पण अस कोट
तथा कतार अमो छीए एउ बोलेला छे॥ ते जीवने ई
स्वरता कहे॥८३॥ ते पोताना ईश्वरता वैभव अमो मां
ज केवल ब्रह्मसाक्षात अनुभवी छीये॥ एहेउ बोला
या छे॥ हावे तेहेनी उपरांत जे अवतारादीक ने बोध
करनार॥८४॥ परमदानी आदी सतगुरु जे अस संख
लोकदीकने जीवांना तारनार लक्ष बोध दरसा
वीने जे तत्व भागनी॥८५॥ ती अकल गत्यनो भेद स्व
रुप सन्कोता सहुजन दा तार प्रसाध्य॥ ने केवल पद अ
पदरसावनार मांदे ते करता प्रबुध्य॥८६॥ ने ना समां
ने अचल केहेवा॥ एवा नापोत्ये नीज कोतासना तं
ने परम धांममां अचल वसे छे॥८७॥ ते नीज धांम छे
डीने कोई कोई कत्यांत कहे पण अकत संभव ई ने अ
वतार लेता नथी॥ मांटे परमहंस नीज करता नीअस
र वस्ते गता रुप॥८८॥ केवल तेज राम जाणीने पोताना

येकहुं॥ एप्रकारेकेवलनीजपतीसाक्षात्प्रगटदी
सरवहुंगताकुपमुरतीनदरुपजाणवो॥ ९६॥ तेस
न्यकासेसज्ञाछासरवज्ञंसनेमांनवाजोगसते
ज्ञनेपरमज्ञंसएपरमगुरुज्ञवतारपणसास
तज्ञरवंउगतीकुयछे॥ ९०॥ तेनीजकरताकैवल
मजाणउनेतेमनुंजंजनकरउ हावेज्ञंसकोटीमे
कहताहेमनेतेमनुंकह्युं॥ ९१॥ जेतेनोपरमपदस
तामातुश्रीज्ञागलज्ञत्येहेगतीकुपलघुबालवे
समान्यजाणवाजेनानावीध्यायंमगतीकरतापा
थीकल्पेकल्पेथा ९२॥ मागीनेलेछेमातानेठगवस
नेज्ञनतादीसाध्यप्रतीतीसर्वकालपरमरसप्रास
करेछे॥ ९३॥ ज्ञनेकरतापणपोतानाज्ञंसश्रेष्ट
णीनेगतीभेदनीसाणाधरथातेज्ञछायाज्ञापत
जणायछे॥ ९४॥ पछीउतेगतीसांप्रथवपुकरउनेश्र
गमगमज्ञाजातेनेवासेन्यायकरीनेदरसावेछे
मासेपरमवासेसतेकलानाज्ञागलसदायसब
लसमुवतज्ञरवंउछे॥ तेगतीप्रहीनेन्यायेकरीने
९५॥ ज्ञनतजीवोनेतारवासांउनेवासेथवाछे
पासेज्ञरवंउज्ञानईश्वरज्ञाजगतनाजीवज्ञंसी
सलछे॥ ९६॥ तेपरमदीव्यगतीतनुंधारसाक्षातको
लरुपजाणवा॥ एप्रकारेउभवेभेदज्ञंसज्ञंसो
स्वगृहानेईश्वरथायणा॥ ९७॥ श्रेष्टसगुणपरमगु
ज्ञवतारसाक्षातकैवल्यकरताजोणजो॥ एवा
कारजाणीनेआदीश्वरणगरवांउनेवारवेवुतउरा
वा॥ ९८॥ तेतत्वप्रवृत्तासमेतनीरवाणउलहीने
सादलेवो॥ पछीआवीचारेकरीनेजउवज्ञंस
प्रसादनोवृवैरागधारणाकरेलरत्नप्राप्तुपाय॥ ९९
मासेएजणकनीइदज्ञाराधंनकर्युं॥ जोकदापी
त्वातलक्षणतावस्तेनीजपतीनीरवाणपदनेवा

वृत्तीसजाणदृष्टीपोहोंचा ॥ ने प्रसन्नथायतोपलावाररमे
मतत्तअयतुंनीरवीस्यथाय ॥ तेजेमनोरथीसर्प
नेभावीने ॥ १०२ ॥ तेहेनोप्राणघातकरेछे ॥ तेनुंवारव
तेनुंकुलनेचढेछे ॥ त्यारेतेहेनेवनस्पतीनीबुद्दीजाणी
नेगारोडीपासेराखेछे ॥ १०३ ॥ तेबुद्दीपेलामृगसनेसुं
घाडेत्येवुंकरउनेतेहेनुंझेहेरउतरीजायछे तेप्रकारे
प्रपंचपदारथस्वादवासेजन्मअनेकनुंलाधेलुं
सरवअंगवृत्तीनेवासेव्यापगयुंछे तेस्वांमांन्य
वासेसरवअंसनेसारगुणनारागुणरूपालक्ष
स्वादनुंचढेलुंछे ॥ १०४ ॥ त्यारेपरमगुरुएजकोई ॥ हावे
तेउतरीजायएवारखुएवोउपायसुंछे ॥ त्यारेपरमगुरु
एजकोईगारोडीजाणवा ॥ तेवनस्पतीनीबुद्दीसुंघा
१०६ ॥ हावेतेनोजरूपलक्षप्रपंमतत्वहपणादरस्वा
देतेंबलीअत्यंतगतावंतआयणअंवंसछुटयेरउ
तेपोतानासजाणवृत्तीभावनारूपानाकने ॥ १०७ ॥ वा
सेपेहेलासुंघाडे पे छेतेनाफकरताआदीप्रज्ञजे
लक्षजणवेपोत्येअसप्रतेतोपछीसुगंधवनसपती
सुरे ॥ १०८ ॥ सकलतारूपअनादीसंध्यनोनाजदृष्टी
लेतारेतेणेकरीनेपदारथवारखुएस्वाद ॥ अज्ञान
रूपीवायचढेलुंनोजवृत्तीनेजे ॥ १०९ ॥ ते तरतकाल
उतरीजाय ॥ एवापरमअकलतारूपीअचलबुद्दीजेअं
सतेपरमगुरुप्रसादवडेप्रापतथईने ॥ ११० ॥ तेनोजस
जाणवृत्तीरूपानासापुटनेवासेतोवृबोधग्रहणक
रीने ॥ तेहेनुंझेहेरउतरीजायनेसचेतन ॥ १११ ॥ थईने
परमदीव्यजजंनतेअसपांमेमाटेवारंवारभजं
नप्रबोधेतेजकरउ ॥ जेहेनायोगवडेअनंतकल्प
अज्ञानवारखुकरउ ॥ ११२ ॥ आपणनेआचीनापरसे
नेअपालमागपोतानेआधीनप्रवृतीकतारेहे
परमपदपांमतासुधी ॥ ११३ ॥ हावेस्वाधीनभागतत्व

स.अ
५०

श्रुतमां न जाहां सुधी नाथवुं ॥ ताहां सुधा परमनो
तापण अभंगना थई जाणवी ॥११४॥ तेगली अभंग वे
ना थाय ते कहीये ॥ जेहेना वचन लक्ष बोध श्रवणने
तीन पद ॥ ताहां सांनी अनतादी पदनी प्राप्त ॥११५॥ अ
हां प्रकाश ना थई तेणे संसारनो त्याग करीने नो हे
लछं धारण कर्युं होय तो ते प्रकाशवीना सकल श्रुत उ
लुं ॥११६॥ डांग सरषुं जाणवुं ॥ अहो ते ले देखादेख
पाजोगलक्षी होय तेतो धन्य ते समान लेवाने अरथे
गतमां माहादता देषाडवा साहरु जाणवो ॥११७॥ पण
पचत्याग करीने उपजोग सुं वरसो ॥ जेहे एवे सतगुरु
मन रुचुं नहीने न कर्युं तेन मने करी सेवं न मा
दा मने अरथे ॥११८॥ ए भाक भजन वधु था देषाडउ ने
नेने देषाडवा एकांतमे ध्यांन भजंन करीये ॥ एमक
नेबेसे ॥११९॥ पण नीजरूपल था पोताना सक्लेना
नेगाली जेहेने आदीमध्यांतन हुए मज्जांणवुं ॥ अने
त्वस्वाद पुवाहने वासे अतीसे अवीवे केकरी
रताजाय ॥१२०॥ हावे जेहे एवे प्रपंच पण खोटो क
अने परमारथनी पण जोडना करी ॥ एहेवा जीव
नरपथ रलुराईने अघोर मे पसावाजेवा थई रह्या
ताहारे तेहेने समरथ श्री परमगुरु केहे छे ॥ अहो
अस्ते जीवतमे सु करवा भव संसार छोडते
बाबना करी लीधा ॥१२२॥ अमने हजु अंगल की
त्यमे थतीज से ॥ मासे अरे प्रपंचने वीषे रहीने
पका छोडादेईने धत्यागानुं धारण ॥१२३॥ करीने
त्ति करवानुं हतुं ते तोना आचरीने भटको छो
करीने तमारा नांदांनगाली थांम थसे ॥१२४॥ परम
वलाले हेने सुं केहे छे ॥ जो माहारो बोध वचनने
अभ्यास करीने ते वचंनगुंथ रूपी हाथमे पासेले
लेहेमां जीवने ॥१२५॥
पकडउ पकडउने गुचवैनां

तमोगुरुचा वतारनेजावधुचवालेनारा॥ एउमधेता
बंधनथैरहया॥१२७॥ पणनकहुनेनथाउंकत्यांणआ
हेकोईनि॥ तारेएमकेहेछेजेआपनोआतमहितपर
मसुलक्षबोधमाहादनाउंजआपरुपीपतीयती॥
१२८॥ रहातजेउत्यंमप्रुकारेकरेआमोनेआनेतेआ
तगुहेकल्यांणनाथसुंत्यारेतेहेनुंफलसुंरहुं॥१२८॥
आतेउपदेसनोप्रतापवांणाये माहाअदभुतकहो
छोतेप्रुथाकेसुं॥ तारेपरमगुरुवदेछे॥ जेसवजीव
प्रुतेआमोउपदेसकराये छाये॥१२८॥ तेकालेजीव
नाप्रुतायोकालमांसरहातहोयछे॥ आंतरमेथेमउ
तकंठासहातहारेउपदेसआपाउयेछाये॥१३०॥ पण
तेउपदेसमंत्रवचनलक्षग्रहणकरीनेतेहेनुंसाधंन
व्रुतमांततेप्रुमांणनथीकरासवा तेमाटेफलथुप
थईनेनाजपदलो॥१३१॥ आस्तावंमथायजंमनारनुंरु
तुजोईनेपुरसतेहेनोउपभोगकरेछे॥ आनेबीउंबी
जकेमलेमांआरपणकरेछे॥ तेबीउंकेमलनेवाके
१३२॥ जांम्यावीनाप्रुले॥ थैजायतेमांपुरसनोसोअ
पराधछे॥ तमसतगुरुलक्षबोधलक्षजावप्रुतेकरे
छै॥ आनेतेहेनोसग्रहजावनथीकरासकता॥१३३॥
मांसेतेउपदेसकरेलोजावनेतेहेनोदोसकंचीतमा
त्रसतगुरुतरपनथीमांसेसाधुसंतसजंननरना
रामवाचारकरोजुयो॥१३४॥ जेहेनावुलोनेवीसे
उपदेसआपनासलक्षनाटकोबोधकरेलोजाव
नेतो॥ ताहांआरत्यरलुकेमलोमाटेसलक्षनारहोय॥
१३५॥ परमपुरसनोसतसंगथयोतोहोयपणकसु
नहोयमेनोआव्युं॥ एटलासाकआरत्यवेहेअताया
तानीव्रुतामां॥१३६॥ परमप्रेमधारणकरीनेपरमगु
रुनोसतसंगआतीउतावलेकरीनेलेजो॥ यछेतेआ
नुगुहेबांउंकेवासाधुंआपसेतो॥१३७॥ नाजव्रुतास

स-अ
५१

जांणकमलहेतुहेतुमांरहसे॥तेहेएवेकरीनेकह्या
पडेफलअघादअमंगफलसे॥१५८॥होवेतेजउपदे
नोवृक्षपरमगुरुरूपसतसंगसेचनवडेवाध्यो॥ते
जवेअनुभवप्रतक्षजांणजो॥१५९॥जेनेनीजकरते
क्षफलवपरीपाकपणीताउस्यदेखायछे॥एहेनोवे
चारजोईनेअसयप्रतीतीरसफलनुंपोतेसेवं
रजो॥१६०॥तेपरमगुरुकैवल्यपुरातंनभजवुं
मारे॥एमश्रवणकरीनेतमोकेहेसोजेहमोतोतम
लक्षलईनेपोतानुंरूपतेनेभजकरतांजांणीनेभज
करीयेछीये॥१६१॥एवुंकेहेसोतोतेहेतुंसांभलो
बोधप्रमांणेभजनतेरेहेणीजेटलांवचननोतांये
तमांनकरसोतेटलांसारधारसंसारमां॥१६२॥
बांधाबुलांधेलाअसेससरवअनादीमध्यांतसुधी
रागतथसो॥अनेलक्षजांणीनेपछीजोवचंनम
वृतोने॥१६३॥अनातीकपटकरीनेजेटलांचाल
तेटलांअंसनेपाछुलजअमोतरअनीतीकरेलो
गववानारहेसोते॥अनेलालअनीतीछांनीघपे
केबाउघाडी॥१६४॥जेटलांवृतमांनकरेतेटलो
कल्पकरतानोबुराधतांसुधीअवधापरजांने
गवबुंपडसेतेघडसानुनहीं॥१६५॥ इतिश्रीअक्षरे
अद्वैतलक्षबोधपंचीकरणरवटवृतीआदीपर
वीसेसपरमगुरुमाहातानारोपणोनामदसमु
करण॥१०॥ संमपुरणं॥ समाप्त॥ प्रकरण॥११॥
आरंभते॥०॥ आदीसकरतानोअंसआपणचे
ताकेकालचैतंनरुपदेहातीतसजांणस्वरूपे
तं॥केसुपदारथतत्वमापधारणाकरेलां॥२॥नु
एवांनकलेकअनेआपणकरतांपुण॥अनु
सांध्यस्वयंमतत्वातीतदोव्यअनीसचैतंनवे
लवासुं॥२॥एकाकीसुनमेहलां॥तेकहतानेपद

उतपंन करवानो भाव अरके स्मात उपजण उपजीने
२॥ संकल्प थयो॥ निजरूप तरपत थए वैभव धारीने
सारामकरीने स्वस्त हता ते काले एवी भावना उदये थ
इ तारे एम केहे सो जे चैतंन उपाधी रहीत सुपतो परम
करीरहछे॥ जेरेकाणे॥ ५॥ कांईक ष्टजनथी अने तांड
नत्व करतउपजावानी भावनाकनी सारु धारण क
री॥ अने ते सुखमे एभावनापण केम उपजी॥ ६॥ तारे
सांभलो ते नुं दृष्टांत॥ जेम कोई मांन्यव जात्य मां नरना
रीप कवांन भक्षण घणादीवस करे छे॥ ६॥ पछी ते था
ताथा तां थवाय नहीने तेहेना उपरथी अभाव थई जा
यतारे॥ खाटु खारु तीखुं तेम ते मुएवा पदारथ खा
वानुं मंन थाय॥ ७॥ तेजप्रकारे अनादी सकृता पुतेउ
पजी आ ब्रुंत्यारे संकल्प थकी खट वृतीतत्व अंस
समेत अलंकार घणाकनी जगताये धारीने॥ ८॥ मांहे
अंसतत्व भराने वेसा व्याले पण नैम अवधी स
हीत उपजावीने खेल चलाव्यो॥ ९॥ तव धनाहा सवील
स॥ ९॥ वीनो धन थाय एवुं पोत्ये अवधान्या सकृता
सर्वज्ञे जाणे छे ज॥ माटे अतीमज बुताई करीने अ
नंतवीध्य खेल रच्यो॥ १०॥ अने सरव अंसने पदार
थ अलंकार करीने आपताइवा॥ जे पदारथने संगे
तीज भाव अरथ हेतुं अंसनो पण पुरण थाय एउ अ
नंकरु॥ ११॥ तेमा सेते पदारथ आपण चुताव्यो छे
आप एंरच्युं प्रुमांणे जेहेना उपर थाउ आपणने कं
चात मात्रे ये अंतरमां अफुलगण अभावन थाय
तो॥ १२॥ अने ब्रुंस्त्रांनाजे जंन जगतमां तेलो उपले
मने भूम थो अभाव धारण करीने मउव्याके हेता
आप छे॥ १३॥ ते सव्रत्ताने आदी पद जाण्य वाना केहे छे॥ १
प्रापरीणाम ने वीके चैतंनवतता हां अंसभीन्य

क्यां हां रहे से ॥१४॥ जे काले अवधी अंत पंच देह नो
वसे ते काले भींन्न रहे वा४ नु जन्म थी ॥ तो हां सुधी
कारमे भरेला पदार्थ नी जन ॥१५॥ कृतारे उपजावे
तेमा सारु तेरे यो ने पोतानी मेले अंस हद्द पी उपजावे
नेहे नेजांलवा सारु करांछे ॥१६॥ अने यो नाने अ
सुके ॥ अंस पदार्थ समेत नी तीये वीचरणा करे से ॥
लोकरीने कलयांत सुधी माहारो करेलो रखेल आनं
ये चाल से ॥१७॥ अनंत प्रकारे अनंत जीव वृत से ने
जोगीने मज्जंन चीत वंन करीने संतो सब पो माटे से ॥ रा
धी वीचारीने वीलास ॥१८॥ प्रवाह सरव अपार योने
कल्पडो थजो तेनी सकल मुल प्रवृती उलट सुके ने
त्य भागनी ती ॥१९॥ प्रथम जगत्रव अरथी ए ग्रंथ मां
ज क्रीया करीने कहां छे ॥ पण थुल देह आदी परमकार
देह सुधी पंच तनु अवधी नी मीने पो त्ये कृतारे रचा
२०॥ हावे ते केटला कारणो तत्व नो कीयो कीयो देह
तानी क्रीया वृती ये करीने भींन्न भींन्न कहुं ॥२१॥ हा
वे प्रथम स्थुल देह ते पंच भुत ने पंच मात्रा ॥ अहंकार
णथी रादस थयेलां ते ॥२२॥ अने रजो गुणने द
कंसायो ॥ ए वीस तत्व भाजले ईने ॥ अने रजो गुणने
हंकार घण प्रधांन राखे य तेमां मेलवीने ॥ ए बावीस त
नो थुल देह वृती थाय ने जोणवो ॥२३॥ हावे सुक्ष्म
पंच अंतःकरण ने पंच अवस्था रादस तत्व सत्व गुण
उपजेलां ॥ अने पंच वीवस्ता मे पंच से मे सक्रुणरह
कास घण था पये लां ॥२४॥ रामली ने वीस तत्व
स ने सत्व गुणने स्वकास घण प्रधांन राखे मेलवीने
बावीस तत्वनो सुक्ष्म देह नो प्रवृती थाय ते जांण
२५॥ हावे कारण देह ॥ दस कोळत मो रगुण थीउ
ला ॥ अने अचेत घणनो रसमभावन्यो मलीने

तत्वण ॥ २६ ॥ ऽने तमोगुणने ऽचेतपण प्रधान ॥ ए बे
मलीने बावीस तत्वनो कारण देह प्रवृती थायते जांणवो
हावे माहाकारण देहतो चतुर तत्व कारणनो ॥ २७ ॥ ते
मां एक तो ऽआनंद तत्व कारण ॥ ऽने बीजुं मांह तत्व क
रण ॥ ऽने त्रीजुं धने जे तत्व कारण ने चोथु प्रकृती तत्व
कारण ॥ २८ ॥ ए चतुर तत्व कारणनी प्रवृती थायते माहा
कारण देह जांणवो ॥ हावे परम कारण ते ऽव्याकृत तत्व
ने ॥ २९ ॥ नीरंजन तत्व एउभये तत्व प्रवृती थायते परम
कारण देह जांणवो ॥ ए प्रकारे पंच देह मलीने जणसे बो
होतेर तत्वनो पंचे ई तत्व जांणवो ॥ ३० ॥ ए प्रकारे ई छा प्र
ती थकी बोहोतेर तत्वनी रमा ने पंच देह ऽसने साक्रुके
नारे क्रीया वृतीनो हाथे करा ने कह्या ॥ ३१ ॥ त्यारे एउस
रवण करीने श्रोता ने संस्य उपजो ते पुछे छे ॥ जे महाराज
॥ जी तमो प्रथम पांच देह ने वीसे ऽंसस्करणने ऽवस्ता
भींन्न भींन्न कह्यां ॥ ३२ ॥ तेवार क्रीयाने वीसे ॥ ऽने ऽहो
ते एक सुखम देहने वीसे ऽंतसक्रणने ऽवस्ता कही
ऽने वली तनुपण ऽन्य तत्वनी कही ने भेद गायो ३३
ते माटे ते वारतानुं प्रकरण सुं छे ते नो ऽभास ए प्रकारे हो
य तो ते ऽने नही तो जेम होय ते कहो ॥ एउ सांभली पर
म गुरु संन सजेन ॥ ३४ ॥ श्रोता ऽभातुर प्रत्ये केहे छे ॥ जे हे
प्रकारे पंच तत्वना भाग देह कह्यो ॥ ने ज प्रकारनी क्री
या वृती ए तत्व पोखीने कह्यां छे ॥ ३५ ॥ ते हेनावीसे ऽंसं
नो ऽंसमाएक बीजा देह मे तत्व ऽंतसक्रण सुखम कां
ने जे जेहेन तन मे रहीने वरत्यो जाय छे ॥ तेहेनी पुटी दे
खाडी छे पाछल तत्वनी देखाडी छे ॥ ३६ ॥ ते प्रकार से
के पे जांणवी ॥ हावे ते हे [illegible] ऽन्य ऽनुभव पंच दे
ह प्रकार जे केई ऽप्रवस्ताने ऽंतसकरण तत्व ॥ ऽने
क्रीया रहे ने वीसे केई ॥ ३७ ॥ ऽमहेता रहीने ते देहनां त

त्वनीपृवृतीकरावेछे॥तेहेनीपृवृतीनोलेवासारुमुख
करजो॥केईजातनाथेनीवासकरावे॥३७॥एहेनुवृत
नचालेछेतेनागेकांणसहीतकहीये॥हावेपृथम
देहधरणीतत्वजलनेमंनअंतसकरणरजोगुण॥३८॥
धीष्टांनसेहेराचरपुटीसंजुक्तजाग्रतअवस्ताचख्य
वीसेभोगवेछे॥तेहेनावीसेअहेदेहोस्मीअहेंतावृते
हावेसुक्ष्मदेहजलतत्वबुधीअंतसकरणसत्वगुण॥
अधीष्टांनसहचरपुटीसंजुक्तसुपनअवस्ताकंठस्थ
भोगवेछे॥तेहेनावीसेअहेजीवोस्मीअहेंतारहीछे॥
हावेत्रीजोकारणदेहअग्नीतत्वअहेंकारअंतसक्रण
तमोगुणअष्टधीष्टांनराचरपुटीसंजुक्तसखोपतीअव
हृदयेस्थांनीभोगवेछे॥३९॥तोहांअहेसीवोस्मीअ
हेंतारहीछे॥हावेचोथोमाहाकारणदेहवायुतत्वचीत
अंतसकरणअव्याकृतअधीष्टांन॥४०॥राचरपुटीसं
जुक्ततुरीयाअवस्तामणीपुरनाभीअस्थानेभोगवेछे॥
अहेब्रह्मोस्मीअहेंतारहीछे॥४१॥हावेपंचमोपर
कारणदेहसबगुणआकासतत्वनचेतनअंतसक्र
नोरंजनअधीष्टांनराचरपुटीसंजुक्तउनमुनीअवस्
था॥ब्रह्मरंध्रभोवंननेवीसेभोगवेछे॥तोहांअहंसर
सरजनोअस्मीअहेंतारहीछे॥एप्रकारेतत्वदेहा
मोह॥४२॥रुपनोअन्मवृतेछे॥तेहेनोसकलभेदनी
पणाकसो॥हावेआपंचसरीरनावीभाजन्यारान्या
रुपेलानेपांचदेहनांतत्वनेजुदा॥४३॥बंधमोक्ष
एणारखोरतुछे॥अनेपंचसरीरनोपंचअहेंताथी
कीयाघरमेवसेछे॥हावेतेहेनीप्रतीतीकहीये॥
जेहेनोजक्तनानोप्रकासबुधवृतीजेपंक्तिनोन
त्यथयोराकअवीकासमाहात्य
हात्यनेत्रीजुकेमस्तमाहात्यअनेबाजुवीकास
॥४४॥एतोनतेपंच

रने वीसेपो खेलां छे ॥ ने हे मांऽऽ वीकास ने वीकास एउ
भये माहा तत्व पंचदेहनां तत्वउभ ने एक अंगे राखवा ने रह्या
छे ॥ ५० ॥ ऽऽने त्रीजु कुमस्त माहात्य ने पंचदेहनी संधीमे
वीसेपो खेलु छे ॥ ने हेनो प्रवृती पंचदेहने वीसेभांन्यमो
न्यऽऽहेताजे पृथ्वे मक होछे ॥ ५१ ॥ ते ते देहने वीसे कुमस्त
माहात्य मांन्यताये ते तेऽऽअहंताने मांना रहयु छे ॥ हावे ते पं
च सरीरनां नावीधजा वैभव ने ॥ ५२ ॥ वीसे कुलास वेतथो
तथो तानां तत्व भाग सांभ्रम प्रमांणे रहे छे ॥ ने हुलास ने
उपलावाने भंग कांण करे छे ॥ हावे ते कहाये जे ॥ ५३ ॥ क
रतानो संजम भोगवृतीनां तीन चस सत्व ते एकऽऽपनंग
वृगल्लां नने कालराजांणवां ॥ ५४ ॥ एत्रणनी प्रवृती पांच
सरीर ने वीसे थाय ते कहीये छीये ॥ हावे एत्र एपमे वृगड़ी
ने नेऽऽनंग चस सत्वना पंचदेहने वीसे भाग रहीने ॥ ५५
पंच सरीर ने उमंगे राखवे छे ॥ पुरक ने कुंभकऽऽवेउ च
स सत्व जोगे ते हेनो क्रीया थाय ॥ ते एप करीने पांचदेह
संतोस आनंद [illegible] रूप रहे छे ॥ ५६ ॥ ने कांमनाने प्रवृ
ती तत्व भागनी पलरा हेनावसेऽऽआद्य अंत थाय ॥ हा
वे ते पंचदेहनो उमंग जे वृते ते हेनो ॥ ५७ ॥ जे हेवेले काल
ल चस सत्वनी प्रवृती चाले ते हेवेले सकल तत्व भाग
मां प्रवृतीनो भंग करीनां खे ॥ एप्रकारे पंचदेहने वीसे
अवंतर ॥ ५८ ॥ ऽऽवस्ता भोगवे छे ॥ ऽऽने चस सत्व ने
मांतांत्य वृतमांन करे छे ते दरसाव्यु ॥ ५९ ॥ ए तत्व वीने
अवस्तानी चाल पलटाय छे ॥ ते हेनु प्रकरण वात डरागनु
पंचीकरण मां कहुं छे ॥ तेऽऽअरवाल चस सत्वनो प्रकार
जोणाने ॥ ६० ॥ ऽऽतीउजागृत स्वप्न अवउे सजांणद्रष्टी [illegible]
थांनरा खो ने नीज कर तानु भजन अखंड करउ ॥ तासेप्रो
ताजंव सांभलीने प्रश्न करे छे ॥ ६१ ॥ जे पांच देहऽऽअवस्ता
स हालतचर सहाकहा ॥ ते हेना वीसे कोईक थांन्य के मां र

सुभईछाभुमीकाप्रथवातत्वथुलसरीरजाग्रतअव
स्ताउजोगुणवीधी-अधीष्टांनस्हातमेंन-अंतसकरण
धारणकरीरहुछे॥९॥तेसामाटेप्रथमजेसुभईछाउ
पजेतेमेंनथीउपजे॥तेहेनोसंकल्पकरनारस्थुलनेवी
सेपूर्थमनेंनजोराउ॥१०॥-अनेतेसुभईछानीक्रीयावु
तमांनथाय॥तेक्रमपणस्थुलदेहेकरीनेकरीनेथाय
छे॥जेरजोगुण-आकेसात्वीनीसरवउलटक्रीया॥११॥
देखाडीतेवृतमांनकरीयेउपासनासेजअंतरेसरीर
स्थुलनेवीसेप्रगटजेएणय॥पंचभुतपंचमात्रादसअयं
सात्वी-आद्येप्रवृतीसमयुरराते सुभईछावीनापरमा
र्थतरुप-अण-ऐमात्रेनथाय॥१२॥सुभईछेकरीनेमोह
रजचाले॥तदनुसारनीजवोत्येवृत्तावीयेतेहेवो॥-अ
नेमेंनसंकल्पेभावनाजेदेहनेवीषेवृतेतेपणसुभईछे
वृते॥१३॥एप्रकारेभोमीकाप्रथमसुभईछायेजाणः
वी॥हावेबीजीसुवीचारणाभुमीकाते॥सुस्मसरीर
जलतत्वसपन-अवस्ता॥१४॥सत्वगुणबुधी-अंतस
करणभुमीकातवीस-अधीष्टांनसेहेवृतमांनबुधी-अंत
सकरणभुमीकाधारणकरीनेरहुछे॥तेसामाटेतारे
सुवीचारणाजेमतीवंतनेउपजे॥१५॥तेमनीवडेथाय
छे-अनेउत्यंमवीचारनेसुस्मक्रमकृतजेवृतेतेपण
सुस्मदेहीरोजथायछे-अंतसकरण-अवस्ता॥१६॥स्व
नेसत्वगुणनेस्वकासघणाएटलांतत्वनीप्रवृतीजेथा
यतेसुस्मदेहनेवीसेतेसकलतत्वउलटक्रीयासुवीचा
रकरवामां-अर्थ-आवेछे॥१७॥-अधीकनुंन्मसांभ्रतपणे
सुभक्रुतनाकोमकाजमे-आवेमाटेतेहेनावीसेसुवीचा
रसमीकानोलससुधी-अंतसकरणधारणकरीरहुजं
णाउ॥१८॥हावेत्रीजीसुमीकातनुमांनसातेजेकारण
सरीर-अज्ञानतत्वससोपती-अवस्तातमोगुणरुप-अ:

वृतमां न थाय छे ॥ बीजा अंत संस्करणने वीसे न था ॥ २१
तेहेनो वृत्तमां न चतुरवीध प्रकारनां भीन्न भीन्न थाय छे
हावे आ सेम संस्कारोनां मे भुमीकानी प्रवृतीकहीये ॥ २२
जे आनंदमंगळ प्रवृतीने माहात्मा पुरुष ए चतुर तत्वकार
णनी क्रीया ॥ चतुर तो महाकारण आ देहने वीसे
थाय छे ॥ २३ ॥ ते सरव संस्म संस्कार रूप ने चीत पण वडेक
रीने थाय छे ॥ अने वारंवार थीरता पणजे आवे छे ॥ ने
पण न चीत पणा रा आवे छे ॥ २४ ॥ हावे अकृत रहीत अ
व्याकृत ने भुमीमां ने बुर स्वनो ती स्वरूप ॥ राउ ये ता संम स
ंस्कारोवृत न चे तन पणानो एज वृते छे ॥ २५ ॥ अने आ संम पण
ते जे आ केहे तो जे आकास तत्व सरव देहने वीसे छे ॥ ने
सकल भाग देखवे ने संम पण जेव से छे ॥ २६ ॥ जे तत्व भागनी
क्रीया संम पुरण संम थई जाय छे ते जांणवु ॥ ए प्रकारे दे
ह तो संम पणु जे थाय क परम कारणने वीसे स्थंछे ॥ २७
माटे आ संम पणु जे छे ते परम कारणने वीसे रहयु ॥ ने मा
टे आ संम संस्कारोनां भीका जे पंचमी भुमीका जो हावृ
तने वृते छे ॥ २८ ॥ ते हेनो भेद दरसावीए ए प्रकारे पंचम भु
मीका वो हो ते रत्नने वीषे रहयाने वृने ॥ ते प्रकारे उत्थं
मधुतोलो ये देखाडयाथो ॥ ३० ॥ हावे रव मीयदार प्रभाव
नी भुमीकानु लक्षण कहीये ॥ जे हेतु प्रतमां न प्रबलवने वी
सेलेला स्वासमां प्रवृती थाय छे ॥ ३१ ॥ हावे पुरये पंचम भुमी
कावसे देह तत्व अवस्था अंत संस्करण अधीष्टान सहीत
कहां तेज प्रमां ले आ भुमीकाने वीसे अनुभव देखाडी
ये ॥ ३१ ॥ जे प्रथम अहंग शरीरने प्रणव ॐकार तत्व अने
आ कृत महदमां नु भाव अवस्था अने बुंद्ध अधीष्टां
न सेहे वृतमां न चौदाभास अंत संस्करण धारणा करीर
हयु छे ॥ ३२ ॥ हावे चौदाभास अंत संस्करण केहे तां जे ची
दाभास जांणवो ॥ ते चीदना आभास नाचे ननेते चोथ

माटे सेहेजसुंन्य अपार जे ते जन्म अवस्ता कहाये ॥ हावे
जे हेनु आधीस्टांन ते कैवल पद जे प्रकास कआदीनो
रहेद छे ॥ ५६ ॥ राटला से हे वृतमोन चीद अंत सकरण धा
रण केरीने रहु छे ॥ हावे चीद अंत सकरण ते केवलपद
भास कअखंड जांणवु ॥ ५७ ॥ ते केवलपद ते कारण भा
स जे तेज आपक चीद जे चीदनो अंत ते ब्रह्म प्रकास र
आदी आसय अवीन्यास ॥ ५८ ॥ अचल अमर जांणवु
ते चीदना अंत त कारण जे नीज केवल करतानो बाहा
स्व्रती स जांणजे अने तं अंसने मोथे सरवत्र रुपे ॥ ५९ ॥
धारण करीने रहु छे ते ॥ ते हेने चीद अंत सकरण कहाये
अने आपक चीद ब्रह्मने सत जे कोई ते सत्वनी सेहेज ॥ ६० ॥
मांनीनता ने हीपल स्वमे व अंस स्व्यपुने वीसेर ही छे ॥ ते
नीज अंस सुध आहेपरण ने वीसे जांणवी ॥ ६१ ॥ हावे
ततष्टरी ब्रह्म संगी तांम भुमीकातु ते कहाये ॥ जे अर
वत सरीरनो अठतीर सो हे प्रणव भावनावृते जे हरे वर
तेते जांणउ ॥ ६२ ॥ हावे तेज सरीरनो अठतीर तो होरही
स मेव हंसने सोहं प्रणव चलत्वने सेहेज अवस्ता एत्रण
यनो आपक चीद ब्रह्मने वीसे संजम मलीने सरवका
ल राकतारे हे छे ॥ ६३ ॥ ते मारे तेने ततष्टतुरी ब्रह्म संगी
भुमीका छे लीआ देहने वीसेक हीये ते जांणवी ॥ हावे ते
हरीने चीद अंत सकरण जे ॥ ६४ ॥ तेनेत ष्टतुरी ब्रह्म सं
गी नीरवांण भुमीकाना सत्वने आपले स्वरुपने वीसे
समरेमरा रवे छे ॥ ६५ ॥ ते मासे चीद अंत सकरण तत
ष्टतुरी ब्रह्म संगी भुमीकाने अस्रय धारण करीने रहे
जा जांणवु ॥ ६६ ॥ हावे आसप भुमीकाना मां न बसरे
रने वासे मोम्य प्रकारे कहा ॥ ते सामाटे ने सासा रु
भुमीका करतामेर चौधा ॥ ६७ ॥ हावे ते कहाये छीये जे
नीज केता कैवल नो अंस नीज आपनु आप सचेतस

यो॥८०॥जेसरवभुमीकामांश्रेष्ठभुमीकाजांहोरहीनेजे
हेनोउतीअवीनास॥८१॥करतापदनेवासेपोचीजाय
एहेवा॥हावेएप्रकारेसप्तभुमीकाजेकहीतेमध्ये॥८२
कतानाअंसनोईछाजांहांजांहांनीजभावनाथाय॥
तांहांतांहांअंसवीरामकरांजाय॥८३॥पणतेसरव
भुमीकानुस्वरुपाकारपणतेस्थुलदेहनेजाग्रतअव
स्तानाअनुभवनेवासेवीचारकरीये॥८४॥तारेजांण
वामांआवेतेवीनाबीजादेहअवस्तामांएनोअनुभव
नाकले॥माटेउजाग्रतपणेअतीरहीने॥८५॥जोणवा
मांतथाकेहेवामांआवेछे॥बीजाअवस्तामांनाकेहेवा
य॥अनेबीजादेहअवस्तानेवासेअंससजांणनोदृष्टी
टे॥अभासमांनथायनोनांहांकुंभकपामानेतोहांजे
हेउतत्वभागनुवृतमांनहोय॥तेहेतुवृतीनेभौंमभोम्य
वसे॥८६॥पोत्येरेहेपणकरतानुभजनजेकरउतेतो
जाग्रतनेवासेअनाउजाग्रतपणेसप्तमांभुमीकानोल
क्षपरमबोधसमझीलेईनेचीतनसजांणद्रष्टीयेकरउ
॥८७॥तेअंगोअंगचीतवंनसंकलानेपोहोचे॥तेवीना:
बीजाअवस्तानेभुमीकामेंपोतानुसजांणपणास्वेश्रा
धीननथीरेहेतु॥८८॥अनेजाग्रतसातभुमीकानाश्री
यानतत्वभागसरवनाजांणीये॥तेवुतावीनेकतानुभ
जनअखंडकरीये॥९०॥एटलीवीसेसवीभुतीअजां
णपणानीस्थापनावासेछे॥तेस्थकीसफुरणपांमेछे
माटेजाग्रतमांउजाग्रतरहीनेभजंनकरतानुकरउ॥९१
हावेएसप्तदेहाकृतीअलंकारकरतारेप्रगटकरेतां
तत्वभागप्रकारेतेप्रतक्षमांगोयुक्तीकरीने॥९२॥
वीभुतीआदेबोधगतीनादरसावी॥एतोप्रवेसम
हेनोअभ्यासकरेतोसाक्षातअनुभव॥९३॥प्रतीती
सकुलानुतेअंसनेअखंडगतीरुपदरसनथाय

स॰अ॰
५९

इती श्री सञ्जनात्मद्वैतबोधलक्ष बोधपंचीकरणसमभु
मीकापरमगुरुलक्षबोधगतारोपणोनाम ॥ १२ ॥ द्वा
मोपुरण ॥ इती श्रीपूरणतेरमुप्रारंभते ॥ अलंकारवांमु
तीदरसावेनश्रीयोरसो ॥ अहो अलंकार तोपूर्येमनीज
गतीनाकरतारेपोत्येधारणाएकग्रातेयोन्येएकलहुत
तेकाले ॥ १ ॥ हावे ते अहंसर्वामुतीनांतनुकोईनाफल्या
मांपुगटपुमांणीजीवामांनाआवे ॥ एप्रकारे अलंकारग
नाधारणाकरेलाकोईनेपुतसपरम ॥ २ ॥ रणीयेनजरेना
आवे ॥ पण तेहेतुजरूपरहपणेचोरासीलक्षप्रकारनुम
पवींबांजातीधारीनेहेवाबहुधाजणायछे ॥ ३ ॥ तेकेमज
णायछे हावेनेकहीये मुलअहंकारतत्वजेमसपेतक्ष
चनोसीसोहोयतेतोजेमछेतेमजहोयछे ॥ ४ ॥ हावेनेहे
वासेरंगपीलोलाललीलोसोमजेवोभरीयेतेप्रमाणे
रंगसरखोजणायनेमुलसपेनसीसानोरंगनजरेना
आवे ॥ ५ ॥ तेप्रकारे चोरासीलक्षप्रकारना जगतीने
करतारे कर्यातेयोतानाधारणानी अहंसर्वामुतीरूप
मांत्येमनापडा ॥ ६ ॥ तारपछीनेहेनावासेतत्वपंचभु
तआदेनांनाप्रकारनावीभागकरीनेभर्यो ॥ ज्यारे
हेएवेकरीनेआहीकृत अलंकार ॥ ७ ॥ नजरेनघोआ
ताजे अहंसगतीनाछेमाटे ॥ पण स्थुलघाटदसपदा
र्थ तेहेनावासे ॥ ८ ॥ अलंकार समस्तघटमुरतीरू
भासमांनथायछे ॥ ते जेमकुंलारे धारेला ते प्रकारे
नरूपवंतजणायछे ॥ ९ ॥ तारेएमकेहेसोजेपरमका
रणमांअलंकाररूपेमरचो अरुणनेपुरसबेहुप्रका
नाअंसनेनोवासकरवासारु ॥ १० ॥ अनेतेपरमकार
नेवासेजमेदभीन्ननोरूपणकरुंछे ॥ अनेस्थूलएक
कोहोछोतारेसांभलोसुलतनुवीना ॥ ११ ॥ आंन्यदेह
आकृतीजेछेतेनोतत्वअरूपाकारनीभींन्नभींन्न

छे जेन थी करी ॥ मासेउपजा व्यानु

ने ए रचना कोई करेलो छे जेन थी करी ॥ ते माटे जेम आगम परमगुरु छे ॥

पण ने माने मना पडे ॥ २५ ॥ ते माटे जे आगम परम गुरु छे

तके हेवामां आवे ने बीजे जांणउ ॥ हावे ते जप्रकारे बीथा

ने जांणवा ॥ २६ ॥ परम करतकरे छ० एजांणवा परवे जो

जो ॥ मा टे ते केई प्रकार ठ बीज नोरूप एकरी सके ॥

होहे उतपती ते सा प्रकारे नीज अनादी ॥ २७ ॥ अस्वेउ

र तारे करी ने हेतु प्रकसंखेप मे परमगुरु केहे छे ॥ ते सं

स जेन श्रवण करजो ॥ २८ ॥ एग दाव्य देह रूपवे तकेव

री ॥ ते हेल्ये पोताना जइ छी ये जए अपार रचना सरव

छे ते एसां ते कहु ॥ २९ ॥ जेम कुं भार भाजे न घडे भांजे ते

कने डेउ हाथ मां ना धरे तो होय पोताना एकला हाथे

ने करे ॥ ३० ॥ तो होय कुराय ॥ हावे ते हेमां चक्र डेउ करीने

करउ ते तो नीज कुल नारश्री सेकल्प कडो करे ते आ

श्री या वुती आदा वुती वडो करु ते सहस्रे करीने

एावु ॥ ३१ ॥ जे सां मगुरु कसाप छीनु तारे राम केहे सोजे

कल्प तव सहस्रु वन जांणवो ते केई प्रकारे नी पजा

हसे ॥ तारे आचराये सागरने वी से एतु नी रूपएसो

आचराये कह्यु छे जे ने हेनो पारु तो अपार पएजांण

नो छे ॥ ३२ ॥ ते वीना कोई जीवने मानं मना पडे राउ ते

ने सां मां न्यवी से सउभय ताने पएजे हेनो आध अंत

कले ॥ ३४ ॥ एक परम वीसे सज सरवइ पएोकरने

कतांके वचने जांणे ते बीना गाय लुण्याय छे ॥ ३५ ॥

जीव ने पण ते ने जउपदेस करे छे ॥ एप्रकारे अंध पर

य रालस हीनमता जे हेनो धु त्यां जाय छे ॥ ३६ ॥ हावे

नी कल्स वीना सा प्रकारे जिवविचरे ॥ अभी मने ध

ने जे गुरु पद मो अंगे पो ते धारण करीने से सारने वी

३७ ॥ ते हेनु कहु ः जेम कोई एक राजा पृथ्वी न सकल

जे वो लये चलवे ते कासे घना वाला लोक केटलाक

रे ला॥ उंरटीप नथा फो सो उपर तथा सुली उपर पण चढा
व्या॥ शूली के दला के उतम को मक रा ते मने बूक सो स
आप्या॥ ६०॥ त्यारे कोई एक दीवसे नेदी वोनच्या करी छे
हुवे पोताना ईछाये आंम देसमे गयो॥ तेहेलो संगात्ये
गी ॥ सुली तथा पास लेई गयेलो पछी जे कोई लोक
आवे ते लोकने सुली पास देखाडी ने केहे जे आवी तमो
ने सीसा करु॥ ६१॥ एम केटला क लोक जोवा आवे ते हे
ना पासे थी दाम लेई ने तेहेने देखाडे॥ एप्रकारे पोताने
गुजारो चलवे॥ ६२॥ पण राए कहुकेम पोताना पासे नही
एक मत्तो पण बडो करीने नो स्ते देखाय॥ ते प्रकारे
गुरु मंत्र उपदेस लेई ने जगतमे॥ ६३॥ परमपरा वोध च
लवे छे॥ पण लक्ष सार अनुभव जगतीरुप हुकेम जे हे ए
पनी तो नही ते मा से मा आरपनी नातरो छे॥ ६४॥ मंत्र दे
वारी ने गुरु देसरण पोताने पोते स्वरुप सरण थवा सारु लेई
ने काल खेप चलवे पण कोईनु कल्योण न थयु नेनथ
शुने पोताना पासे न थी॥ ६५॥ ते गुरु करे पोतानु कल्याण थ
यु नथी ते पारकानु शु करी सके॥ ६५॥ त्यारे ए म
केहे मोटा राजेछे ने लस्करवाना लोध लीनो सफल ग
के सु॥ त्यारे तेहेनु रुप दृष्टांत करीने कहीये॥ ६६॥
कोई एक राजा ये राकलस्कर नौकरचाकर राखु॥ ते
हेमां सरव ने दरमायो सो सो रुपैया करीने राख्या ने
महीनो पुरो थाय त्यारे दरमायो आपवो॥ ६७॥ तेहेना
लीना तो ना कायदा लस करना लोको ने राजा
ये कहुं जे पारकी नारी ने संग जे करसे ते हेने दरमा
यो मलवानो नही॥ ६८॥ अने मा मे ना वरते नेहेरने सो
सामा यादु॥ एप्रकारे केहीने सारामांण सराख्या
ने वला एक वेसा पण चाकर राखीने॥ ६९॥ तेहेने
राजाये कहु जे लसकरमां थी जे कोई ताहारो सं

समप्र ६०

गकरे तेटलांनांनो मलरवी मुकाने ॥ ५० ॥ महीनो
अंते मने रकलाने तेकागलायुवनावजे ॥ बीजा
मालं मनापडे ॥ तारेएक महीनामे तेवे सानो संजो
टलाकलीकोयेकसो ॥ ५१ ॥ तेहेनायादीराजानेबा
वी ॥ पछी महीनोपुरो थये सरवदरमायोलेवाआ
नारेराजायेपुछतांकेहेछे ॥ ५२ ॥ अमो सरवलो
मारा कायदा मांघसवरत्या छीये ॥ तारे राजायेवे
नेबोलावीनेरजु वात करी तो केटलाक ॥ ५३ ॥ वमो
नीकल्या तेटलाने टालीने बाकीनालोकोनी तीव
नेदरमायो चुकवी आप्यो ॥ ५४ ॥ हावे तेसी दृष्टांतकु
ये ॥ लसकर ते तो नानावीधजीव अपरस्त्रण पुरु
अेसकोटी ॥ ५५ ॥ ते मधेराके केवडीने साधु से तु
रनो त्यागकरीने थया तेचाकरेदरमायो करीनेरा
तेनी नीमारजे ॥ ५६ ॥ वरतवासारु ॥ हावे तेहेमांवेस
संतेतो पदारथ पुकृती नांनाप्रकारनी नेदरीजांग
५७ ॥ जे अंतेतत्त्वभागवी भुतावांन रारवीजेनी
करता भणी कदापी नोती मेवुल वादेन हीएवी
थया ॥ ५८ ॥ ते पण सुकरे तेहेने पणारावीजउपजा
माटे ते राकसो करे ॥ आरत्यवांन अंतेतर भावना
तजीवने पुमे स्वरउभय ॥ ५९ ॥ संजे बुत मांन
अअंतरी भावना करेछे ॥ हावे पदारथनो आ
पुकृतीतरप आपेलोछे ॥ ६· अने अंसने तोदर
नीजपद ॥ ६० ॥ आपवानु कबुल करेलु छे ॥ हावे
जीवतो पदारथना स्वाद मांमडा ॥ जे अंसने मधे
ने अमनी ती मायावे साने सेजे रत्य थईने वरते छे
६१ ॥ तेने तो पदारथना जजन कसानु सुरव स
मायामये पुस आय ॥ परा अंत्ये हीसाव दर मा
नीजपद आपवानु तेनामले ॥ ६२ ॥ हावे जेहे कां

मःअ
६१

रहावेतमारुजजनने कैवलकरतातुभजंनअमोघ
केईप्रकारेथाय॥७४॥ अनेअमोअंमनोअनीअ
तेछाये॥ अमीनेफरीजनमक्यांहांथीआवीपडसे॥
नेमहात्कसुसुमपडतीनथीमाटे अनंतसकलप
थीहमारोवीजोगनथायनेसरवकाल अनीनहेतुते
राचररागरबींदपुतेरहेरावोउपायकहो॥७६॥राघ
रश्रोताजंननुवचनमांभलीनेअंतरमांवीचारक
आवीकपुतेपरमगुरुवदेछेतेसरणकरजो॥७७॥
जन्मोजनंमंतरकहीकालेवीजोगनथयोजोये॥
वोम्रादरजोइवरेरवरोकरताहोयतोतमोनेतेमारुते
चालवानोउपायकहोयेछाये॥७८॥पणसरवण
रीनेपाछानारवसोतोतेतमारामंनसंकल्पकसापु
मांलेपूत्यपसेनेनहीतोतेवातनीआसानकर
७९॥हावेतेसांभलोजेमकोईएकनारीएकपुरुस
जेरत्यघरई तेनेरात्यदीवसराकवीनाएकनेगमे
८०॥येवोअंतरसनेहहेतुथईगयो॥तारेपेलीनारी
वीचारकरोजेआपणानेआपुरसनोवीजोगजन्म
सुधीनथाय॥८१॥एवोकेउपायकरीयेतेलोकये
अंतरमांधारीनेपेलापुरसनेलारवोरुपैयाआपी
नांनावीधप्रकारनावेहेपारमांनांरम्यो॥८२॥ते
पारसेरादेसमांनवराईनाआवेरावोहुचैवीनां
नेतेहेनासंगनुलटकपरसनपायराउकरीनां
८३॥हावेएप्रकारेपरमगुरुचरणसरणजेजंन
ईपयाहोयतोतेहेनुसुकरउतेकहीयेछाये॥८४
जेतेलपेसोतेनोज्ञानीलीधेतेनमंनधंमचरण
पणकेरीनेसरवतत्वभागउपासनाभेवीसेमं
स्वअंतरबाह्यरखवानेनांनावीधा॥८५॥उप
सेवनकरउतेवस्तुअसंकाररवटरसादीक

जंनतंतमंत्रयंत्रादीक-अरपणकरवां ॥ ९६ ॥ तेअतुट
कभावनायेसेवनकरउ ॥ अतुटकेतेअंतरमेएकवो
भावजोईये ॥ जेथभुसेगात्ये-अनंतकालमाहीरोवो
जोगनथाय ॥ ९७ ॥ तेअरखंडभजंनजजनजनम-अने
कसंल-अवधीसुधीएमनीभक्तीनेवीजोगमुजने
नथउ ॥ ९८ ॥ एथकारेहेतप्रेमदांनदीमबाधतुजाय
प्रेमरारवानेएजस्वभावनेवासेसमजांणबुतीरा
रवतारेहेउ ॥ ९९ ॥ पछीएथीआगलपरमगुरुनोस
सबोधगतातेनीजअनुभववीवेकेजोउतेवचेन
प्रतीतीनी ॥ १०० ॥ परीक्षायेहेलुप्रवणकरीनेघुत
सकुरउ ॥ जेपरमगुरुउपदेसरुपी-अंजंननीजनेत्र
नेवासेगुरुनीक्रीपारूपलेईनेजोउ ॥ १०१ ॥ एटलेपछी
तेमनीगतीवडेजतेमने-ओलरवीनेजुवा ॥ तेपरम
उतकृष्टहेलुरेतकंरायै-अवीनासनीजकला ॥ १०२
सरवत्रगतीरुपराजमुरतीजाणीनेभक्ती-आराधे
नकरउ ॥ तेकदापीभुलउनहीं ॥ जंमपोतेनीजअंस
आपणछायेते ॥ १०३ ॥ तेपंच-अवस्थाउलटपुलटक
रवानीकलप्रवृतीनुसमरणभुलतानथी ॥ एकने
अवधी-आवेकेबीजीसेयारप्रवृतीकरायै ॥ १०४
तेदेहनी-आदीमध्यांतमधीसजांणचैतंनबुतावे
छै ॥ तेजप्रकारे-अभासतुसमरणआपनीसजां
णबुतानेवीसे-अरखंडएरखउ ॥ १०५ ॥ तमवीसमर
णजोनथायतो-अयारहनाभमले ॥ माटे-अरखंडपर
मसतसेगमांबुतवो ॥ पछेकलपांतकालवीजोग
णोनथाय ॥ १०६ ॥ वीजोगनथायनेसंजोगपंचदेह
अवधी-आवस्तांसुधी-अभंगरहेसे ॥ हावेएप्रका
रेजेकोईनेमनीछापरमउपासनानो ॥ १०७ ॥ वीसेबु
णसेतेजन्मेसपरमसुरवरुपथसे ॥ तेहेने-अठारेबु
णमेनोउचनगणबो ॥ तेतोसरवबुणकरतां-अनु

नारसदेखाडी ॥ ११ ॥ ने अखंड गती सरअसदा आ
सरव थीउत कष्ट पोखताहवा ॥ ए प्रकारे परमवीसेस
पूर्मांले अेसकृतारे कसाने परम कल्यांणना दातार
११२ ॥ अस्थये जांणवा ॥ जे सोमांत्रवीसेस उभयको
टीने मांथे सजांण गतीवाला नीज कृताने कृतसे ह
भूतमां न जांणीछे ॥ ११३ ॥ एवा कृतने कृता उभय
पदनो मापन्नस मापजगतनो भेद जांणना रते परमवी
सेस अंसस जांणवा ॥ ११४ ॥ ने ज परम गुरु कैवल्य
भूतार जे अंसने मरहे ॥ ते मलतां मे नीज कृतार मल
जांणवा ॥ ११५ ॥ मासे ते परम गुरुना साथे लाग तप
लगतु राखउ ॥ ते मना साथे नो अंतर कोई काले भ
णराखउ नहीं ॥ ११६ ॥ राखले ते पछीनी ज कृतापद
ने वीसेस अंसने पोचाडी दे ॥ अने जेम माता ने बाल
कनो वीज्योग ॥ ११७ ॥ थये लोमे लाप थायने आनं
दपांमे ॥ अेम अंसकृता मे मली ने आनंद सुख भोग
वे ॥ ११८ ॥ ईती सकृता अद्वैत तत्त्वबोधये चीकरण
अलंकारदी परमगुरु अखंडयोगनी रूपणो प्रकर
ण ॥ १३ ॥ पुरण ॥ ईती चतुरदसो परम गुरु परमवी
सेसवी सुती कृतदरसावेननो चतुरदसो ॥ श्रीमत
परमगुरु श्री करुणा सागर महेराज परमवीसेस स
रवत कैवल्यमुरतीनी गती अवलोकरीने श्रोतासं
तसजंन ॥ १ ॥ कृतकल्यांण रूप थया अने परमगुरु
सेवीने तीकरे छे जे अमो सनातन परमगुरु आप
पद जे अचलछे ते परने पांमीया ॥ २ ॥ वली ओर
थापने अनुभववीसेस कसंस्थउप ज्योछे ॥ जे सत्यभु
मीकामे वीसेसपुतीनी अवलोकरीते काले ॥ ३ ॥ जेजे
कोले जे वां तत्य देह देवर हाछे ॥ ते तेकारणे तेवो
अंसस नीवुती नो पुर्वाहपुरद्वे अने तद्रूप ॥ ४ ॥ नो

देखाय ॥१७॥ ते हेतु कारण आरबी सखी अस्वनी कुम
र आग्रहु लेईने सरव देव जे छे ते सकल तनु धारी
लघु दीरघ वीभुतीवांन छे ॥१८॥ तारे ते मनाअ
वने वीखे पण आंम देवनां अंस आवीने वस
जोइये ॥ चेंद्रमा सुरजनां नेत्र वीखे कीया ॥१९॥ ते
हीपे करीने ते मना नेत्रने वीसे जोवाना क्रीया था
य ॥२०॥ अने अस्वनी कुमार नाना नाकने वीखे वी
जा कीया अस्वनी कुमारनो अंस आवीने वसो छे ॥
२१॥ अने भैरवना श्रवणने वीखे राग पालवी जो
वांहां छे ते आवीने रह्या छे ॥ राज प्रकारे सरव देव
ने वीसे अंस सुजा भाग भीन्न कीया देवनां अ
वीने रह्या छे ॥२२॥ माटे देवने आपण मो अवस
रवने वीखे तत्त्व आग्रह करता रे नार मेला मां थी भा
गा वीखेला छे ॥२३॥ ते आकेसायो ना आग्रह लेईने ई
दी थोने वीसे देव सरखा ज तत्त्व जोणवां ॥ जे जेना
वडे सरव क्रीया थाय ॥२४॥ ते चराचर देव वैराट
सरव मां अधीकनं न्न भाग थी रह्या छे ॥ तेवी भुती
ठमां ते वुत मोन थयां जाय ॥२५॥ ते वीना देवना
अंस पईने आवना वीसे आवुता जन थी ॥ देवतो
देवनी मेले क्रतारे कसा ठमां तो ॥२६॥ देहधारी ज
सकल मेव से छे ॥ पांच सात देह सुधी ए रीत्ये अ
खील तत्त्व भाग रचना नो जवुथुनी थोरवा याथु मां ए
२७॥ अं तनी भावना ये पवुती थाय ॥ देवनो तनुक
रीने पल ते हेना वीखे अंस पुसाने ठमां तो देहने
वीखे वुत मोन तत्त्व भाग ॥२८॥ सरव तनु चालै छे
ते थु जे जे देहने वीसे देव अधीष्टांन कहा मो आ
था तेतो मुख्य तत्त्व गुण अ आकृत नीरंजन आहे
रचनावी भाग ॥२९॥ थोरवेला वु ते छे ते जोए जो

६१ ॥ एहेना संगते व्यापार करीये तो कसुखेल
पाय तो ठीक ॥ न हीतर तो न थाय तारे तो हांथी
पडी मेली सु ॥ ६२ ॥ तो आपण ने कोण के हेना
ने हासं मस करी करना रु छे ॥ पण हावे एहेना
संगात्ये समंध करवो ॥ ६३ ॥ तारे एहेनां परखां
जोईने बराबरी थु होय तो समंध करीये एम वी
चार करीने संसार मो जेम नोना लोक सगाई मोटा
करे छे ॥ ६४ ॥ ते पोत पोतानां घरवां खोलीने ज
समंध करे छे ते रू तारे ज पेहेलु जोईने करेलुं तें
म आपण लोक कार्य मां वरतता ॥ ६५ ॥ जेई येछी
ये ॥ हावे रू तारे परखां सो प्रकारनां बोलनां जोया
ने केहाय प्रथम पोलनो वीस्तार जो थोने अती
अपार जेहेनो ॥ ६६ ॥ छेवट जव ही अने तब स्तांड
नीपार जे ये तो आगलनुं कुरमी तना आवेरा ऊ
नारस्ये करीने पोतानो वीचार करे छे ॥ ६७ ॥ जेहु
अपार ज छुं माहारे परण्य पार अपार गतीनो कां
हां छे ॥ छेवट आवे ये ऊ हावे हुनो अमर अजर अ
खंड ॥ ६८ ॥ अजनम अजोनी संभव सदा छु ॥ ता
रे पोल परणतेऊ ज जरण थये छे ॥ एं कोईने पेट अवत
र्यं नही ॥ ६९ ॥ एटलां परखां तो मलां हावे करता
को हे छे जेहु चेतेन सजाण अरखंड ॥ बोलावे मने को
ईने हेने सर व्यस्त वचं ने ऊतर देऊरा वो छुं ॥ ७० ॥ ना
रे पोल ने बोलावी तो जो ऊरा बोले तो बराबर परखां
मले ॥ पछे पोल ने बोलावा मांड्या तो ने तबु सदाज
ने अजाण अचेतन ॥ ७१ ॥ राटले ज बापनो दीधो
रे राटलु परखु अपो छु प थु ते जो एने पो त्ये के हेज
नो नी खोले होय तारे लुनी पोगलो आंधलो
य तो तेनी संगात्ये समंध करे छे पण छोकरो:

वीत्येऊतारे॥ हावेपंचभुतपेहेजोंसरवतत्वसंकल्पे
करीने॥ ६४॥ करयांहतांपणप्रगटहइमांनरचनाऊ
हपतत्वनीनरयोकींमबरते॥ मांसेज्मलेकारधसा
हुमांलोप्रगटवांबांमेरसरेऊयावीनामुरती॥ ६५॥ रवे
लनाचाठेरामजांणीपंचभुतप्रगटकरीने-ऊसंके
रुवांबांमेतेहेनोरसमसो॥ त्यारेचोरासीलक्षप्रका
रनीरचना॥ ६६॥ रुपवेतप्रुतस्सदेरवजेवीथईनेपरम
पराचालो॥ एप्रकारेरुप-अरुपतत्वनादेहरचीनेते
हेमां-अंसभोन्यभोन्या॥ ६७॥ -अपाररघाटमेघेरकक
सानारेसचेतंनंनथैनेप्रुतवाल्यागयानेघाटनोपं
मपराचालो॥ पणउयताजउचैतंनएकनेजांणता
नथा॥ ६८॥ -अद्यापीसुधीनेहेने-अनंतकलपवीती
गयानेवेहुनोवेहेपारराकएकनासंजथीचालेछे.प
णभुल्यपडीछे॥ ६९॥ नेकेईरीत्येहावेतेकहीयेछीये
जेमकोईएकडाकरणोपुरसभीरवारी॥ नेहेनेएकना
रीतेपणडाकणीजमली॥ ७०॥ तेउभयेलाभीरवमा
गीनेगुजारीनेवेहुकरेनेवेहुनेएकघरवेहेपारमोडो
नारेउभयेतासंजेसंततारसछोकरानेपचीसकेन्य
…रलीयरीवारथयो॥ ७१॥ तेपणमागीलावीनेसरवु
नीवाहकरेछे॥ येमकरतांवेहुनेयेसान्येववरसमांय
थ॥ ७२॥ तारेएकदाडोडोसोडोसीबेगंछे॥ तारेरात
नेसमेडोसोकेहेछेहेउरचातारीनात्यकोंण॥ तेह
वीजवेलोपणडोसीमेपुछेछे ताहारीनात्यकोंणते
केहे॥ ७३॥ तारेवेहुराकणकनेजबापदेछेजेतेतो
…पणनेमालेमनथा॥ हावेराबीचारकरीनेजुवे
…कराछोडायोसंतती॥ ७४॥ परीवारथयोनेल्या
…भवतारभेलोकाठोपणनीद्यांनेउभयतानर
…रोमात्यनुभांननहीनेआंधलोसरख्यांवरत्यां ७५

दुःख धरणाउपर आवता ॥८८॥ धरीने आव्या छे. आ
वते वखत पुरस सर्वे गुण धांम ने वीसे ईस्वर भुने
लसबोध नीरवांण अनुग्रह नीज आप रुपने स
कला ॥८९॥ आपनो सरव ने आप्यो छे. अने सकल
भागनी प्रवृती उलट सुलट सकलनी ती सरव ने स
प.अरुप वीम ल्यां दरसावी दीधा छे ॥९०॥ ए प्रकारे
परमगुरुनो मेलाप थया पछी प्रवणल सबोध सर
वने थयो तारे ये चदेहनी अवधी ॥९१॥ सुखनी जन्म
पणने थसे ॥ एवो अंतर मां भरोसो आव्यो. अहो ते
तो प्रेम वीसे सत्संग अने तेउपरांत ॥९२॥ तेउप
रांत परम वीसे स परमगुरुनो लस थास थयो ते
एकराने अनादी समरण पोताना सरुप अत्य
ंत पणानुं नथा ॥९३॥ सरवज्ञतात आपना अचल
करतान पणा मां न आवतुं हवुं ॥ हावे चर देह सुधी सु
खदुख पोताना करम प्रमाणे ॥९४॥ अनेक जीव
भोगवे पण परम कारण देह तत्व सरवनु सुख भोग
ववानु छे ॥ हावे तेहेनु कारण जे तां हां तीरा कलो अ
भीमांत ॥९५॥ नीरंजनने भागर स्यो छे मा से ते अं
तत्व भाग देह बानाराकलो सुप्रवृत्य करसे ते स
र्वे ते देहने वीसे सकल अंस परम सुखरुप थुते छे
॥९६॥ पछे ते देहनो जारे अवधी अंत आवे तारे ऋत
ना धांमने वीसे आप माप सुख भोगवे ॥ हावे परमका
रणनो जाहारे त्याग करे तारे ॥९७॥ अंसरु वंस भुका
स परम मेनो वास करे तां हां नावी भाग जे अहंकरभये
वकारना आप पुणामे वसीने रहे छे ॥९८॥ नीज अंस
तेजां राग भावता जे ते उभय अहे पणाने धारण क
रीने वृत्तावे ते आपनुं आप स्वरुप अंकर जे कालेवु
स धांम मे जाय ते काले ॥९९॥ ते टलाज से गा त्यरे ह
प्री ते अने तकाल धारण करीने नीज कृतानु ज

छो ॥१२२॥ अनेछें सत्रुसपप्रकारे उपजे आने तेओ...
पूनेओम्बभोंन्स आसोछे ॥ तेसकल...सको सास्त्री
मह आपवोत्ये सरवनुं आदी धांम छोने सकल
वना सरजंन हार बाप छो ॥ अने केयानी थेकहीं
१२४ ॥ तेपरमगुरुनुं स्वरुप छे मूल ते अने आपना
एउभयएकज्ञ तीरुपकैवल्यजांणवा ॥ हावेरा
हेतमोकोईयेक सरवरू छो ॥१२५॥ मासे तमारा
एआरवी देपुण तएटले अनोन...स...कुरसजा
तीये नमने सरण छु ने नमस्कार करु छु ॥१२६॥
हमारा कलेसनुनीरस करनार एक अवी
पछो ॥ कलेसतेकेई प्रकारना अमोने पायछे ॥१२
ने नोवेदन करु छु जे तमो नत्यनी आ ग देहकरी
आप्याछे ॥ तेहेना पुहली संमपुरण अमोने
मेरुतमरीत्यनी आवतीन थी ॥१२८॥ ते संमपु
पूतीती आवे तो सारुण वीचीं त्या उपजे छे ॥ वार
रआने राजवात नीत नमत अते तर मे था पछे ॥
ते हेनो लक्ष जाहारे थ्रा ल अनुभव थ पसे ॥ तारे
अरवील कलेसनासयामे से ॥ आपण तव
त अपार छो ॥१३०॥ अने अरवंड अमर सदी
छो ॥ तमारी परमज्ञतीनो पार कोई नेयजउ नही
वापरमगुरु कैवल्य एक मेव आदी तीय स
आदी ॥१३१॥ देवदी अ अचल सयवै भवरू
रूप धार हीन स्वरुप आप छो ॥ हा छे एप्रकार
मी अनेत अ ग नी वेत अवये धांम ॥१३२॥ आ
त आपनादी अपदने नमो नमस्ते : अनेत
रकरु छु ॥ एप्रकारेनी स्कतीकलेसनीरसना
कल ॥१३३॥ ल पुदीर घ अंसकरे छे ॥ तेजपु
अरवंडोन आपने पणवीनती करी नेते हे

जन कहउ ॥ हावे ते सरवनो उपरांत वरी ष्टका
र करो ने सत्य सतछे ॥ १५४ ॥ हावे बोलवानु सुरुं
जे आयुं धनो अभ्यास वारं म धार सकल जीवनर
नाशयें करीने ॥ १५५ ॥ नीती ये वरते तो जे हे नावु ताथे
सबोन्या संपुरन थाय ॥ अने तेहे नां परंम भाग्य उदये
थईने अनंत जनमनो पुरण ॥ १५६ ॥ कल्ले सराजरा
क जनम मे थई जाय ॥ पण जो आरीम ध्यांत गुंथने
वी सेउपासना वैराग ने ज्ञांन कहुं छे ॥ १५७ ॥ ने पुमं
तीन्याय जोणीने वृतीगरे तो कृतारथ पतो वारनल
ीमासे रज वी खे नीज भावना हेतु राखीने करुणे
म सांमरथुने ॥ १५८ ॥ वीनवीनथे छे जे कृपानीधी हमा
रा पदपथने वासे दास अनाथने अरवंडराखजे रा
ज आरज सरब्य सुपरम गुरु सत केवल्य ने नमस्कार
अभंग करी ने छे ॥ १५९ ॥ हावे रज गुंथ मंथ वृणमनंननी
अभ्यास करीने अनंभव पुतीनी न्याय नो लखस लेवा
ने जे कोई कृताना अंस ॥ १६० ॥ रा कृत मे एवा आरत्य
थांन अती होय ते जांणसे ॥ अने अधीकारी बुते आ
गुंथनो हेतु अनी भावारथ सुणववो ॥ १६१ ॥ साखी
उतरको पाजे हो अदभुत ॥ मोहामोंज लनीजन लोन ॥ जे
हे अधीकारी बुते कहा ॥ सुनो संत सुजांन ॥ १६२ ॥ पूर्ण
स सकृता महैतजे ॥ आदे एक कार तार ॥ जीन कोस्च
नोसव केपु ॥ नहीं वार ने पार ॥ १६३ ॥ नेही करता नर ॥
तावबा कहु पंचं वेदसोन ॥ नारएपदा सल बुजो
बने ॥ उतई तनोही कछु भांन ॥ १६४ ॥ अलबुभनजे
नजे ॥ जंम वाना अपडाय ॥ जेन मोजन मभु गसुत ॥ सु
खोया केवुन थाय ॥ १६५ ॥ परम गुरु को बुणजे ॥ कृता
सेम जे होस्रुप ॥ नारएपदा स अनें नपरो ॥ रखा रहोच
सरुप ॥ १६६ ॥ सकृता महै ते लसबोध ॥ कहो बहुवा